

vergadering **31**
zittingsjaar 2017-2018

Woordelijk Verslag

Plenaire Middagvergadering

van 25 april 2018

INHOUD

OPENING VAN DE VERGADERING	8
VERONTSCHULDIGINGEN	8
INGEKOMEN DOCUMENTEN EN MEDEDELINGEN	8
MEDEDELING VAN DE VOORZITTER	8
ACTUALITEITSDEBAT over het rapport van het Rekenhof betreffende de crisisjeugdhulp – 7 (2017-2018)	8
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	37
ACTUELE VRAAG van Björn Anseeuw aan Jo Vandeuren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de toename van jonge drugspatiënten bij spoedartsen	37
ACTUELE VRAAG van Joris Poschet aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de administratieve rompslomp bij de sportbonden	40
ACTUELE VRAAG van Grete Remen aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over het ethisch verantwoord en duurzaam ondernemen in de mode-industrie	
ACTUELE VRAAG van Ward Kennes aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de opvolging van de resolutie betreffende het Bangladesh-charter en de verbetering van de situatie van textielarbeiders in lageloonlanden	
ACTUELE VRAAG van Güler Turan aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de campagne 'Cleane kleren' en het gebrek aan transparantie binnen de kledingindustrie	44
ACTUELE VRAAG van Willem-Frederik Schiltz aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het J1000-leerlingencongres betreffende het onderwijs van de toekomst	51
ACTUELE VRAAG van Chris Janssens aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over het kappen van groen langs autosnelwegen in het kader van de aanpak van transmigratie	
ACTUELE VRAAG van Elisabeth Meuleman aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de massale houtkap langs Vlaamse wegen	54
ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met het Akkoord tussen het Koninkrijk België en de Organisatie van de Verenigde Naties voor Onderwijs, Wetenschap en Cultuur inzake de vestiging in België door deze organisatie van een verbindingsbureau bij de instellingen van de Europese Unie, met Bijlage, gedaan te Parijs op 3 juli 2013 – 1501 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	
Artikelsgewijze bespreking	55

ONTWERP VAN DECREET betreffende de uitbouw van de graduaatsopleidingen binnen de hogescholen en de versterking van de lerarenopleidingen binnen de hogescholen en universiteiten

– 1508 (2017-2018) – Nrs. 1 tot en met 3

Algemene bespreking

56

Artikelsgewijze bespreking

64

ONTWERP VAN DECREET houdende de wijziging van het decreet van 15 juli 1997 houdende de Vlaamse Wooncode, wat betreft het recht van voorkoop en het sociaal beheersrecht, en houdende de wijziging van diverse bepalingen van het decreet van 27 maart 2009 betreffende het grond- en pandenbeleid

– 1447 (2017-2018) – Nrs. 1 tot en met 4

Algemene bespreking

64

Artikelsgewijze bespreking

65

ONTWERP VAN DECREET betreffende de vrijwillige samenvoeging van de gemeenten Aalter en Knesselare en tot wijziging van de bijlage bij het decreet van 5 juli 2002 tot vaststelling van de regels inzake de dotatie en de verdeling van het Vlaams Gemeentefonds en de bijlage bij het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van 8 juli 2011

– 1521 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2

ONTWERP VAN DECREET betreffende de vrijwillige samenvoeging van de gemeenten Puurs en Sint-Amands en tot wijziging van de bijlage bij het decreet van 5 juli 2002 tot vaststelling van de regels inzake de dotatie en de verdeling van het Vlaams Gemeentefonds en de bijlage bij het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van 8 juli 2011

– 1522 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2

ONTWERP VAN DECREET betreffende de vrijwillige samenvoeging van de gemeenten Kruishoutem en Zingem en tot wijziging van de bijlage bij het decreet van 5 juli 2002 tot vaststelling van de regels inzake de dotatie en de verdeling van het Vlaams Gemeentefonds en de bijlage bij het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van 8 juli 2011

– 1523 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2

ONTWERP VAN DECREET betreffende de vrijwillige samenvoeging van de gemeenten Meeuwen-Gruitrode en Opglabbeek en tot wijziging van de bijlage bij het decreet van 5 juli 2002 tot vaststelling van de regels inzake de dotatie en de verdeling van het Vlaams Gemeentefonds en de bijlage bij het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van 8 juli 2011

– 1524 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2

ONTWERP VAN DECREET betreffende de vrijwillige samenvoeging van de gemeenten Lovendegem, Waarschoot en Zomergem en tot wijziging van de bijlage bij het decreet van 5 juli 2002 tot vaststelling van de regels inzake de dotatie en de verdeling van het Vlaams Gemeentefonds en de bijlage bij het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van 8 juli 2011

– 1525 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2

ONTWERP VAN DECREET betreffende de vrijwillige samenvoeging van de gemeenten Neerpelt en Overpelt en tot wijziging van de bijlage bij het decreet van 5 juli 2002 tot vaststelling van de regels inzake de dotatie en de verdeling van het Vlaams Gemeentefonds en de bijlage bij het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van 8 juli 2011

– 1526 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2

ONTWERP VAN DECREET betreffende de vrijwillige samenvoeging van de gemeenten Deinze en Nevele en tot wijziging van de bijlage bij het decreet van 5 juli 2002 tot vaststelling van de regels inzake de dotatie en de verdeling van het Vlaams Gemeentefonds en de bijlage bij het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van 8 juli 2011

– 1527 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking	66
ONTWERP VAN DECREET betreffende de vrijwillige samenvoeging van de gemeenten Aalter en Knesselare en tot wijziging van de bijlage bij het decreet van 5 juli 2002 tot vaststelling van de regels inzake de dotatie en de verdeling van het Vlaams Gemeentefonds en de bijlage bij het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van 8 juli 2011 – 1521 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2	
Artikelsgewijze bespreking	74
ONTWERP VAN DECREET betreffende de vrijwillige samenvoeging van de gemeenten Puurs en Sint-Amands en tot wijziging van de bijlage bij het decreet van 5 juli 2002 tot vaststelling van de regels inzake de dotatie en de verdeling van het Vlaams Gemeentefonds en de bijlage bij het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van 8 juli 2011 – 1522 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2	
Artikelsgewijze bespreking	75
ONTWERP VAN DECREET betreffende de vrijwillige samenvoeging van de gemeenten Kruishoutem en Zingem en tot wijziging van de bijlage bij het decreet van 5 juli 2002 tot vaststelling van de regels inzake de dotatie en de verdeling van het Vlaams Gemeentefonds en de bijlage bij het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van 8 juli 2011 – 1523 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2	
Artikelsgewijze bespreking	75
ONTWERP VAN DECREET betreffende de vrijwillige samenvoeging van de gemeenten Meeuwen-Gruitrode en Opglabbeek en tot wijziging van de bijlage bij het decreet van 5 juli 2002 tot vaststelling van de regels inzake de dotatie en de verdeling van het Vlaams Gemeentefonds en de bijlage bij het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van 8 juli 2011 – 1524 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2	
Artikelsgewijze bespreking	75
ONTWERP VAN DECREET betreffende de vrijwillige samenvoeging van de gemeenten Lovendegem, Waarschoot en Zomergem en tot wijziging van de bijlage bij het decreet van 5 juli 2002 tot vaststelling van de regels inzake de dotatie en de verdeling van het Vlaams Gemeentefonds en de bijlage bij het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van 8 juli 2011 – 1525 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2	
Artikelsgewijze bespreking	76
ONTWERP VAN DECREET betreffende de vrijwillige samenvoeging van de gemeenten Neerpelt en Overpelt en tot wijziging van de bijlage bij het decreet van 5 juli 2002 tot vaststelling van de regels inzake de dotatie en de verdeling van het Vlaams Gemeentefonds en de bijlage bij het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van 8 juli 2011 – 1526 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2	
Artikelsgewijze bespreking	76
ONTWERP VAN DECREET betreffende de vrijwillige samenvoeging van de gemeenten Deinze en Nevele en tot wijziging van de bijlage bij het decreet van 5 juli 2002 tot vaststelling van de regels inzake de dotatie en de verdeling van het Vlaams Gemeentefonds en de bijlage bij het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van 8 juli 2011 – 1527 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2	
Artikelsgewijze bespreking	76

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Tine Soens, Katia Segers en Güler Turan betreffende de recente ontwikkelingen in Polen en de verdediging van de Europese waarden en fundamenteën, in het bijzonder van de rechtsstaat met zijn scheiding der machten – 1423 (2017-2018) – Nrs. 1 tot en met 6 Bespreking	77
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Joris Vandenbroucke, Mathias De Clercq, Elke Sleurs, Björn Rzoska en Valerie Taeldeman betreffende een leefbare toekomst voor de omgeving van het E17-viaduct in Gent (Gentbrugge-Ledeberg) – 1506 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2 Bespreking	80
ONTWERP VAN DECREET houdende de wijziging van het decreet van 15 juli 1997 houdende de Vlaamse Wooncode, wat betreft het recht van voorkoop en het sociaal beheersrecht, en houdende de wijziging van diverse bepalingen van het decreet van 27 maart 2009 betreffende het grond- en pandenbeleid – 1447 (2017-2018) – Nrs. 1 tot en met 4 Hoofdelijke stemming	82
ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met het Akkoord tussen het Koninkrijk België en de Organisatie van de Verenigde Naties voor Onderwijs, Wetenschap en Cultuur inzake de vestiging in België door deze organisatie van een verbindingsbureau bij de instellingen van de Europese Unie, met Bijlage, gedaan te Parijs op 3 juli 2013 – 1501 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2 Hoofdelijke stemming	82
ONTWERP VAN DECREET betreffende de uitbouw van de graduaatsopleidingen binnen de hogescholen en de versterking van de lerarenopleidingen binnen de hogescholen en universiteiten – 1508 (2017-2018) – Nrs. 1 tot en met 3 Hoofdelijke stemming	83
ONTWERP VAN DECREET betreffende de vrijwillige samenvoeging van de gemeenten Aalter en Knesselare en tot wijziging van de bijlage bij het decreet van 5 juli 2002 tot vaststelling van de regels inzake de dotatie en de verdeling van het Vlaams Gemeentefonds en de bijlage bij het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van 8 juli 2011 – 1521 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2 Hoofdelijke stemming	83
ONTWERP VAN DECREET betreffende de vrijwillige samenvoeging van de gemeenten Puurs en Sint-Amands en tot wijziging van de bijlage bij het decreet van 5 juli 2002 tot vaststelling van de regels inzake de dotatie en de verdeling van het Vlaams Gemeentefonds en de bijlage bij het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van 8 juli 2011 – 1522 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2 Hoofdelijke stemming	84
ONTWERP VAN DECREET betreffende de vrijwillige samenvoeging van de gemeenten Kruishoutem en Zingem en tot wijziging van de bijlage bij het decreet van 5 juli 2002 tot vaststelling van de regels inzake de dotatie en de verdeling van het Vlaams Gemeentefonds en de bijlage bij het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van 8 juli 2011 – 1523 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2 Hoofdelijke stemming	84

ONTWERP VAN DECREET betreffende de vrijwillige samenvoeging van de gemeenten Meeuwen-Gruitrode en Opglabbeek en tot wijziging van de bijlage bij het decreet van 5 juli 2002 tot vaststelling van de regels inzake de dotatie en de verdeling van het Vlaams Gemeentefonds en de bijlage bij het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van 8 juli 2011 – 1524 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2 Hoofdelijke stemming	85
ONTWERP VAN DECREET betreffende de vrijwillige samenvoeging van de gemeenten Lovendegem, Waarschoot en Zomergem en tot wijziging van de bijlage bij het decreet van 5 juli 2002 tot vaststelling van de regels inzake de dotatie en de verdeling van het Vlaams Gemeentefonds en de bijlage bij het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van 8 juli 2011 – 1525 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2 Hoofdelijke stemming	85
ONTWERP VAN DECREET betreffende de vrijwillige samenvoeging van de gemeenten Neerpelt en Overpelt en tot wijziging van de bijlage bij het decreet van 5 juli 2002 tot vaststelling van de regels inzake de dotatie en de verdeling van het Vlaams Gemeentefonds en de bijlage bij het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van 8 juli 2011 – 1526 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2 Hoofdelijke stemming	86
ONTWERP VAN DECREET betreffende de vrijwillige samenvoeging van de gemeenten Deinze en Nevele en tot wijziging van de bijlage bij het decreet van 5 juli 2002 tot vaststelling van de regels inzake de dotatie en de verdeling van het Vlaams Gemeentefonds en de bijlage bij het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van 8 juli 2011 – 1527 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2 Hoofdelijke stemming	86
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Tine Soens, Katia Segers en Güler Turan betreffende de recente ontwikkelingen in Polen en de verdediging van de Europese waarden en fundamenteën, in het bijzonder van de rechtsstaat met zijn scheiding der machten – 1423 (2017-2018) – Nrs. 1 tot en met 6 Hoofdelijke stemming	87
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Joris Vandenbroucke, Mathias De Clercq, Elke Sleurs, Björn Rzoska en Valerie Taeldeman betreffende een leefbare toekomst voor de omgeving van het E17-viaduct in Gent (Gentbrugge-Ledeberg) – 1506 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2 Hoofdelijke stemming	87
MOTIE van Freya Van den Bossche, Bart Van Malderen, Jan Bertels en Joris Vandenbroucke tot besluit van het op 25 april 2018 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over het rapport van het Rekenhof betreffende de crisisjeugdhulp – 1566 (2017-2018) – Nr. 1 Hoofdelijke stemming	87
MOTIE van Elke Van den Brandt, Björn Rzoska, Ingrid Pira, Johan Danen, Elisabeth Meuleman en Imade Annouri tot besluit van het op 25 april 2018 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over het rapport van het Rekenhof betreffende de crisisjeugdhulp – 1567 (2017-2018) – Nr. 1 Hoofdelijke stemming	88
MEDEDELING VAN DE VOORZITTER	88

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	88
BIJLAGEN	
Aanwezigheden	90
Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers	90

OPENING VAN DE VERGADERING

Voorzitter: de heer Jan Peumans

– *De vergadering wordt geopend om 14.02 uur.*

De voorzitter: Dames en heren, de vergadering is geopend.

VERONTSCHULDIGINGEN

De voorzitter: Ik deel aan de vergadering mee dat er verontschuldigingen zijn ingekomen van de volgende leden:

Rik Daems, Piet De Bruyn, Ludo Van Campenhout: ambtsverplichtingen;

Anke Van dermeersch: familieverbindingen;

Rob Beenders, Danielle Godderis-T'Jonck, Yamila Idrissi, Lies Jans: gezondheidsredenen;

An Moerenhout: zwangerschapsverlof.

INGEKOMEN DOCUMENTEN EN MEDEDELINGEN

De voorzitter: Dames en heren, de lijst met de ingekomen documenten en mededelingen werd op de banken rondgedeeld. (*Parl.St.* VI.Parl. 2017-18, nr. 60/25)

MEDEDELING VAN DE VOORZITTER

De voorzitter: Dames en heren, vorige week hebt u een uitnodiging ontvangen voor de studiedag die het Vlaams Parlement en het Rekenhof op donderdag 24 mei 2018 om 14 uur organiseren naar aanleiding van twintig jaar performantie-audits door het Rekenhof in Vlaanderen.

Het Rekenhof is voor het Vlaams Parlement een zeer belangrijke instelling, waarvan de zeer gewaardeerde medewerking een grote bijdrage levert tot de parlementaire controle op de overheidsfinanciën en op de uitvoerende macht.

Graag doe ik dan ook een warme oproep tot alle Vlaamse volksvertegenwoordigers en alle Vlaamse ministers om zich in te schrijven voor deze studiedag via het mailadres dat op de uitnodiging staat vermeld.

ACTUALITEITSDEBAT over het rapport van het Rekenhof betreffende de crisisjeugdhulp – 7 (2017-2018)

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het actualiteitsdebat over het rapport van het Rekenhof betreffende de crisisjeugdhulp.

Minister Jo Vandeuren heeft mij gemeld dat hij vooraf een verklaring wil afleggen over het rapport van het Rekenhof.

Minister Vandeuren heeft het woord.

Minister Jo Vandeuren: Voorzitter, collega's, ik dank u omdat ik, conform het reglement, de kans krijg om een aantal zaken in perspectief te zetten over het voorwerp van dit actualiteitsdebat.

De audit van het Rekenhof gaat over de periode 2015-2016. Crisishulpverlening is uiteraard ook aan bod gekomen in het tweede jaarverslag van de jeugdhulp, namelijk het verslag over het werkjaar 2016. En op basis van de analyse van dat

jaarverslag zijn er ondertussen ook al initiatieven genomen. Ik durf dat hier bij de start toch in herinnering brengen, want als we straks kort stilstaan bij een aantal concrete initiatieven die in uitvoering zijn, zijn die voor een belangrijk deel net gebaseerd op de vastgestelde evoluties in de crisisjeugdhulpverlening. We voeren immers beleid op basis van grondige analyses en willen structurele oplossingen voorstellen. Zonder me daarachter te willen verschuilen, vraag ik kort uw aandacht voor een aantal methodologische beschouwingen.

De wijze waarop sommigen dit verslag van het Rekenhof presenteren, doet volgens ons oneer aan de immense inspanningen op het terrein, waar keihard wordt gewerkt om tot 80 procent van de direct gestelde vragen in het netwerk toe te leiden naar een antwoord. Het zijn vragen die inderdaad gaan over soms zeer moeilijke situaties waarbij ouders, jongeren, leerkrachten, hulpverleners het soms zelf niet meer weten. We spreken in 2016 over 8268 aanmeldingen, waarbij 9868 jongeren betrokken zijn. We merken op dat in het rapport van het Rekenhof de telling wordt gemaakt na consult. Het consult is evenwel één van de functies benoemd in de crisishulpverlening. Dus een grote groep aanmeldingen die met een consult al verder geholpen worden, zitten methodologisch niet in de scope van het rapport van het Rekenhof. Het percentage van het Rekenhof is – en dat staat zo te lezen in het rapport – een cijfer dat werd vastgesteld nadat iedereen die effectief geholpen is met een consult buiten beschouwing werd gelaten, en dan spreken we over 4000 aanmeldingen.

Het is niet de bedoeling om een cijferdiscussie te voeren, en het betekent niet dat we ons niet gaan focussen op de niet-direct beantwoorde vragen. Maar dit is wel een eerste punt als het gaat over de al of niet direct beantwoorde vragen aan het crisisnetwerk zelf. Een niet direct beantwoorde vraag is volgens het Rekenhof dus een vraag naar ondersteuning, abstractie gemaakt van de door een goed consult afgesloten vragen. Het gaat dan over vragen naar andere ondersteuningsvormen in het netwerk: ofwel een korte interventie van twee à drie dagen, een crisisbegeleiding van een zestal weken of een vraag tot crisisopvang voor zeven dagen. Het gaat dus voor alle duidelijkheid over een vraag naar één van die vormen van ondersteuning, die op het moment van de aanmelding niet direct beschikbaar zijn.

Het betekent dus niet dat er geen andere ondersteuning of hulp werd geboden. De registratie brengt dus uitdrukkelijk niet in beeld welke inspanningen er geleverd werden om een alternatief voor te stellen of een andere oplossing te zoeken, ook niet binnen het beschikbare aanbod van het crisisnetwerk zelf. Ik geef een voorbeeld: het crisismeldpunt krijgt een vraag tot crisisbegeleiding, maar dat is niet direct op het moment zelf beschikbaar. Het netwerk stelt een consult of een interventie voor om toch een eerste antwoord te bieden. Dan duikt zo'n situatie in de cijfers op als een niet-beantwoorde vraag. Het sluit dus niet uit dat het gezin of de jongere op een andere manier geholpen wordt. Het brengt dus ook niet de inspanningen in kaart om bijvoorbeeld via een consult of buiten het netwerk de situatie te deblokken. Het sluit ook niet uit dat de gevraagde ondersteuning bijvoorbeeld na enkele dagen wel beschikbaar is. In het rapport van het Rekenhof lezen we ook dat bij een heraanmelding het aantal niet-direct beantwoorde vragen in bepaalde regio's al met 10 procent daalt.

We mogen dus niet concluderen dat alle niet-direct beantwoorde vragen, vragen zijn voor een opvangplaats. Een niet-direct beantwoorde vraag betekent al zeker niet dat er niet direct een plaats in het netwerk beschikbaar is of dat de situatie door de jeugdhulpverleners wordt losgelaten. Integendeel, ook hier zijn de inspanningen dikwijls groter omdat met alle betrokkenen een tijdelijk alternatief uit de context, een oplossing in een ander opvangnetwerk of iets dergelijks wordt gezocht. Voor de meest complexe situaties betekent dit ook dat de vraag door de teams jeugdhulpregie binnen de toegangspoort wordt overgenomen om een snelle en soms meer duurzame oplossing te vinden.

Wat we dus vooral kunnen zeggen op basis van de cijfers, is dat het netwerk 8268 meldingen kreeg voor 9868 minderjarigen in 2016 en dat het overgrote deel direct beantwoord kon worden door het crisisnetwerk. We kunnen uit de cijfers niet concluderen dat een niet-beantwoorde vraag in het netwerk geen verdere hulp of ondersteuning kreeg. Dit is op basis van het rapport en op basis van de inspanningen op het terrein gewoon intellectueel niet correct.

U weet dat het voorzien in een crisisjeugdhulpverlening een basisdoelstelling is van een integrale jeugdhulp. Dat is met zoveel woorden in het decreet ingeschreven. Met het decreet hebben we er ook voor gekozen om dit aanbod open te stellen voor gezinnen, kinderen en jongeren zelf. We maakten ook een opening om vragen vanuit het gerechtelijke circuit mee te kanaliseren in één centraal meldpunt en netwerk. Dat zijn keuzes die in combinatie met het aanzetten tot een verbeterde registratie impact hebben. Dat beseften we uiteraard allemaal.

Uiteindelijk is het de verdienste van het decreet Integrale Jeugdhulp om deze keuze voor één meldpunt met een achterliggend intersectoraal netwerk te verankeren. De praktijk en de ervaringen gaan echter terug naar einde de jaren 90, begin de jaren 2000. Het was toen al het aanvoelen dat dit een van de speerpunten moest zijn in het omgaan met gezinnen, jongeren en kinderen die hun weg niet vinden in een toen nog erg verkokerde jeugdhulp. We moeten ons wel bewust zijn van de vraag: waar en hoe gingen we toen om met crisissen in gezinnen voor deze netwerken? Welke cijfers konden we toen rapporteren over de jeugdhulp voor deze netwerken? We lezen in het rapport van het Rekenhof de appreciatie voor deze beleidskeuze voor één meldpunt. Ik zeg dat hier niet om iets te minimaliseren. U weet dat.

Ik wil twee zaken zeer duidelijk op scherp zetten: wat zijn de aanleidingen, verklaringen voor het stijgend aantal vragen? Ten tweede, wat is anno april 2018 de stand van zaken? Met andere woorden: wat hebben we op vandaag al met de aanbevelingen van het Rekenhof gedaan?

Welke factoren leiden tot de stijging van het aantal meldingen? In feite zijn er vijf factoren. Ten eerste hebben we er met de crisisnetwerken in de jeugdhulp voor gekozen om 24 uur op 24 uur en 7 dagen op 7 dagen bereikbaar te zijn met een meldpunt met achterliggend aanbod voor kinderen en jongeren. Dit is een unieke keuze. Maar het is tevens een keuze die leidt tot een enorme aanzuigkracht van vragen bij allen die met gezinnen, kinderen en jongeren te maken hebben. Hoe meer bereikbaar, hoe sneller de vraag toekomt. Wie ben ik om dat te minimaliseren? Uiteraard zijn dat ernstige vragen. Maar het is een beleidskeuze die – zo wijzen ook internationale ervaringen uit – naarmate ze meer en meer bekend wordt, logischerwijze tot meer vragen leidt.

Ten tweede maakten we die keuze ook in een tijds kader dat duidelijk een verhoogde aandacht en gevoeligheid kende voor geestelijke gezondheid en gedragsproblemen bij kinderen en jongeren. Dat zien we uit breed maatschappelijke signalen en we sturen er ook op aan om deze problematieken bespreekbaar te maken met campagnes als 'Te Gek!?', 'Rode Neuzen' en noem maar op. We merken tevens een verhoogd ervaren probleemgedrag bij kinderen en jongeren en zien dat de draagkracht van onze gezinnen onder druk staat door meer sociodemografische factoren zoals echtscheidingen. Het is dus een probleem van de brede maatschappij die de vraag opwerpt: hoe gaan we om met kinderen en jongeren? Het is een vraag die de jeugdhulp uiteraard een stuk overstijgt.

Ten derde, en dit is zeer belangrijk, speelt er natuurlijk ook een registratie-effect. Vroeger brachten we zorgnoden helemaal niet in kaart. Nu doen we dat steeds performanter en eenduidiger over heel Vlaanderen. Dit is ook uniek in vergelij-

king tot bijvoorbeeld andere landen waar er meer verschillen zijn in bestuursniveaus en bijgevolg ook in de registratie van de jeugdhulp.

Ten vierde is er het feit dat we de netwerken steeds meer hebben opengesteld voor meer aanmelders, zoals de burger zelf. En we zetten ook systematisch meer aanbod achter het meldpunt. Dit leidt logischerwijze tot een grotere instroom. Een voorbeeld hiervan is de integratie van netwerken geestelijke gezondheidszorg die zich duidelijk manifesteerde in Vlaams-Brabant, waar het netwerk geestelijke gezondheidszorg als eerste een goede link maakte met het crisisnetwerk jeugdhulp.

En ten slotte is er uiteraard ook een ongewenst neveneffect: de crisisnetwerken worden gebruikt als een shortcut ten aanzien van andere afspraken rond instroom naar bepaalde hulpverlening of wijzen er dus in het bijzonder ook op dat er een onvoldoende uitgebouwde jeugdhulp is, inzonderheid eerstelijnsjeugdhulp.

Ik verwees daarnet al naar de cijfers van het jaarverslag jeugdhulp 2016. We hebben in de commissie Welzijn vorig jaar op basis van de cijfers van de crisisnetwerken al beslist om een extra investering in de jeugdhulp te realiseren van 25 miljoen euro, gespreid over 2018 en 2019. We investeren 15 miljoen euro in de eerste lijn binnen de jeugdhulp en gaan hierbij 3000 extra gezinnen snelle ondersteuning binnen de maand bieden. Voor een regio als Vlaams-Brabant betekent dit concreet een extra investering in de regio Halle-Vilvoorde van 2 miljoen euro recurrent. We investeren 3 miljoen euro extra voor jonge kinderen tussen 0 en 3 jaar die in een crisissituatie dreigen terecht te komen. Met dit budget deblokkeren we minstens 150 situaties per jaar extra voor kinderen en jongeren die niet meer thuis kunnen verblijven. We realiseren 2 miljoen euro extra voor jongvolwassenen die een nood hebben aan kleinschalige opvang. Dit betekent 80 extra plaatsen. We maken werk van wat het Rekenhof een 'nichevoorziening' noemt, de moeilijke en complexe dossiers met het beveiligend verblijf binnen Jongerenwelzijn en het handicapspecifieke aanbod. Het gaat hier over plaatsen in de jeugdhulp: 13 plaatsen inzonderheid voor slachtoffers van tienerpooiers, en het aanbod in de sector personen met een beperking voor jongeren met zware gedrags- en emotionele stoornissen, waar de capaciteit wordt opgetrokken van 70 naar meer dan 120 plaatsen, een stijging van 70 procent en een investering van 2 miljoen euro samen.

Maken we de optelsom van al die inspanningen op het terrein, dan resulteert dit evident maar wellicht op termijn in een impact op de instroom in de crisisnetwerken en in een antwoord op de niet direct te beantwoorden vragen.

Welke aanbevelingen zijn al in actie omgezet? Het Rekenhof heeft immers een aantal aanbevelingen gedaan. Er zijn drie kernaanbevelingen van het Rekenhof, en de acties daaromtrent zijn uiteraard al genomen. Nog eens: wij appreciëren alleszins dat deze ook integraal in het rapport zijn opgenomen.

Een eerste kernaanbeveling situeert zich op het vlak van registratie van de cliënten en het in kaart brengen van het aanbod. Wel, de audit gebeurde zoals gezegd in 2015-2016, toen er nog gebruik gemaakt werd van het tien jaar oude en gedateerde registratiesysteem. Ondertussen is de registratie binnen de crisisnetwerken geïntegreerd in Insisto, het registratiesysteem binnen de jeugdhulp dat intersectoraal gehanteerd wordt. Zoals u weet, is er maar één sluitend systeem om kinderen, jongeren en hun gezinnen te registreren, en dat is op het rijksregisternummer. Dit was een pijnpunt, maar is nu ook voor de crisisnetwerken opgelost. Sinds vorig jaar wordt er dus geregistreerd op het rijksregisternummer en krijgen de door het Rekenhof gevraagde cijfers een duidelijker beeld.

We zullen voor het eerst over dat beeld rapporteren in het jaarverslag betreffende de jeugdhulp dat we, zoals gewoonlijk, in de loop van juni zullen voorstellen. Concreet betekent dit dat we een beeld van unieke jongeren kunnen geven,

zonder de dubbeltellingen die nu nog in de cijfers aanwezig zijn en met een duidelijker link tussen de vraag van de jongere en het aanbod dat binnen de netwerken voorhanden was.

Verder willen we duidelijk maken dat de bewering dat we het aanbod niet helder in kaart hebben gebracht inmiddels is verholpen. We hebben van het agentschap per regio en per aanbod in het crisismeldpunt een duidelijk overzicht gekregen van welke hulpverlening precies door welk netwerk wordt aangeboden. Ook dat zal in het jaarverslag te vinden zijn.

Met betrekking tot de tweede aanbeveling, de operationele werking van de crisismeldpunten zelf, verwijs ik naar de versterking van de crisismeldpunten met negen voltijdse equivalenten. Deze versterking is ondertussen natuurlijk al een feit en is op de belasting van de netwerken zelf gebaseerd. Ze dateert in feite van na de onderzoeksperiode van het Rekenhof. We hebben dit vorig jaar met een cofinanciering door de federale overheid gerealiseerd en we zullen dit in 2018 uiteraard continueren.

Met betrekking tot de derde aanbeveling, de aanbodzijde, signaleert het Rekenhof tot slot de opportuniteiten van een integratie van de crisismeldpunten en de federale netwerken geestelijke gezondheidszorg voor kinderen en jongeren. Ook op dit vlak staan we anno 2018 al beduidend verder dan twee jaar geleden. Ik verwijs graag naar de aanzienlijke inspanningen in het beleid inzake vroegdetectie en -interventie dat we gezamenlijk voeren met de federale overheid, in het bijzonder met minister De Block. We voorkomen dat kinderen en jongeren in een crisis terechtkomen en leveren inspanningen in verband met de crisishulp zelf.

Dat we verder staan, blijkt onder meer uit het feit dat de actoren in Brussel zijn geslaagd in de integratie van het crisismeldpunt en de geestelijke gezondheidszorg. De inspanningen en de dynamiek van alle intersectorale actoren en bestuursniveaus wijzen op een immens geloof met betrekking tot deze netwerken. De overtuiging dat we de integratie in onze wereld moeten waarmaken en dat er vanuit het perspectief van de jongeren en van de gezinnen die hulp vragen een duidelijk aanspreekpunt moet zijn, wint overal veld.

Ik wil er ook op wijzen dat een dergelijke integratie tijdens de aanvangsfase ook tijdelijke en soms bij te sturen effecten heeft. Zo is het netwerk geestelijke gezondheid kinderen en jongeren in Vlaams-Brabant een van de eersten om de integratie met ons crisismeldpunt te realiseren. Om welk type dringende zorgvraag het ook moge gaan, er is een meldpunt, ook als het om geestelijke gezondheidszorg gaat.

Concreet betekent dit gewoon dat er tijdens de eerste fase een groter aanbod achter het meldpunt komt. Hierdoor worden de cijfers gekleurd. Dit heeft zeker meegespeeld in de hoge cijfers in Vlaams-Brabant die het Rekenhof in haar rapport heeft vastgesteld. Verder is sinds de audit systematisch bijkomend geïnvesteerd in extra of flankerend aanbod. In Antwerpen, bijvoorbeeld, zijn vanaf 2017 vier onthaalplaatsen meer gecreëerd. Die investering is goed voor 365.000 euro. Die plaatsen staan exclusief ter beschikking van de crisisopvang in de netwerken. Indien we de termijnen binnen het netwerk bekijken, betekent dit dat de capaciteit tot 200 crisisopnames per jaar meer kan realiseren. Het rapport signaleert aan de aanbodzijde ook regionale verschillen en merkt op dat het aanbod in een netwerk gemiddeld voor 60 procent is bezet. Dit alles pleit voor een gerichte, structurele aanpak op basis van regionale cijfers en niet op basis van veralgemeende cijfers. Er zijn verschillen tussen de regio's.

Ik besluit mijn toelichting. Op basis van de nieuwe registratie zullen we, zeker in Vlaams-Brabant, extra inspanningen leveren voor de crisishulp aan huis en voor de uitbouw van de residentiële capaciteit. Wat de residentiële capaciteit betreft, moet dit onderbouwd en structureel gebeuren, op basis van cijfers en een langetermijnvisie.

We moeten naar een nieuw model voor de residentiële jeugdhulpvoorzieningen. Ik zeg dat nu niet naar aanleiding van het debat over het jaarverslag van het Rekenhof. Wie de werkzaamheden in de commissie volgt, zal dit kunnen beamen. Een tijdje geleden al hebben we de experts uit alle sectoren, zowel Kind en Gezin, het agentschap Jongerenwelzijn en het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH) opgeroepen en bij elkaar gezet om op korte termijn werk te maken van de uitwerking van aanbevelingen voor een nieuw verblijfsmodel in de residentiële jeugdhulp. Ook de vragen om een versterkte personeelsomkadering vergen een fundamentele oefening.

En die is dus volop in voorbereiding. De cijfers en de aanbevelingen van deze werkgroep zijn en zullen uiteraard een leidraad zijn voor een structurele uitbouw van een nieuwe residentiële jeugdhulp. En om duidelijk te zijn: daarin zullen we in deze legislatuur nog een start nemen, ook als het gaat over de aanbouw of uitbouw van de capaciteit op zichzelf.

Een van de cruciale factoren om hieraan echt te kunnen sturen, is uiteraard werken aan een geïntegreerde administratie jeugdhulp. En zoals u weet, werd ook deze beslissing genomen.

Collega's, het verslag van het Rekenhof brengt de belangrijke pijnpunten en uitdagingen duidelijk in kaart. Dat moeten we ook erkennen. Het gaat over jongeren in kwetsbare situaties. Maar de richting van een geïntegreerde jeugdhulp, één meldpunt, investeren in het vroeg detecteren en interveniëren zodat we kunnen proberen crisissen te vermijden en het inzetten op een vernieuwde visie op de uitbouw van de residentiële capaciteit in de jeugdhulp, over de sectoren heen, zijn de dingen die ik onthoud en die wij verder zullen opnemen, gesterkt door de analyse van het Rekenhof. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Collega's, minister, er zijn drie vaststellingen die ik onthoud als ik het rapport van het Rekenhof lees. Ik heb ook een conclusie en twee vragen, maar daarop kom ik meteen terug. De eerste vaststelling is uiteraard de vaststelling die iedereen heeft kunnen lezen, namelijk dat we in 2012 140 jongeren die in een soms gevaarlijke situatie leefden, geen hulp hebben kunnen bieden in een crisissituatie. In 2016, minister, waren dat er 1221. En u hebt daarnet wat kleur gegeven over die cijfers.

Minister Jo Vandeurzen: Ik zal proberen, mijnheer Parys, om de nuance correct te maken. Want ik wil niet de indruk wekken dat ik een probleem dat ernstig is, onder de mat probeer te vegen. Dat zou niet correct zijn van mijnentwege. Maar ik ga ook niet mee in de framing op basis van cijfers alsof er in al die situaties geen hulp geweest is. Ik heb uitdrukkelijk trachten uit te leggen dat dat zeker niet de conclusie kan zijn, die je zomaar lineair kunt trekken uit dat verslag. Ik hoop dat we met z'n allen minstens die intellectuele eerlijkheid hebben. Zeg ik daarmee dat we geen ernstig probleem hebben en dat er geen werk op de plank ligt? Dat zeg ik niet. Integendeel. Ik bevestig dat. Maar ik zal niet toelaten dat men nu de indruk wekt dat, als een jongere niet de eerste typevraag beantwoord krijgt, dat betekent dat niemand zich nog verder om de jongere en zijn situatie zou hebben bekommerd. Want dat is gewoon niet juist. *(Applaus bij CD&V en Open Vld)*

Lorin Parys (N-VA): Minister, ik dank u. Ik ga akkoord met uw betoog. Maar ik zou u dan graag eens voorlezen uit een van de vele mails die ik de laatste weken heb gekregen. Die mails vertellen wat er dan gebeurt als er dan toch bij die 1221 een vorm van hulp werd gegeven. Een hulpverlener mailde mij en zei: "Tijdens de voorbije paasvakantie werden in onze voorzieningen zes jongeren onder het statuut kortdurend crisisverblijf opgevangen. Het betreft jongeren die zich thuis in extreme tot zelfs levensbedreigende situaties bevinden en waar enkel de inzet van

contextbegeleiding ontoereikend is. Van deze zes jongeren werden op deze manier drie kinderen uit eenzelfde gezin bij ons opgevangen. De leeftijd van deze kinderen is 2, 4 en 6 jaar. We konden deze kinderen tijdelijk opvangen omdat andere kinderen in verblijf dan weer op vakantie waren in hun context. Toen de bedjes opnieuw moesten worden vrijgemaakt bij de terugkeer van die kinderen, bleek er voor de drie jonge kinderen geen enkel aanbod te zijn binnen het netwerk voor crisishulp. Ternauwer-nood hebben we beslist om de drie kinderen tijdelijk bij een van onze begeleidsters thuis te laten verblijven en deze begeleidster vrij te stellen van het leefgroepwerk. Zonder deze oplossing was er werkelijk niets voor deze drie jonge kinderen. Tot op heden is er nog steeds geen sluitende oplossing voor deze drie kinderen.”

Minister, wanneer u dus zegt dat het van die 1221 niet zo is dat ze geen enkele vorm van hulp hebben gekregen, dan denk ik dat het voorbeeld waaruit ik net citeerde, illustreert dat er door de mensen op het terrein inderdaad heroïsche inspanningen worden gedaan om effectief hulp te bieden. Maar dit kan toch niet het systeem zijn waarop wij rekenen om onze kinderen in crisis opvang en hulp te bieden? Dat is mijn eerste punt.

Mijn tweede punt, minister, is dat ik, als ik het rapport lees, vaststel dat er een soort beddencarrousel aan de gang is. Er zijn meer bedden op papier dan in de realiteit. Het Rekenhof is daar op pagina 56 vrij duidelijk over. “Het crisisaanbod correct en volledig in kaart brengen bleek geen sinecure te zijn, aangezien noch de administratie noch de crisismeldpunten beschikken over een alomvattend overzicht van het crisisaanbod.” Daarmee heeft het Rekenhof zelf een bevraging georganiseerd.

Aan de ene kant, minister, hebben we een exploderende hulpvraag en aan de andere kant weten we niet hoeveel plaatsen er beschikbaar zijn voor crisishulp. Verderop in het rapport staat er duidelijk dat er een lage bezettingsgraad is, minder dan 50 procent in de voorzieningen die crisisopvang aanbieden. Ook dat is een vraag die we ons moeten stellen. Onze reactie daarop: aan de ene kant zijn er zoveel kinderen die we niet kunnen helpen of op een heel gebrekkige manier, en aan de andere kant weten we niet hoeveel plek er is en hoeveel plaatsen er op papier bestaan maar in de praktijk al ingevuld zijn en dus niet beschikbaar.

Mijn derde vaststelling uit het rapport is dat de situatie in Vlaams-Brabant schrijnend is. Ja, minister, u weet dat wij daar in de commissie al veel over gedebatteerd hebben. Een van de redenen waarom de situatie zo schrijnend is, en u hebt daar net correct op gealludeerd, is dat het eerstelijnsaanbod niet beschikbaar is. Toen ik u daar in 2015 in de commissie vragen over stelde, antwoordde u het volgende: “Wat het aanbod van jongerenwelzijn betreft, kunnen we noch inzake het bestaande aanbod in Vlaams-Brabant, noch inzake het tempo van het uitbreidingsbeleid in vergelijking met andere regio's spreken van een achterstand.”

We hebben daar heel veel over gediscussieerd. U weet dat ik boos was omdat u dat zei, omdat ik wist dat de realiteit anders was. Nu ben ik blij, minister, dat u in een schrijven aan het Rekenhof zegt dat u daar eindelijk actie gaat ondernemen.

Minister Jo Vandeurzen: Collega, de uitbouw van de crisishulp in Vlaanderen is vooral bottom-up gebeurd in al die jaren. Dat betekent dat er eigenlijk vanuit een historische bereidheid van de partners op het terrein vertrokken is om te bepalen welk deel van het aanbod we willen financieren om plaatsen vrij, beschikbaar te houden. Als u nu de ambitie zou hebben om dat deel van het netwerk dat we echt vrijhouden om in crisissituaties in te zetten, nu ook naar een bezettingsgraad te brengen van 70 à 80 procent, dan kan ik u zeggen: dat is onhoudbaar. 60 procent bezetting van een gereserveerd gedeelte dat op elk moment moet kunnen worden ingezet, zo zeggen degenen mij die het op het terrein moeten waarmaken, voor jongeren met kwetsuren, met een geschiedenis enzovoort, is echt de grens voor de voorziening.

Historisch gezien is dus ook gekozen om te kijken wat er in het normale systeem beschikbaar is aan tijdelijke capaciteitsvragen. Dat wordt effectief daaraan toegevoegd, en daarop wordt ingezet.

De vraag van het Rekenhof naar de grootte van die capaciteit per regio zullen we in het jaarverslag beantwoorden. Dat is effectief in kaart gebracht. De vraag in Vlaams-Brabant, en dat is uit de audit van het Rekenhof heel goed af te leiden, naar crisisbegeleiding aan huis en thuisbegeleiding, is een pertinente vraag.

Twee jaar geleden kwam dit punt van het Rekenhof in de analyse van het jaarverslag jeugdhulp 2016 uitdrukkelijk aan bod. Dat is nu niet plotseling iets nieuws. We weten dat dat een belangrijk punt is. Als we toegezegd hebben dat het antwoord zal zijn meer rechtstreekse toegankelijke capaciteit maken, dat is het eerste wat we moeten doen in heel Vlaanderen, met name ook in de regio Halle-Vilvoorde, dan is het gewoon omdat we aan deze analyse een structureel substantieel antwoord willen geven. Met 15 miljoen euro voor een regio die ongeveer de helft van Vlaanderen moet dekken, in de volgende fase kunnen we dat dan verder uitrollen, gaat het over zeer veel geld, ook in uw regio en in Vlaams-Brabant.

In totaal gaan we in de rechtstreeks toegankelijke hulp 250 hulpverleners extra inzetten, dit jaar en volgend jaar. Dat heeft alles te maken met de overtuiging, zeker in Vlaams-Brabant, dat als we niet meer shiften naar vroegdetectie en -interventie, ook in de eerstelijns psychologische functie, het crisisverhaal altijd een verhaal onder druk zal zijn.

Daarmee zeg ik niet dat we geen residentiële capaciteit onder ogen nemen; dat is een ander deel van het verhaal. Prioriteit na het verslag en deze analyse is met name voor de regio Vlaams-Brabant ook uitgedraaid, gelukkig, op een concentratie van 2 miljoen euro in Halle-Vilvoorde. (*Applaus*)

Lorin Parys (N-VA): Minister, dat zou ik straks vertellen, maar ik vind het uiteraard goed dat er wordt geïnvesteerd in het laagdrempelig aanbod, want dat is waar we de problemen moeten aanpakken. Het probleem is echter dat we vandaag met een crisis zitten in de crisisopvang en de crisisbegeleiding en dat we daar ook snel gericht extra capaciteit moeten bijmaken. Wat immers natuurlijk niet kan, en dat is de discussie die we al veel hebben gevoerd in de commissie, is dat je wieg bepaalt welke hulp je krijgt. Daarmee bedoel ik: als je thuis in een gevaarlijke situatie leeft, bijvoorbeeld omdat je wordt mishandeld, en je woont in Halle, dan moet je dezelfde kans op dezelfde hulp krijgen dan als je in Hasselt woont. Daar willen wij naartoe: elke Vlaming gelijk. (*Applaus bij de N-VA*)

Minister Jo Vandeurzen: Ik vind dat u daar een punt hebt. Wat is opgebouwd aan capaciteit in de loop der jaren, is inderdaad zeer sterk bottom-up ingevuld en opgebouwd, en je merkt ook aan het verslag van het Rekenhof dat de crisismeldpunten daar toch allemaal op een verschillende manier naar kijken en bekijken wat ze eerst inzetten. Daarover ben ik het helemaal met u eens. Als dit verslag kan helpen om op het terrein meer eenduidigheid te krijgen, meer voorspelbaarheid te krijgen, dan ben ik absoluut vragende partij. Als het Rekenhof zegt dat we onze crisishulpcapaciteit moeten programmeren, dan ben ik het daar absoluut mee eens. We zullen niet op lange termijn, maar op korte termijn een programmering maken van de hulpverlening in de crisisnetwerken, en we zullen prioritair invullen waar er een lacune is. Specifiek wat Vlaams-Brabant betreft, neem me niet kwalijk dat ik dat nu aan u zeg, maar u incarneert voor mij natuurlijk voor een stuk de stem van Vlaams-Brabant in dit geval, ik ben het er absoluut mee eens dat er voor de crisishulpverlening aan huis in Vlaams-Brabant bij voorrang en zonder te wachten op allerlei nieuwe studies een stuk versterking nodig is. Dat is wat je heel duidelijk ziet aan de cijfers, en dat moeten we dus daadwerkelijk ook doen.

De voorzitter: Mevrouw Van den Bossche heeft het woord.

Freya Van den Bossche (sp.a): Minister, u zegt zelf over die bezetting van minder dan 50 procent bij die crisisopvang dat dat oké is, dat u niet zou weten hoe dat hoger zou moeten kunnen. Dat kan natuurlijk wel hoger. De reden waarom die bedden vaak niet zijn ingevuld, is dat de basisfinanciering voor die hele sector zo bedroevend is, dat er al zo weinig mensen zijn om te zorgen voor groepen kinderen met dermate zware problematieken dat ze er vaak die crisissen niet bij kunnen nemen. U weet immers dat maar een klein deel van dat aanbod aan crisisbedden zagezegd 'verzekerd' aanbod is, gefinancierd als regulier, en dat twee derde van dat aanbod pure goodwill is, in overtal boven op de bedden die er al zijn tegen 100 euro voor zeven dagen een kind in crisis opvangen. Minister, nu vraag ik u: hoe ver wilt u dat zij gaan? Natuurlijk kunnen zij meer doen dan die invulling van 50 procent, maar geef hun daar de middelen voor, geef hun daar de mensen voor. *(Applaus bij sp.a)*

Minister Jo Vandeuren: We hebben dat gesprek of die gedachtewisseling hier ook al gehad toen het ging over de vragen uit sommige sectoren naar versterkte personeelsomkadering. Het lijkt me juist dat de zorgvragen in complexiteit toeneemen als je bij een integrale jeugdhulp inzet op zo veel mogelijk ondersteuning vroeg in de thuissituatie, op de context, de gezinskracht die er nog is enzovoort, en je gaat naar een systeem met alleen een residentiële setting als er intensievere vormen van ondersteuning nodig zijn. Dat moeten wij absoluut onder ogen zien. In de loop van het voorbije jaar zijn we gestart met de analyse van hoe we omgaan met die verblijfsmodules in onze jeugdhulp. Dan zeg ik 'jeugdhulp'. Dan heb ik het niet over de gehandicaptensector, de bijzondere jeugdzorg enzovoort apart. We hebben ook gevraagd aan een aantal experts om ons advies te geven, uit wetenschappelijk oogpunt, over hoe je de beste vorm geeft aan jongeren met gedrags- en emotionele stoornissen. U weet zeer goed dat dat eigenlijk misschien het meest complexe is: een beperking mentaal, een gedrags- en emotionele problematiek en een psychiatrische zorgnood. Die zaken zijn in gang gezet en moeten dit jaar eindigen in een versterkte visie en dus ook initiatieven, ook vanaf volgend jaar. Ik durf dat te zeggen, in alle duidelijkheid. Als er één reden is waarom we dat doen, dan is dat natuurlijk omdat we die analyse óók moeten maken.

Ik ga er echter niet in mee als iedereen maar zegt dat er meer volk bij moet zonder dat we dat kunnen objectiveren, zonder dat we dat in een goede, duidelijke visie kunnen plaatsen van welk soort settings we nodig hebben voor welk type jongere.

Die oefeningen zijn we uiteraard met de sector aan het maken want in de sector is daar niet zoveel betwisting over. Men beseft, denk ik, heel goed dat je moet nagaan wat de zorgnood is, welke behandelingstype je daartegenover zet en welke personeelsformatie daarvoor nodig is. Die oefening, zoals gezegd, moeten we maken en we gaan die niet maken zodat ze op de Griekse kalenden komt, maar we zijn er echt wel mee bezig om na te gaan hoe we daardoor ook de residentiële capaciteit verder kunnen versterken.

Ondertussen – en u weet dat – versterken we nu de omkadering voor jongeren met gedrags- en emotionele stoornissen in de sector personen met een handicap, versterken we nu de omkadering voor slachtoffers van tienerpooiers. Maar ik ben de eerste om te zeggen dat dit een veel fundamentele en globalere middellange en langetermijnaanpak vergt, en die moet nu starten. Ik wil echt niet zeggen dat dit betekent dat u over een jaar het resultaat op het terrein wel zult merken. Daar wil ik echt tegen ingaan. Het is een globalere en grondige reflectie over de verschillende sectoren heen en ik hoop dat we het daar met z'n allen over eens zijn. Alleszins is die oefening op dit moment uiteraard al bezig.

Freya Van den Bossche (sp.a): Minister, u spreekt over 'objectiveren' en over 'parameters', maar draai eens een week mee. Ondervind het een keer en neem de mensen van uw administratie mee. U zult onmiddellijk merken dat het te weinig is.

Ik vind het heel moeilijk dat er altijd wordt verwezen naar werkgroepen en wetenschappers en meten en parameters. Alstublieft zeg, het water staat die mensen niet aan de lippen, ze verdrinken. Het wordt tijd dat u dat erkent en hun gewoon geeft wat ze nodig hebben. U zegt 'fundamenteel aanpakken' en 'we gaan ermee starten', allemaal goed en wel, maar in die crisisjeugdhulp gaat het om die kinderen die door alle mazen van alle andere netten zijn gevallen. En die kinderen die in hoge nood verkeren en soms in onveilige situaties zitten, moeten nu hulp krijgen. U zou er een erezaak van moeten maken om daar een extra inspanning te doen en ervoor te zorgen dat u dat nu op korte termijn aanpakt. Dat u de rest op middellange termijn wilt doen, alle begrip, als die middellange termijn niet te lang duurt. (*Applaus bij de sp.a*)

De voorzitter: Mevrouw Van den Brandt heeft het woord.

Elke Van den Brandt (Groen): Minister, u bent bijzonder assertief vandaag, zeker voor uw doen. In iedere zin die u zegt, reageert u. U bent begonnen met een verklaring. Ik waardeer die houding, maar als ik luister naar wat u zegt, dan hoor ik u het gros van het werk vooruitschuiven en u zegt dat er nog een fundamentele aanpak nodig is.

Minister, u bent nu negen jaar minister van Welzijn. Dat is een record, er heeft nog geen enkele andere minister zolang op uw stoel gezeten. Uw palmares tot nu toe op jeugdhulp is dat het aantal jongeren met crisissen toenam, dat de wachttijden voor jongeren zijn toegenomen, dat een jongere met autisme vandaag langer op thuisbegeleiding wacht dan toen u begon, dat een meisje met psychologische problemen langer wacht dan toen u begon, dat jongeren die een strafbaar feit plegen soms voor een jaar opnieuw naar huis worden gestuurd voor ze in een gesloten instelling terecht kunnen. Dat zijn dingen die ondenkbaar waren toen u begon.

U hebt hervormingen doorgevoerd, dat is waar. U hebt fusies opgelegd, met als doel integraler te werken, maar in de praktijk zien we dat er nog steeds bergen papier zijn, dat er nog steeds procedures zijn – Kafka is er niks tegen – die de hele sector bij momenten verlammen.

U hebt indexsprongen toegepast. De organisaties hebben vandaag 10 procent minder werkmiddelen dan toen u bent begonnen. U steigert als wij zeggen dat er besparingen zijn gebeurd. U zegt dat dat niet waar is, maar in de praktijk moeten mensen op het terrein meer doen met steeds minder middelen.

Ik hoor u dan een aankondiging doen waarin u vele miljoenen euro herhaalt die u eerder hebt aangekondigd, waarin u maatregelen aanhaalt die ik ook in de beleidsbrief heb gelezen, maar ik zie de situatie achteruitgaan. Mijn vraag is heel simpel. Wat gaat u doen in het laatste jaar van deze legislatuur om echt verandering te brengen? Hoe gaat u zorgen dat een opvoeder echt bezig kan zijn met jongeren in plaats van met papieren? Hoe gaat u zorgen dat de wachttijden eindelijk dalen in plaats van dat ze jaar na jaar stijgen? Hoe gaat u zorgen dat jongeren in nood de hulp krijgen waar ze recht op hebben? (*Applaus bij Groen*)

Minister Jo Vandeurzen: Collega, ik versta het wel dat zo'n discours er gemakkelijk in gaat. Als dat betekent dat er zoveel enthousiastelingen zijn om dit werk beter te gaan doen en op een totaal andere leest te schoeien, dan kijk ik er met belangstelling naar uit.

De integrale jeugdhulp is zeker niet mijn geesteskind. Het is een verhaal dat al veel langer bezig is. Als we iets hebben gedaan, is het dat we in 2014 hebben beslist – want de crisismeldpuntconcepten zijn van iets daarvoor – om inderdaad het voorbereidend werk om te zetten in een definitief regelgevend kader.

Dat hebben we in 2014 gedaan. U maakt allerlei vergelijkingen. Ik vind dat heel interessant. Ik stel vast dat voor veel zaken van vroeger we zelfs totaal niet wisten over welke cijfers we aan het spreken waren. U spreekt over de registratie van het meldpunt. Er zijn tijden geweest dat we gewoon zelfs niet wisten hoe de situatie op het terrein eruitzag. Nu hebben we daar ten minste een kijk op.

Als u denkt dat alles in de hulpverlening opgelost kan worden, geen oog voor wat er ondertussen in de samenleving aan het gebeuren is... Er is in de samenleving heel wat aan het gebeuren. Dat zijn ook dingen die de uitdagingen voor ons in de sector er niet kleiner op maken. U kunt er ook niet naast dat we in de loop van de jaren, ook deze legislatuur, een megabudget in welzijn en zorg gestoken hebben. Ik durf gerust gaan spreken op internationale bijeenkomsten waar collega's van andere landen spreken. Als ik dan vertel over de groei van het budget hier, dan kijken er velen toch nog verbaasd van op dat dit ook in de moeilijke jaren in de Vlaamse overheid en met dit Vlaamse regeerakkoord mogelijk is geweest.

Maar ik ben realistisch en eerlijk en correct genoeg om te beseffen dat u inderdaad nog veel situaties kunt opsommen waarin wij er niet in slagen om die hulp te bieden. En dat moet de aansporing zijn om het telkens beter en met meer budget te organiseren. Maar het zal ook anders georganiseerd moeten worden. In de beleidsnota 2014-2019 staat als eerste doelstelling: meer schuiven naar de vroege interventies en de vroegdetectie en zoveel mogelijk trachten om daar middelen op in te zetten. Als ik na het jaarverslag van 2016 met onze administratie en met de mensen die ons daarover vanuit de sector adviseren, gezegd heb om die fenomenen van de crisishulpverlening ten minste te beantwoorden met een structurele, fundamentele, grote ingreep in de capaciteit van het rechtstreeks toegankelijke, dan is dat omdat vele experts zeggen dat het geen zin heeft om de hulpverlening allemaal te concentreren op het moment dat het water aan de lippen staat. Je moet proberen, in de geestelijke gezondheidszorg, in de gehandicaptensector, in de bijzondere jeugdzorg, om vroeger tussen te komen en gezinnen vroeger te ondersteunen. En toen die keuze gemaakt was, heb ik daar geen commentaar op gehoord. Iedereen vond dat geweldig toen. De consequentie is dat we dat nu, in 2018 en 2019, met de budgettaire contouren daarvan, ook uitvoeren.

Ik heb het in mijn korte verklaring gezegd: wij zullen aan de capaciteit in de jeugdhulp, ook in deze legislatuur nog, versterking aanbrengen. Dat gaan we zeker doen. Dat moet gebeuren in een langetermijnvisie: waar willen we naartoe met de jeugdhulp? De bouwstenen, de voorbereidingen van dat gesprek, zijn achter ons. We kunnen dat gesprek voeren. Maar 'first things first'. In 2016, toen we keken naar 2017 en 2018, was de smeebede: probeer alstublieft de rechtstreeks toegankelijke hulp beter en groter uit te bouwen. De centra voor leerlingenbegeleiding (CLB's) zeggen dat als zij een probleem hebben, zij er beter en sneller op moeten kunnen rekenen dat de jeugdhulp kan interveniëren. En daarop hebben wij ingezet.

Wat betreft de kinderen tussen 0 en 3 jaar: de heer Parys heeft vorige week een vraag gesteld over wat in het jargon 'werf 2' heet. Collega Parys heeft gelijk. Wij gaan in 2018 in elke provincie waarborgen dat als een kind geboren wordt in de materniteit en het om een of andere reden niet gewoon naar huis kan, wij een zorggarantie inbouwen in de samenwerking tussen pleegzorg, centra voor kinderzorg en gezinsondersteuning (CKG's) en al die actoren die daarbij moeten zijn. We zullen dat in alle provincies doen en we zullen daar, wat mij betreft, mijnheer Parys, ook de notie van een mogelijk alternatief, een gezinstehuis, alle kansen in geven.

Wij zetten stappen. We gaan die blijven zetten. Ik kan inderdaad niet als een triomfalistisch minister zeggen dat alles opgelost is. Maar wij gaan wel consequent meer budget investeren en proberen te innoveren, zodat onze aanpak ook meer kan aansluiten op de grote uitdagingen waarvoor we staan. *(Applaus bij CD&V)*

Elke Van den Brandt (Groen): Minister, dat u mij niet hebt gehoord op het moment dat u ervoor koos om in de hele sector in preventie en vroegedetectie te investeren, en niet in crisishulp, is omdat ik dat de juiste keuze vind. We gaan in heel die sector moeten inzetten. Dat ik nu nogmaals, voor de zoveelste keer, klaag dat de inspanningen van deze regering niet voldoende zijn, is niet omdat ik per se oppositie wil voeren, maar omdat iedere indicator, van thuisbegeleiding tot contextbegeleiding tot gesloten instellingen tot crisisopvang, in het rood staat. Elk cijfer is een achteruitgang. Er is dus objectief gezien een groot probleem. U spreekt over een langetermijnvisie. Een minister die negen jaar op post is en die zegt: het was niet mijn geesteskind, ik heb gedaan wat ik kon... Excuseer, minister, maar er was 100 miljoen euro over op deze begroting. Dat is vier keer zoveel als wat er voor de jeugdhulp voorzien is. Met dat geld had u een ongelooflijk verschil kunnen maken. Het is een keuze van u, maar ook van de N-VA en van Open Vld, om dat niet te doen. *(Applaus bij sp.a en Groen)*

Minister Jo Vandeuren: Dat laatste van die 100 miljoen is platte demagogie. Er was geen geld, recurrent, dat tijdens de begrotingscontrole op de tafel lag. Dat weet u heel goed.

Bovendien, toen de begroting 2018 hier in dit parlement is voorgesteld – het geheugen is soms kort –, moest ik, toch niet dé expert in spinnen en grote communicatie, tot mijn eigen verbazing lezen dat de commentatoren ook doorhadden dat de grote overwinnaar van het budget Welzijn was. De begroting 2018 heeft een enorme injectie gegeven in de capaciteit in de welzijnssector. Dat is iedereen nu vergeten. Als er dan 100 miljoen eenmalig te verdelen is en we nemen daar een deel van voor de investeringen in screeningsprogramma's voor kinderen om ze snel op te sporen in de consultatiebureaus van Kind en Gezin, en we nemen dan geld om een injectie te geven aan agressievorming, en we nemen dan geld om de uitstroom uit de gemeenschapsinstellingen te helpen en te dynamiseren, en we nemen dan geld om de kwaliteit van de omkadering in de jeugdgevangenis van Tongeren te versterken in afwachting van de komst, recurrent, van die middelen in Everberg, dan is dat allemaal niets. Dat is niet correct. Die 100 miljoen waren niet beschikbaar voor recurrente meeruitgaven. De grote stap voor Welzijn is gezet bij de start van de begroting 2018. U bent dat blijkbaar al vergeten. *(Applaus bij de meerderheid)*

Lorin Parys (N-VA): Eén conclusie: de crisishulp is in crisis. Er is een Chinees teken dat crisis uitbeeldt, en dat heeft twee karakters. Het eerste karakter is gevaar en het tweede karakter is opportuniteit. Dat is waar het hier vandaag over moet gaan. Twee vragen moeten we beantwoorden. Hoe komt het dat de instroom zo groot is en het aantal vragen dat we niet kunnen beantwoorden zo belangrijk? En vooral, wat zullen we daaraan doen?

Minister, u hebt in uw verklaring daarnet al een aantal dingen gezegd. U hebt als laatste gezegd wat ik als eerste op mijn papiertje had geschreven, namelijk het reguliere aanbod is vol en via een shortcut die dan de crisisjeugdhulp is, probeert men toch nog binnen te komen in dat reguliere aanbod. Een klein probleem wordt een grote crisis als je niet meteen en laagdrempelig een probleem kunt aanpakken. Er is dus te weinig plaats.

Er zijn ook andere verklaringen, medische vooruitgang bijvoorbeeld. Twee dagen geleden stond in de krant dat we nu al baby's zullen diagnosticeren met een autismespectrumstoornis (ASS). Dat is prima, want dan kunnen we korter op de bal spelen. Maar dat betekent wel dat er meer vragen binnenstromen in de jeugdhulp dan voorheen.

Derde verklaring is uiteraard onszelf als maatschappij een spiegel voorhouden. Kunnen wij nog wel om met verschil? Vanaf wanneer wijk je te veel af van de

norm om een professionele ingreep nodig te hebben? Voelen ouders zich nog comfortabel en zeker genoeg om te kunnen opvoeden? Dat zijn allemaal vragen die in dit debat ook aan de orde zijn.

Goed, wat doen we eraan? Drie recepten. Eén, snoei in de complexiteit. Minister, het is daarnet al aangehaald: we mogen er niet in vervallen dat het kader van het schilderij belangrijker wordt dan het schilderij zelf. We moeten ervoor zorgen dat het aantal regels in de papierberg vereenvoudigd wordt. Het gaat om de hulp, niet om het systeem. Dus moeten we er zeker van zijn dat we, op een muisklik verwijderd, weten hoeveel plek er is, waar die beschikbaar is en dat de verschillende crisismeldpunten op dezelfde manier ageren in dezelfde situatie. Dat hebt u daarnet al toegelicht.

Twee, creëer extra capaciteit. We doen dat in de ketenaanpak. Minister, u hebt daarnet al gezegd: 25 miljoen extra investeringen in het laagdrempelig aanbod. Prima! Maar we zien hier dat er ook gericht geïnvesteerd moet worden aan het andere eind van het spectrum, in de crisisjeugdhulp. We vragen u ook om dat te doen. We moeten er ook voor zorgen dat crisispleegzorg die capaciteit beschikbaar heeft, ook echt wordt gebruikt. Dat is ook een van de dingen die in het rapport staan. Er is capaciteit, maar die wordt niet gebruikt. Ik wil graag weten waarom dat zo is en hoe we dat kunnen veranderen.

Een derde element van het recept: verander de mentaliteit. Minister, dat is een belangrijk, maar geen gemakkelijk punt. We kunnen daar geen decreet over goedkeuren, maar het is wel een oefening die we allemaal samen moeten maken.

Ik ben ervan overtuigd dat dit rapport een hefboom kan zijn om ervoor te zorgen dat er extra wordt geïnvesteerd, dat we die ketenaanpak doen, dat we aan vereenvoudiging doen en dat we de mentaliteit eens en voor altijd proberen te veranderen. *(Applaus bij de N-VA)*

Elke Van den Brandt (Groen): Mijnheer Parys, ik hoor u bezig, en zo te horen kent u de problemen in de sector. Dat weten we. Net als ik weet ook u dat de problemen die u opsomt en de oplossingen die u aanreikt niet nieuw zijn. De sector trekt al jaren aan de alarmbel. De noodkreten klinken steeds vaker en ook steeds luider. Dat komt doordat de problemen onder deze regering groter zijn geworden. Groen en sp.a hebben keer op keer op die nagel geklopt.

U hebt keer op keer de budgetten en het beleid van de minister verdedigd en goedgekeurd. Dus zie ik twee mogelijkheden. Ofwel is het beleid niet goed, het beleid dat u mee verdedigt en waarvoor u mee verantwoordelijk bent, en dan geeft u de oppositie gelijk en mogen wij verwachten dat er binnenkort voorstellen tot wijziging op tafel liggen. Ofwel is het beleid wel goed en is het budget wel goed, maar doet volgens u de minister zijn werk niet goed en is uw pleidooi en dat van de afgelopen weken een motie van wantrouwen gericht tot de minister van Welzijn. Ik zou van u graag willen weten welke van de twee opties de juiste is. Het alternatief is een derde mogelijkheid: dat u hier gewoon komt aanklagen en een show komt geven, maar dat u eigenlijk geen goesting of kracht hebt om de dingen effectief te veranderen. Ik wil u daarvan niet beschuldigen. *(Applaus bij Groen en sp.a)*

Lorin Parys (N-VA): Mevrouw Van den Brandt, ik ben blij dat u mij de opportuniteit geeft om het eens over die cijfers te hebben. Er is een half miljard euro extra investering in Welzijn. Dat realiseert deze regering, met de N-VA, Open Vld en CD&V. Mevrouw Van den Brandt, dat is historisch. Toen u in de Vlaamse Regering zat, hebben wij een dergelijke budgetverhoging niet kunnen optekenen. *(Applaus bij de meerderheid)*

Laat ons even concreet worden. Ik heb het nagekeken: in 2013, het laatste volledige jaar van de vorige legislatuur, waarin ook sp.a vertegenwoordigd was, had

het Fonds Jongerenwelzijn, dat toch het gros van de uitgaven voor jongerenwelzijn doet, een budget van 380 miljoen euro. Weet u hoeveel het budget van het Fonds Jongerenwelzijn volgend jaar zal bedragen? Bijna een half miljard euro, mevrouw Van den Brandt. Dat is een stijging met 25 procent in vergelijking met het laatste jaar van de vorige legislatuur. Als u nu komt vertellen dat er niet wordt geïnvesteerd, dat de N-VA geld zou tegenhouden dat naar Welzijn of specifiek naar jongerenwelzijn zou gaan, dan moet u eens in de spiegel kijken, de cijfers erbij nemen, en tot de conclusie komen dat wat u hier vertelt absoluut geen steek houdt. *(Applaus bij de meerderheid)*

Elke Van den Brandt (Groen): Mijnheer Parys, ter memorie: in 2013 zat Groen niet in de regering. U zat toen met de N-VA wel in de regering. Als u het toen niet goed vond, kijk dan alsjeblieft zelf in de spiegel. Dat was niet het beleid van Groen en ik ga het ook niet verdedigen.

U zegt dat er historisch veel is geïnvesteerd. Er is ook historisch veel bespaard, maar die oefening wil ik nu niet maken. Ik had u een vraag gesteld. U hebt nog geen vijf minuten geleden gezegd dat we extra capaciteit nodig hebben, dat we niet alleen moeten investeren in wat voorzien is maar ook in de crisis. U hebt opgeroepen tot anders en meer. Ofwel is dat omdat u vindt dat wat er nu bestaat niet voldoende is, ofwel omdat u vindt dat de minister het niet goed uitvoert. Ik wil het echt weten. U kunt niet alleen kritiek geven en vragen om allerlei zaken extra te doen, waarvan heel veel terecht is, maar op het moment dat puntje bij paaltje komt en dat we begrotingen goedkeuren en beleidsbrieven maken, steekt u de kop in het zand en zegt u dat alles goed is wat er gebeurt, want toen Groen in de regering zat vijftien jaar geleden was alles slechter.

Lorin Parys (N-VA): Mevrouw Van den Brandt, ten eerste: dat laatste heb ik zeker niet gezegd. En ten tweede: dit rapport is een opportuniteit om het beter te doen. Ja, wij zeggen hier heel duidelijk dat er extra moet worden geïnvesteerd in crisisopvang, bijvoorbeeld in de provincie Vlaams-Brabant. En neen, uw analyse, dat er niet extra wordt geïnvesteerd in alles wat te maken heeft met jeugdhulp, klopt niet. 25 miljoen euro extra op twee jaar tijd, mevrouw Van den Brandt, dat is geen kattenpis.

Eerlijk gezegd, ik vind wat u zegt een beetje demagogisch. U zegt aan de ene kant dat er te weinig geld naar integrale jeugdhulp gaat en naar Welzijn in het algemeen. Het gaat over in totaal een half miljard euro. En aan de andere kant vindt u het vreemd dat wij de budgetten en de begroting mee goedkeuren. Ik vind dat helemaal niet vreemd, als we een half miljard euro meer doen en 25 miljoen euro op twee jaar tijd voor rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp. En nu stel ik, zoals ik al zo vaak in de commissie heb gedaan, nog eens de vraag om ook in Vlaams-Brabant en zeker in de crisisjeugdhulp een tandje bij te steken en extra capaciteit te creëren. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: Mevrouw Van den Bossche heeft het woord.

Freya Van den Bossche (sp.a): Minister, we hebben elkaar al vaker over dit onderwerp gesproken, onder meer wanneer een jongere nog maar eens in de cel moet slapen bij gebrek aan een crisisplaats, of wanneer een kind in de volwassenenpsychiatrie belandt omdat er geen crisisbed meer over is in de kinderpsychiatrie. En soms zien we dat niet alleen de wachtlijsten voor psychologische hulp in een centrum voor geestelijke gezondheidszorg (cgg) groeien maar dat er zelfs cgg's zijn die geen nieuwe mensen meer op de wachtlijst kunnen zetten bij gebrek aan mogelijkheden of dat een kind van 12 jaar met autisme ongeveer vijf jaar wacht op thuishulp. Elke keer opnieuw houden wij daar een debat over, maar vandaag is er een allesomvattend heel ruim rapport van het Rekenhof over crisisjeugdhulp.

Minister, wat mij betreft, is het na dit rapport gedaan met 'business as usual'. Want 'business as usual' zien we nu al negen jaar. Ik zeg niet dat u geen dingen hebt gedaan of geprobeerd, ik zeg ook niet dat er geen budgetten bij zijn gekomen voor welzijn.

Maar wat ik wel moet zeggen, minister, en wat u ook moet durven inzien, is dat er een pak kinderen in grote nood zijn die Vlaanderen gewoon loslaat. Het kan toch niet dat een psychiater mij aanspreekt om te zeggen dat hij op één dag vier kinderen op de spoed ziet na een suïcidepoging en voor elk van die vier kinderen moet zeggen dat er is rondgebeld maar dat er nergens plaats is en die kinderen dus opnieuw met hun ouders naar huis moeten gaan. Die kinderen zien het niet meer zitten, maar beseft u ook wat dat doet met die ouders? Heel vaak zien we dan dat een van die ouders wat verlofdagen opneemt – het probleem met dat kind is natuurlijk ernstig – en dan maar stopt met werken. U zou eens cijfers moeten opvragen van het aantal mensen dat moet stoppen met werken omdat hun kind in de knoei zit en er geen of niet de gepaste hulp is.

Het zou toch niet mogen, minister, dat in vijf jaar tijd bijna tienmaal zoveel kinderen niet worden geholpen of, zoals u zelf zegt, niet de juiste hulp krijgen. Ik vind dat een probleem. Ik vind het een probleem dat een kind dat met spoed wordt aangemeld na seksueel misbruik, geen zekerheid heeft op zorg. Ik vind het een probleem dat een kind dat niet meer wil leven, geen zekerheid heeft dat het zorg krijgt op dat moment. Ik vind het een probleem dat een kind dat fysiek mishandeld wordt thuis, en van wie we dat ook weten – we weten het niet altijd van alle kinderen – niet kan rekenen op zorg. Ik vind dat een probleem, minister, en ik hoop dat ook u dat een probleem vindt.

We hebben al vaker gezegd en het Rekenhof zegt het nu ook, dat het hele systeem in crisis is. Wanneer zoveel kinderen worden aangemeld voor een crisisbed of crisisplek, is dat vaak omdat die kinderen ook eerder signalen gaven nood te hebben aan hulp, maar ook toen geen hulp of niet de juiste hulp kregen.

Volgens het Rekenhof zijn de tekorten structureel en doen ze zich overal voor. Wanneer u het dus hebt over een nieuw model, en misschien wilt u het op een andere manier organiseren, dan zult u toch ook moeten zien – en dat kan te maken hebben met de samenleving die complexer wordt en met allerlei randfenomenen waar u zelf geen schuld aan hebt – dat er veel kinderen zijn, elke maand opnieuw honderd kinderen, die in een acute nood verkeren en zich soms zelfs in een bedreigende situatie bevinden en geen hulp krijgen in een regio als Vlaanderen, waar wij fier mogen zijn op onze welvaart. Minister, ook u moet dan zeggen dat het tijd is dat deze regering aan die crisis het hoofd biedt. U kunt immers niet blijven rekenen op de goodwill van hulpverleners die in bovental hier en daar nog iemand extra helpen of dan toch maar een andere vorm van hulp proberen te organiseren om toch maar iets te doen, maar steeds vaker kopje-onder gaan omdat ze voelen dat ze eigenlijk niet de hulp kunnen bieden waarvoor zij voor dat beroep hebben gekozen.

Minister, mijn vraag is eigenlijk: in welke mate zijn deze regering zelf, maar ook anderen bereid om deze zorgcrisis het hoofd te bieden? Wanneer we enkele weken geleden horen dat er 200 miljoen euro overschot is op deze begroting, dan vraag ik me af of u hebt gevraagd – u hebt het rapport van het Rekenhof al sinds februari – om extra middelen om de crisis het hoofd te bieden. Hebt u dat gevraagd?

Ik ben het ermee eens, u investeert in rechtstreeks toegankelijke hulp, en dat is prima. Maar het effect daarvan gaan we over een aantal jaren zien. Minder kinderen zullen in crisis geraken. Maar nu, elk van de kinderen die morgen op de spoed belanden, wie gaat hen helpen? Is uw regering bereid daar geld voor uit te geven? Hebt u gevraagd aan uw collega's om dat te doen? Ik wil dat echt weten,

minister. Hebt u dat gevraagd? Hebben uw collega's van Open Vld en de N-VA – ik neem aan dat uw eigen partij daar mee voor pleit – gezegd, alle mooie woorden hier ten spijt: u krijgt dat geld niet? Of hebt u het niet eens gevraagd?

Minister Jo Vandeuren: Collega, alstublieft, laat ons toch niet flauw doen. De begroting heeft opgeleverd dat ze op koers is. De regering heeft bij de start van de legislatuur een megabesparingsprogramma moeten verteren en heeft tegelijk groeipaden in welzijn en een aantal sectoren die waren geselecteerd, moeten uittekenen. Elke rationalisering in de uitgaven van de Vlaamse overheid heeft kunnen veroorzaken dat het groeipad voor welzijn zich kon voltrekken. Dat is de waarheid.

Bij de opmaak van de begroting 2018 is er een extra megabudget naar welzijn gegaan, en dat zit er ook aan te komen voor 2019. Als de analyse bij de begrotingscontrole is dat er ruimte is om eenmalige, maar niet om recurrente uitgaven te doen, dan hebben we een correct aandeel voor de zorgsector in ogenschouw genomen en zullen we dat daar ook voor inzetten. Dat is de realiteit van een begrotingscontrole. Iemand die er met zijn neus vaak op heeft gezeten, zou toch moeten weten dat dat wel degelijk de bedoeling is van een begrotingscontrole. *(Applaus bij de meerderheid)*

Freya Van den Bossche (sp.a): Minister, wat ik vrees, is dat ik volgende week zal zien dat er van die 200 miljoen euro overschot een deel zal worden uitgegeven aan allerlei leuke extra's, die minder noodzakelijk en belangrijk zijn dan kinderen in nood helpen. Dat is wat ik weet. *(Applaus bij sp.a)*

Minister, als er geld over is, wordt het uitgegeven. De vraag is waaraan. Ik wil dat u ons allemaal belooft dat u geen enkel kind meer loslaat, dat u een kind in grote nood zorgzekerheid biedt. Zolang dat niet het geval is, zolang er geen zorgzekerheid is ... Deze zorgcrisis is misschien niet uw fout, maar ze is wel uw verantwoordelijkheid. U bent verantwoordelijk om mee te zorgen voor een oplossing. Zolang die zorgzekerheid er niet is, is het gedaan met business as usual en is het voor sp.a gedaan met allerlei leuke extra's en cadeaus in de begroting. Dit is levensnoodzakelijk, helaas ook letterlijk, en we hopen dat volgende week te zien in de controle. Als dat niet zo is, weten we meteen waar deze meerderheid voor kiest. Het is een andere keuze dan deze die sp.a zou maken. *(Applaus bij sp.a en Groen)*

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Vera Jans (CD&V): Collega Van den Bossche, ik vraag me af of het daadwerkelijk andere keuzes zijn. Ikzelf en mijn partij vinden dat we hierover niet genoeg kunnen debatteren. Week na week na week, hier en in de commissie, is elke gelegenheid voldoende om het hierover te hebben.

Ik hoor hier veel slogans. De crisis is in crisis. Er wordt hier geciteerd uit e-mails. U krijgt e-mails, ik krijg e-mails, het kabinet krijgt e-mails, de minister krijgt e-mails. We horen hier het obligate: u doet stage, ga eens kijken op de werkvloer. Dan is er natuurlijk de oppositie die niet wil klagen dat het niet genoeg is, maar daar toch wel op strandt.

De context is wat ze is. De problemen worden met de dag complexer. Onze maatschappij, de hulpvragen en de context worden intenser en complexer en de kinderen die worden aangemeld, worden jonger. Dan moeten we zaken oplossen. Hoe doen we dat? Met alleen maar meer geld? Ja, dat hebben we geprobeerd, want er zijn honderden miljoenen meer euro's dan ooit tevoren gegaan naar die sectoren. Pompen we die er gewoon bij? Neen. Ik vind dat de huidige regering die zeer goed navigeert naar de rechtstreeks toegankelijke hulp, naar de jonge kinderen tussen 0 en 3 jaar, naar de probleemgevallen – maar dat is niet juist uitgedrukt –, naar de zeer complexe zware gevallen zoals de GES+-jongeren.

Ik vind het dan een beetje moeilijk, wanneer we dit debat zeer serieus nemen en de minister start hier met een verklaring en een context te geven waarbinnen we kunnen debatteren, dat we stranden op: ho, hebt u het echt wel gevraagd? En hebben ze toen gezegd dat je dat niet kreeg? Of heb je het niet gevraagd?

Moeten we daar op die manier over debatteren? Of zijn die 5 miljoen extra middelen en de jaar na jaar doorgedreven investeringen in deze sector niet voldoende om daar anders over te discussiëren? Ik blijf het vervelend vinden, mevrouw Van den Bossche, dat u ons de indruk geeft dat alleen u weet hoe het er op de werkvloer aan toe gaat. Ik wil u vragen om daarmee te stoppen.

Freya Van den Bossche (sp.a): Mevrouw Jans, op geen enkel moment zou ik pretenderen dat ik de enige ben die de werkvloer kent. Wat ik wel elke keer ervaar, wanneer de minister zegt dat hij wil objectiveren of die mensen met genoeg zijn of niet, is dat ik veel goesting krijg om hem een week mee te nemen en hem te laten ondervinden of ze met genoeg zijn of niet. Ik hoor dat nu al zo lang. Het is zoals mevrouw Van den Brandt zegt: de minister zit daar al negen jaar. Nog altijd moet hij de noden objectiveren. Dat vind ik erg moeilijk om te horen.

Wanneer we vernemen uit een rapport dat kinderen zich in heel bedreigende situaties bevinden en dat daar geen oplossing voor komt, begrijp ik niet dat daar geen extra middelen voor aangewend worden. Ik vind dat crisisjeugdhulp het ondergeschoven kind is van de welzijnsbegroting. Welzijn heeft veel geld, maar volgens mij gaat er veel te weinig geld specifiek naar die kinderen die het meest kwetsbaar zijn. Twee op de drie kinderen met een handicap, een emotioneel probleem of een gedragsprobleem krijgen geen hulp. Dat is de grootste groep in dat rapport en dat zijn de meest kwetsbare kinderen, die we het meest lossen in Vlaanderen. Ik vind dat een probleem, en het is mijn taak om u daarop te wijzen, om u allemaal te vragen dat, telkens wanneer er geld wordt verdeeld, daar een deel van wordt besteed om dit op te lossen.

Mevrouw Jans, het is niet mijn indruk dat de minister geen beleid kan maken of met het geld dat er is, zijn dienstverlening niet kan organiseren. Mocht dat zo zijn, dan zou ik hier iets anders komen zeggen. Mijn indruk is dat er te weinig financiering is om te doen wat er moet gebeuren. Die maatschappelijke evoluties zijn niet de fout van de minister, maar het is wel zijn verantwoordelijkheid om er een antwoord op te bieden. Ook andere partijen in dit halfroond hebben op dat gebied een verantwoordelijkheid.

Ik vind dat ik moet mogen zeggen dat die verantwoordelijkheid er is, dat er te veel kinderen zijn die vandaag geen hulp krijgen en dat wij, als sp.a, bereid zijn de volledige begrotingscontrole goed te keuren, indien u de extra's die u kunt uitdelen, ook al zijn ze eenmalig, aan deze sector geeft. Dat is een constructief voorstel. Wij zouden er dan voor stemmen.

Minister Jo Vandeurzen: In de loop der jaren zijn er wel personeelsversterkingen geweest. Ik verwees er vorige week naar: alleen al voor de plaatsen in de sector personen met een beperking, waar jongeren met gedrags- en emotionele stoornissen (GES) verblijven, kende men het concept van GES+ zelfs niet voor mijn passage, die volgens u een halve ramp is geweest. Voor ik er kwam, wist men daar nog niet wat die omkadering betekende. Ik heb protocollen gesloten met de vakbonden om de achterhaalde PR/PN-normen voor de sector personen met een handicap te repareren, en nog vorige week heeft de regering een besluit goedgekeurd voor de versterking van de personeelskaders in de sector van de volwassen personen met een beperking, om de ongelijke financiering uit het verleden verder ongedaan te maken. We zetten stappen voorwaarts en doen inspanningen om personeelskaders uit te breiden. Er zijn onderhandelingen bezig en we gaan ook daar vertrekken vanuit het erkennen van noden. We gaan zeker

niet denigrerend doen over de noodkreten uit het veld en we willen ze niet minimaliseren, maar doen alsof er de voorbije jaren geen vooruitgang is geboekt en we de komende jaren niet zullen vooruitgaan, is ook niet correct.

Toen deze legislatuur begon, wisten we niet wat een Huis van het Kind was. Nu is Vlaanderen voor een groot stuk gedekt met werkingsgebieden, waar we laagdrempelige preventieve gezinsondersteuning willen geven. Het net begint zich te sluiten. Vorige week hebben we in de woonplaats van de fractieleider van Open Vld een studiedag gehouden over kindvriendelijke buurten. We willen dat iedereen zich engageert voor kwetsbare kinderen en jongeren. We hebben kinderopvanginitiatieven enorm versterkt met veel middelen om kwetsbare gezinnen met kwetsbare kinderen prioritaire plaatsen te geven. Het gaat over honderden mensen in Vlaanderen. We proberen vooruit te gaan en we zetten op veel van die terreinen ook stappen vooruit inzake capaciteit en budgetten.

Zeg ik dat daarmee dan alles opgelost is? Natuurlijk niet. Er zijn nog grote noden. Ik wil dat absoluut onder ogen zien. Maar ik verzet mij tegen het gebrek aan nuance. Vandaag gaat het om de jeugdhulp en onze ambitie om kwetsbare jongeren te ondersteunen, maar morgen zal het gaan over ouderenzorg en overmorgen over personen met een handicap. We staan voor heel wat sectoren waar er meer vragen naar ondersteuning zijn.

Wij zetten daar budgetten voor in – de heer Parys heeft ze geciteerd – meer dan in een vroegere legislatuur ooit heeft plaatsgevonden. Laat ons dus toch proberen om minstens, als we een ordentelijk debat tussen de meerderheid en de oppositie willen voeren, te vertrekken vanuit die nuance dat er wel degelijk serieuze dingen gebeuren, dat er uiteraard en helaas nog dingen staan te gebeuren. Ik geef u aan wat we rond de jeugdhulp gedurende deze legislatuur nog voor ogen hebben. Ik heb trouwens, wat het budget van 2019 betreft, al voorafnames gedaan. Zowel in het kader van kinderopvang als in het kader van rechtstreeks toegankelijke hulp heb ik al gezegd welke budgetten we extra zullen mobiliseren en heb ik opgeroepen om te zoeken naar partners op het terrein om met die middelen aan de slag te kunnen gaan.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Ik hoor mevrouw Van den Bossche zeggen dat het feit dat problematieken complexer worden, dat een aantal maatschappelijke evoluties ervoor zorgen dat meer kinderen en jongeren in een probleemsituatie terechtkomen, de verantwoordelijkheid is van minister Vandeuren. Dat is niet waar, mevrouw Van den Bossche. Dat is de verantwoordelijkheid van alle beleidsdomeinen en van iedereen. Het is dit parlement dat zich al twee keer in een bijzondere commissie – één keer meer dan tien jaar geleden, één keer tijdens de vorige legislatuur, waar uw partij bij was – over deze problematiek heeft gebogen. Dat heeft geresulteerd in heel wat aanbevelingen, over alle beleidsdomeinen heen. Het is dus een verantwoordelijkheid van iedereen en niet alleen van Welzijn.

Ten tweede hoor ik u zeggen, mevrouw Van de Bossche: 'Mijn vraag naar de extra middelen in Welzijn is dat die naar jeugdhulp zouden gaan.' Nu wil ik u een vraag stellen: hebt u dat besproken met uw collega Van Malderen? Hebt u dat besproken met uw collega Bertels? Want als ik hen hoor tussenkomen, telkensmale weer, dan zijn er niet genoeg middelen in woonzorg en ouderenbeleid, of dan zijn er niet genoeg middelen in het gehandicaptenbeleid. Het kan niet en, en, en zijn. Deze regering investeert meer dan 500 miljoen euro extra, en dat is in alle sectoren van Welzijn, om overal de complexe problematieken aan te pakken. Dat is de realiteit, mevrouw Van den Bossche.

Freya Van den Bossche (sp.a): Ik zal op dat laatste antwoorden. Wanneer wordt geïnvesteerd in jeugdhulp, zullen we ook de kinderen met een handicap beter en

gemakkelijker kunnen helpen. U weet, het staat in het rapport van het Rekenhof, dat het specifiek die kinderen zijn die het makkelijkst uit de boot vallen: de kinderen met de moeilijkste, zwaarste problematiek, kinderen die normaal gezien via VAPH worden geholpen. Dus ja, dat betekent meteen ook dat er voor die kinderen soelaas komt. Ik noem dat jeugdhulp, de minister wil de twee – deels, niet volledig – samenvoegen. Maar ja, via jeugdhulp denken wij ook die kinderen te kunnen helpen. U mag ervan op aan dat, zeker als u het op die manier in de begroting steekt, sp.a ze goedkeurt. Dat wil ik u echt beloven. Ik meen ook wat ik zeg.

Ik onderschrijf zeker uw oproep dat iedereen verantwoordelijkheid zou nemen waar hij kan. Ik vind ook niet dat alleen minister Vandeurzen daar een antwoord op kan bieden. Hij is natuurlijk wel degene die verantwoordelijk is voor de crisisopvang, dat is zo, maar er zijn veel andere beleidsdomeinen waar ook een antwoord kan worden gegeven op prangende situaties. Ik denk aan Wonen, aan Onderwijs, er zijn zoveel domeinen. Daarin volg ik u ook helemaal. Maar het doet niets af, en ook de inspanningen die u zich hebt getroost, minister Vandeurzen – want u hebt ook inspanningen gedaan, dat heb ik ook erkend – doen niets af aan het loutere gegeven dat we in vijf jaar tijd van 140 kinderen die niet de gepaste of geen hulp kregen in crisisnood, naar 1221 kinderen zijn gegaan. Dat kan te maken hebben met allerlei factoren, waaraan u zelf niet zozeer schuld treft, maar nogmaals, u bent wel degene die de verantwoordelijkheid en de taak heeft gekregen om die problemen het hoofd te bieden. Vandaag gebeurt dat onvoldoende. Wij vragen u, en uw collega's, om dat veel sterker, veel meer te doen, zodat u op termijn elk kind zorgzekerheid kan garanderen. Wat ons betreft, hebt u in sp.a een partner, maar wel een partner die op tijd aan de alarmbel zal trekken als het nodig is.

De voorzitter: Mevrouw Taelman heeft het woord.

Martine Taelman (Open Vld): Jongeren die niet de gepaste hulp krijgen, wacht veelal een leven vol problemen, die ze overdragen op hun gezin en die zo een keten veroorzaken van moeilijkheden voor zichzelf, voor hun omgeving en voor de maatschappij. Het probleem bij de wortel aanpakken, is dan ook pure winst, zowel voor de jongere zelf als voor de maatschappij.

Minister, het klopt dat er na het jaarverslag van 2016, waar ik bij het begin naar verwees, stappen zijn gezet. Collega's, wij hebben dit gedaan in dit parlement met het goedkeuren van een voorstel van resolutie over de integrale jeugdhulp waarin we aanbevelingen hebben gedaan. Niemand, vriend noch vijand, kan ontkennen dat ook de regering veel geld investeert in welzijn. Maar we blijven gemiddeld om de twee tot drie weken zowel in de commissie als in de plenaire zitting debatteren over deelaspecten van de problematiek. Dat zijn allemaal varianten op datzelfde thema. We slagen er niet in om snel op de bal te spelen wanneer jongeren in moeilijkheden komen. We slagen er niet in om die gezinnen in moeilijkheden te bereiken en te begeleiden.

Het echte achterliggende probleem is hier al aangehaald. We blijven met Open Vld echt achter de keuze staan die we hebben gemaakt. Het echte achterliggende probleem dat moet worden aangepakt en dat ook wordt aangepakt, is dat er te weinig plaatsen zijn en bijgevolg wachtlijsten in de reguliere jeugdhulp waardoor de crisisjeugdhulp wordt gebruikt als een kortere weg naar hulp. Dat kunnen we ook afleiden uit het feit dat in Vlaanderen gemiddeld bijna de helft van de aanmeldingen heraanmeldingen zijn. Het is hier al gezegd: crisisjeugdhulp is vandaag geworden tot een shortcut naar de reguliere hulpverlening. De stijging van de aanmeldingen in de crisisjeugdhulp zegt dus vooral iets over het gebrek aan tijdige jeugdhulpverlening wanneer zich noden manifesteren. Onze keuze is en blijft dat er ingezet wordt op vroegdetectie en vroege hulp om crisissen te vermijden. De vraag waarop we fundamenteel een antwoord moeten bieden, is: hoe

kunnen we snel inspelen op problemen die zich manifesteren bij jongeren en hoe kunnen we gezinnen ondersteunen in het omgaan met problemen?

Uit het rapport van het Rekenhof blijkt ook dat we aandacht moeten hebben voor efficiëntiewinst. Er is een opmerkelijke vaststelling in het rapport van het Rekenhof, namelijk de toch wel lage bezettingsgraad van minder dan 50 procent van de artikel 74-plaatsen in voorzieningen die plaatsen openhouden voor crisisopvang. Dat is moeilijk verzoenbaar met de vaststelling dat crisismeldpunten niet konden ingaan op een kwart van de gevraagde crisisopvang. Dit betekent dat waardevolle en broodnodige plaatsen enerzijds niet in de reguliere opvang kunnen worden benut, maar anderzijds evenmin efficiënt kunnen worden ingezet voor crisisopvang. In een sector waar de belangen voor jongeren zo groot zijn en wachtlijsten zo lang, is dit onaanvaardbaar.

Tijdens hoorzittingen over het Vlaams actieplan geestelijke gezondheidszorg hadden meerdere sprekers het over overconsumptie. 20 procent zou zorg krijgen waar het niet echt nodig is of blijft te lang zorg krijgen. Het wegwerken van die overconsumptie zal de wachtlijsten niet wegwerken, maar het is belangrijk dat de hulp op het juiste moment wordt ingezet, want 20 procent is finaal een serieuze slok op de borrel als je weet dat een jongere in een centrum voor geestelijke gezondheidszorg (cgg) veertig tot vijftig dagen moet wachten op een eerste consult en tachtig tot honderd dagen voor een eerste sessie van behandeling.

Een volgende punt dat hier ook al is aangehaald, is dat we eens moeten kijken naar de complexiteit en de aanmelding, naar de wijze waarop we toegang verlenen tot niet-rechtstreekse hulp in de integrale jeugdhulp. Justitie, crisisjeugdhulp, het zijn allemaal methoden die jeugdhulpverleners en ouders gebruiken wanneer het water aan de lippen staat en als binnenweg naar broodnodige hulp omdat ze niet door de toegangspoort geraken die nog te vaak de inschatting van de jeugdhulpverleners misprijst. Dat is ook een vaststelling die we bij het behandelen van het voorstel van resolutie hebben gemaakt.

Verder, dat geven wij grif toe, zijn er nieuwe investeringen nodig, en die gebeuren ook, minister. U bent daar mee begonnen. Je kunt niet zeggen dat deze regering de minister daar niet in steunt. De bijkomende middelen zijn om u tegen te zeggen, dat is hier daarnet al grondig aan bod gekomen. Bij de laatste begrotingsaanpassing in 2018 en eigenlijk tijdens alle begrotingsrondes, kwamen er extra middelen naar welzijn en in het bijzonder naar jeugdhulp. De kredieten van het Fonds Jongerenwelzijn stijgen via diverse transacties met 12,9 miljoen euro, maar het is logisch dat daar ook resultaten tegenover moeten staan.

Minister, u hebt 25 miljoen euro vrijgemaakt voor de jeugdhulp, waarvan 10 miljoen euro dit jaar in snelle en laagdrempelige hulp zal worden geïnvesteerd. Ik herhaal dat dit goed is, want hierdoor kunnen een aantal problemen worden aangepakt zonder ze tot grote problemen of crisissen te laten uitgroeien.

We moeten ook verdere aandacht hebben voor de uitbouw van het specifiek aanbod. Ik denk dan aan minderjarigen met een handicap die al vele jaren op een PAB wachten, aan jongeren met ernstige gedragsstoornissen en dergelijke.

Wat de crisisjeugdhulp betreft, is het de plicht van de overheid altijd een antwoord op een crisis te kunnen bieden. Crisissen moeten echter uitzonderingen zijn. We moeten dan ook veel meer remediëren in het reguliere aanbod.

Ik besluit met de hoop dat het rapport van het Rekenhof een schakel is om de motor in een hogere versnelling te zetten. Er zijn extra middelen beschikbaar, dus dat mag geen excuus zijn. We moeten geen extra tijd meer steken in de bestudering van de problemen, want ze zijn gekend. We rekenen op u om op korte termijn resultaten te boeken.

Open Vld zal mee aan de kar trekken. Een democratische en rijke regio als Vlaanderen moet er alles aan doen om haar jongeren tot evenwichtige volwassenen te laten uitgroeien. Onze jeugd en onze samenleving verdienen dat. Dat is deze ochtend, tijdens de huldezitting voor de heer De Croo, nog gebleken. Voor ons liberalen is wat echt telt dat we als politicus de plicht hebben de zwakkeren in onze samenleving te ondersteunen. (*Applaus bij Open Vld*)

Elke Van den Brandt (Groen): Minister, deze legislatuur konden we in de kranten het volgende lezen: "Meisje overnacht in de cel, want er was geen plaats in de psychiatrie." "Jongen met een handicap wordt overal geweigerd, want er was geen plaats. Ouders zijn radeloos." "Jongeren die een overval pleegden, zijn weer op vrije voeten, want er was geen plaats in de gesloten instelling." Dat is maar een kleine greep uit de zaken die in de kranten stonden.

Omdat u soms kritiek hebt op hoe zaken in de krant verschijnen, wil ik u gerust voorbeelden geven die het Rekenhof, toch een vrij betrouwbaar instituut, in zijn verslag heeft gezet: "Er wordt gebeld voor een meisje van 17 jaar. Ze werd misbruikt toen ze 13 jaar was. Door een gesprek op school is gisteren alles terug naar boven gekomen en werd ze oncontroleerbaar hysterisch. Hierop werd de politie gebeld. Het meisje kan en wil niet terug naar huis en wordt voorgeleid bij de jeugdrechter. Er wordt crisisopvang gezocht." Ik wil u nog een voorbeeld geven, zodat u weet over wie we vandaag praten. "Volgens de huisarts mag 'X', een meisje, niet langer thuisblijven. Moeder heeft verschillende ziekenhuizen gecontacteerd, maar 'X' kan daar niet terecht. Ze weet niet meer wat ze moet doen. 'X' heeft zwarte gedachten en kan het overlijden van haar meter niet verwerken. Relevant aanbod onbeschikbaar." Dat is de mooie verwoording voor 'bezet'.

Minister Jo Vandeuren: Mevrouw Van den Brandt, dit zijn twee beklemmende voorbeelden die net aantonen waarop we beleidsmatig moeten inzetten. Indien we tijdens deze legislatuur met veel energie stappen vooruit hebben gezet, is het net met betrekking tot de aansluiting van onze jeugdhulp en onze crisismeldpunten op de psychiatrische zorg.

Dat is een pluim die ik niet enkel op mijn hoed steek. Gelukkig hebben we in de Federale Regering aan minister De Block een bondgenoot gehad. Toen de capaciteit in de kinder- en jeugdpsychiatrie is uitgebreid, heeft ze met ons een akkoord gemaakt om toe te laten die middelen ook in te zetten in de crisishulpverlening en achter de meldpunten.

De gesprekken die we daarover met iedereen hebben moeten voeren om het zo ver te krijgen, zijn allemaal vergeten en niet relevant, maar u geeft hier voorbeelden waaruit blijkt waarom we met betrekking tot de integrale jeugdhulp moeten doorgaan. Als jongeren in nood zijn, kunnen we het niet maken dat de persoon die de vraag stelt een heleboel besognes heeft om te achterhalen of dit nu bij de psychiatrie, de bijzondere jeugdzorg, de gehandicaptensector enzovoort hoort.

In het verslag van het Rekenhof – en ik heb daar in mijn korte toelichting expliciet naar verwezen – staat dat we in 2017 en 2018 zeer grote stappen vooruit hebben gezet in het geven van capaciteit en zorg in de geestelijke gezondheidszorg, aansluitend op de meldpunten uit de crisishulpverlening. De volgende jaren moet we daar nog veel meer op inzetten. U bent zeer goed op de hoogte van hoe de zaken reilen en zeilen. En u zit op een plaats waar u ook heel goed kunt inschatten wat dat betekent in termen van erkenning en alle jargon dat wij daarvoor hebben.

Wij kunnen maar een goede integrale jeugdhulp maken als ook de geestelijke gezondheidszorg daar een groot deel van kan innemen. En als wij nu met die middelen rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp, maar ook met de circuits vroegdetectie en -interventie en dergelijke, meer proberen te doen om die psychologische bijstand, die psychische bijstand voor jongeren sneller beschikbaar te maken, dan

is het precies om beter te kunnen reageren op wat u hier als concrete situatie aanhaalt. En dat is toch belangrijk, dat we dat ook durven te zien. We hebben een actieplan geestelijke gezondheid opgesteld, en we hebben dat in de commissie besproken. We moeten veel meer geïntegreerd kunnen aanbieden. En soms zitten die vragen rond de betaalbaarheid, toegankelijkheid en beschikbaarheid ook op het federale niveau. Dat moeten we er dan ook wel bij zeggen. Maar hier durf ik zeggen dat we in 2016, 2017 en 2018 daarin grote stappen vooruit hebben gezet.

Elke Van den Brandt (Groen): Minister, ik hoor u niets zeggen waarmee ik het niet eens ben of dat mijn inleiding – die nog maar halverwege was – tegensprekt. Het klopt dat we die psychiatrie en die psychologische hulp samen moeten brengen. Het klopt dat het moeilijk is, want er zit inderdaad een stuk op het federale niveau en een stuk op het Vlaamse niveau. Maar deze regering hier bestaat uit CD&V, N-VA en Open Vld. Op het federale niveau zie ik net dezelfde partijen. Ik hoor die partijen zeggen dat we die psychologische hulp zullen terugbetalen en dat we daarvoor geld zullen uittrekken. Maar tot op vandaag – en binnen één jaar is de legislatuur om – zien we die niet.

Dus ik hoor goede engagementen en ik ben het daar heel vaak mee eens. Maar in de praktijk zie ik dat een meisje, dat psychologische hulp nodig heeft omdat ze donkere gedachten heeft, vandaag langer wacht dan vorig jaar, langer dan het jaar daarvoor en het jaar daarvoor, tot gemiddeld vier maanden. En iedereen weet dat de cijfers redelijk optimistisch worden ingeschat: tot gemiddeld vier maanden wachttijd. Het zal maar je dochter zijn die suïcidaal is en die op een wachtlijst komt van vier maanden vooraleer ze geestelijke gezondheidszorg krijgt. Minister, dat is gewoon niet aanvaardbaar.

Minister Jo Vandeuren: De centra geestelijke gezondheidszorg zijn één deel van het aanbod in de geestelijke gezondheidszorg. Bij het inzetten van onze middelen – die inderdaad beperkt zijn – hebben we de laatste jaren systematisch ingezet op de aanwezigheid van een eerstelijns psychologische functie voor kinderen en jongeren, voor volwassenen. En ik heb er heel goede hoop in dat we, als mevrouw De Block haar plannen kan uitvoeren rond de terugbetaling van de psychotherapie, dat landschap van toegankelijke ambulante geestelijke gezondheidszorg ook met de Vlaamse middelen echt wel grote stappen vooruit kunnen laten zetten. Dat is de doelstelling als het gaat over geestelijke gezondheidszorg.

We hebben een geestelijke gezondheidszorg in dit land die om historische redenen veel te veel intramuraal is, achter de poorten van de ziekenhuizen. Wij moeten die shift maken. En dat doen we niet door te zeggen: iedereen moet maar wat bij doen. Dat moet je doen met respect voor de bevoegdheden. Maar we moeten die shift maken. En we zijn die aan het maken. Op de interministeriële conferentie hebben we daarover regelmatig overleg. Als Vlaamse Gemeenschap doen wij daar een stuk bij, namelijk wat nog laagdrempeliger moet, de nullijn, de eerste lijn, wat gratis psychologische bijstand kan betekenen op dat vlak: korte interventies, op vier à vijf momenten. Wij subsidiëren Therapeuten voor Jongeren (TEJO) en alle mogelijke dingen die in dat veld worden ontwikkeld, met alles wat er aan engagement aanwezig is. We zetten in op de beeldvorming. Ik denk dat we op het vlak van de geestelijke gezondheidszorg binnen onze bevoegdheid echt een aantal stappen vooruit zetten en dat men dat op het terrein ook effectief merkt.

En ik ben natuurlijk ook op het terrein, met de rugzakfinanciering die wij op dit moment doen, tot 75.000 euro per jaar voor één kwetsbare jongere, bovenop de reguliere hulpverlening. Dat zijn de budgetten waarover we spreken. Ik heb overlegmomenten meegemaakt rond een casus waarin er perfecte afspraken kunnen worden gemaakt, waarin de kinderpsychiatrie zegt: 'Die jongen verblijft in een centrum voor personen met een beperking. Dat centrum kan erop rekenen: als er een crisis is, dan komt de jongen terecht in de kinderpsychiatrie in de

buurt.' Er moet geen overdracht van dossiers meer gebeuren. Er moeten geen nieuwe mensen worden geïnformeerd. De ouders kennen iedereen waarover het gaat. Er worden naadloze trajecten gemaakt om de jongeren in een gehandicaptenvoorziening goed te ondersteunen. Er is outreachende support vanuit de geestelijke gezondheidszorg. En er is de afspraak dat als het niet gaat, je erop kunt rekenen dat de kinderpsychiatrie die crisis dan ook zal opvangen.

Die modellen bestaan ook op het terrein. Daar zetten wij heel wat geld op in. Dat gaat over weinig jongeren, gelukkig, maar het zijn zeer intensieve budgettaire trajecten die we daarvoor mobiliseren. Dat hebben we ook gerealiseerd in de laatste jaren.

Elke Van den Brandt (Groen): U verwijst naar TEJO. U financiert dat. TEJO, collega's, is een organisatie die werkt met psychologen en hulpverleners die vrijwillig na hun uren psychologische bijstand verlenen aan jongeren omdat ze het niet meer kunnen aanzien dat deze zo lang op een wachtlijst staan omdat het aanbod ontoereikend is. Ik geef het u mee.

Minister Jo Vandeuren: Wat zegt u nu? Natuurlijk is dat een initiatief dat op het terrein gegroeid is en waar wij ontzaglijk dankbaar voor zijn. We moeten daar als samenleving eigenlijk fier op zijn. Natuurlijk is dat ook omdat er op het terrein lacunes zijn.

Vindt u het dan niet oké dat die mensen minimale steun vragen voor hun backoffice, voor de structuur die ze nodig hebben om vorming te geven, om alles uit te bouwen en die dynamiek gestalte te geven? Als ze mij dan komen vragen om wat mogelijkheden te creëren, dan vind ik dat een ontzettend knap idee. Uiteraard zouden die mensen beter met professionele hulp, met alle toeters en bellen, met het RIZIV, worden opgevangen. Maar als die mensen dat doen, en wij willen dat ondersteunen, vindt u dat dan geen goed idee van de Vlaamse overheid?

Elke Van den Brandt (Groen): Ik vind het fantastisch wat die mensen doen. Ik wil het gewoon aanhalen omdat dit zo symbool staat voor de gigantische tekorten. Met subsidies en cadeautjes aan de Rode Neuzen Dag gaan we er niet komen om de geestelijke gezondheidszorg in ons land structureel uit te bouwen. U bent trots op wat u gedaan hebt. Op ieder stapje dat u zet, mag u trots zijn, maar de weg is nog gigantisch lang. Het langst van al is de weg op het terrein van de geestelijke gezondheidszorg.

Minister, u verwijst naar x miljoen euro hier, x miljoen euro daar, maar ik wil kijken naar de realiteit. Dat is, zo staat in het rapport van het Rekenhof, dat een op de vier van de Vlaamse jongeren met een hulpvraag in crisis geen antwoord krijgt. De vraag blijft onbeantwoord, zo luidt de term, voor u mij van populisme beschuldigt. Een op de vier, dat is een kwart, en dat stijgt elk jaar.

Ik weet wat u gaat zeggen, minister. Ik weet dat er op het terrein steenhard wordt gezocht door jongerenwelzijn, door de administratie, door de mensen op het terrein, door de omgeving om toch een oplossing te vinden. Dit is bikkelhard. De hulpverleners zetten alle zeilen bij om die jongeren op te vangen.

In de krant lezen we dat jonge meisjes met psychologische problemen moeten overnachten in de cel, dat ze in de volwassenenpsychiatrie terechtkomen, dat ze op spoedafdelingen terechtkomen. Er worden noodoplossingen toegepast die absoluut niet de juiste zijn. Dat zijn geen plekken waar jongeren thuishoren. Er wordt willens nillens gezocht om het zo goed en zo kwaad mogelijk op te lossen, maar dat is niet de juiste plek voor die jongeren. Dat is ook de realiteit van vandaag.

Minister Jo Vandeuren: Collega, ik ga dat blijven zeggen. Aan de ene kant wil ik uitdrukkelijk bevestigen dat we daar zeker nog inspanningen moeten doen.

Zoals gezegd, ben ik bereid om te bekijken wat we dit jaar en volgend jaar zullen doen. Aan de andere kant is het geen correcte weergave van de feiten. Als u een vraag stelt aan de crisishulpverlening, en er is een ander antwoord dan de specifieke hulp die u vraagt, dan wordt dat beschouwd als niet beantwoord. Iedereen weet dat dat niet juist is. Bovendien, als het over zeer complexe vragen gaat, wordt die vraag niet losgelaten, maar wordt die verder opgenomen in de toegangspoort. Dat is de realiteit van de dingen.

Dat is wat het Rekenhof doet. Ik geef het maar mee als een soort analyse van het document. Ik probeer daarmee het probleem niet onder de mat te vegen.

Stel dat er 8000 jongeren een vraag stellen, of er worden 8000 vragen gesteld, en u zegt dat de eerste 4000 worden beantwoord, dus die houden we buiten de categorie. Van de andere 4000 nemen we één vierde, dat is natuurlijk een heel eigenaardige manier van redeneren. Dat moet u toch toegeven?

Van die 8000 zijn er minstens 4000 die een vraag stellen naar een advies. Die vragen worden allemaal ingelost.

Elke Van den Brandt (Groen): Het Rekenhof is een onafhankelijk objectief orgaan. U kunt hen van van alles betichten, dat ze misschien soms moeilijk leesbare teksten maken, dat het soms zoeken is, maar ze doen degelijk werk, betrouwbaar en onafhankelijk. En dan probeert u gelijk te halen op de methodologie.

Minister, u hebt het daarstraks intellectueel oneerlijk genoemd. Ik vind dat frappant. U kunt wel zeggen dat ze er een deel uit halen. Ze onderzoeken ook niet hoe het zit met de jongeren waar geen vraag wordt gesteld. Al die jongeren die niet gedetecteerd worden, die opgepikt worden, die zouden er ook kunnen doen, want dan gaan uw statistieken nog meer stijgen. Die zeggen zelf: we kunnen niet onderzoeken wat de impact is van de gigantische wachtlijsten in de reguliere zorg. Dus u mag ze van mij gerust de opdracht geven om heel de sector door te lichten en alle aspecten te doen. Maar proberen uw gelijk te halen door het Rekenhof aan te vallen, vind ik niet correct.

Minister Jo Vandeuren: Ik heb tijd hoor, voorzitter. Ik heb dat niet gedaan. Ik doe dat niet.

Dat rapport van het Rekenhof is bij onze administratie aangekomen. Ons agentschap heeft daar op een correcte manier op kunnen reageren, en onze mensen hebben dat beschouwd als een aansporing om op een aantal adviezen in te gaan. Dat is zeker iets dat ons moet aanmoedigen om een aantal inspanningen extra te doen. Dat is zonder enige twijfel zo. Ik heb nooit de indruk gewekt dat dat rapport alleen maar bestaat uit verkeerd begrepen, sibillijnse woorden. Dat is niet waar, maar ik heb ook iets tegen de framing als zouden daar dingen in staan die daar niet in staan, en dat moet ook kunnen worden gezegd. Als ik dat dan zeg, dan is het precies alsof ik de problemen wil minimaliseren. Dat is echt een soort verhaal waar ik niet aan meedoe, en ik zal dat blijven herhalen.

Elke Van den Brandt (Groen): Dan beticht u mij ervan dingen te zeggen die daar niet in staan. Ik wil het u letterlijk voorlezen. Er staat: "28,5% van die hulpvragen bleef onbeantwoord." Ik wil hier nog een half uur over discussiëren. Ik vertrouw dit rapport en ik wil heel graag naar de kern van de zaak gaan.

Minister Jo Vandeuren: Inderdaad. Nogmaals, dat doet niks af van het inhoudelijke debat, maar de analyse van het Rekenhof is de volgende, en ik rond nu af, die cijfers zijn uiteraard specifieker. Er zijn achtduizend vragen gesteld, en dat gaat over negenduizend kinderen of jongeren. Van die achtduizend waren er vierduizend vragen aan de functie advies of consult van de crisishulp. De crisishulpverlening heeft vier functies. Ik neem aan dat u dat weet. Advies is er een van, en

dan heb je de crisisbegeleiding, de korte interventie en de opvang. Het Rekenhof heeft dus niet gekeken naar één van die vier functies: die vierduizend telt het niet mee, en het heeft het over die vierduizend andere. Ik zeg dat, als er achtduizend vragen zijn gesteld en er zeventuizend zijn beantwoord, dat natuurlijk geen 24 procent is van het totale aantal vragen. Dat is echter een cijferdiscussie. Ik ben het daarmee eens, maar u moet wel de intellectuele eerlijkheid hebben om te zeggen dat die vragen inzake crisishulp wel dégelijk zijn beantwoord.

Elke Van den Brandt (Groen): Ik wil de intellectuele eerlijkheid hebben om te zeggen dat er in ons land veel hulp wel wordt gegeven. Mijn kritiek is vooral dat er ook veel hulp niet wordt gegeven en dat men dat ook moet doen.

Maar goed, ik wil eigenlijk naar een volgende stap gaan, en dat is de essentie, het waarom. U zult immers niet tegenspreken dat het aantal jongeren in crisis toeneemt. Er zijn meer jongeren in crisis. De centrale vraag vandaag hier is: hoe komt dat? We mogen immers niet in de val trappen dat we nu alleen naar die crisishulp kijken en daar de oplossingen zoeken. Ik denk dat u daarmee eens bent. U hebt dat gezegd. De oorzaak ligt immers dieper. Dat blijkt ook uit het rapport.

De eerste belangrijke reden, misschien de belangrijkste, is dat de reguliere zorg bomvol zit. Overal zijn er wachttijden. Volgens het jaarverslag van Jongerenwelzijn zijn er zeventuizend jongeren die in een wachtkamer voor gepaste zorg zitten. Als een jongere in een wachtkamer zit, dan verdwijnt die hulpvraag natuurlijk niet. Integendeel, voor veel jongeren wordt die daar erger. Een kind met autisme dat niet wordt begeleid, jongeren met agressieproblemen, een kind dat werd misbruikt: die problemen worden erger. Dan krijg je een vicieuze cirkel, want die zitten in die wachtkamer, die krijgen daardoor meer crisissen, om die crisissen op te lossen, hebben we tijd nodig. Dat is tijd die er niet is. Daar wordt dan wel tijd aan besteed, noodgedwongen, maar die is er dan ook niet meer om nieuwe jongeren op te vangen, zodat dus nog meer jongeren in die wachtkamer eindigen. We zitten dus in die vicieuze cirkel en moeten daaruit. Voor u me ervan beticht het fout te lezen, het Rekenhof stelt het in de volgende termen. Het Rekenhof noemt het risico reëel dat de wachtlijstproblematiek bijdraagt tot de verdere escalatie van de onderliggende problematieken, en dus ook tot de toename van de crisisvragen en de onbeantwoorde crisisvragen.

Minister, wachtlijsten zijn dus een probleem. U hebt dit weekend in wat voor u wellicht de belangrijkste krant van het land is, Het Belang van Limburg, een interview gegeven. Op de voorpagina daarvan stond: "Wachtlijsten zullen nooit verdwijnen". Ik denk dat ik weet wat u bedoelt, maar daar schuilt een berusting in, en berusting is nefast voor die jongeren. Berusting is voor Groen onaanvaardbaar. Voor alle duidelijkheid, ik vraag u niet om al die tellers van de wachtlijsten op nul te zetten. Ik wil realistische vragen op tafel leggen. Ik vraag u echter wel dat we een kentering krijgen, dat de wachttijden zouden dalen in plaats van ieder jaar toe te nemen. Zolang die jongeren in die wachtkamers zitten, zolang die daar blijven steken, gaan wij daar met Groen op blijven hameren, want dat gaat niet. We moeten af van die wachtlijsten, we moeten daarop inzetten en we moeten die kentering teweegbrengen.

Die wachtlijsten, dat is één element. Er zijn nog andere elementen. Een andere reden voor het toenemen van die crisissen is dat we niet voldoende preventief werken. We hebben veel expertise. We hebben hulpverleners die weten hoe je met jongeren moet omgaan die autisme hebben, met jongeren die worden geronseld voor prostitutie, met jongeren die agressief zijn. We hebben expertise wat al die zaken betreft. Die mensen geraken echter vaak niet op tijd bij die jongeren.

Waarom? Omdat het landschap zo is georganiseerd dat, om toegang te hebben tot bepaalde gespecialiseerde zorg, er eerst iets moet gebeuren. Het meisje moet

zich eerst geprostitueerd hebben voor ze in een hulpverleningstraject kan komen, want ze moet via de jeugdrechter. De jongere met agressie moet eerst al iets doen, vooraleer hij in gespecialiseerde zorg komt. Preventief werken, betekent inzetten op rechtstreeks toegankelijke hulp, maar betekent ook dat gespecialiseerde hulp toegang moet geven en ook preventief moet kunnen werken.

Hoewel er een heel grondige hervorming is geweest, blijven er hokjes in de jeugdhulp. Het zijn niet meer dezelfde hokjes als vroeger, maar er blijven hokjes. Het zijn hokjes en ze remmen een goede zorg nog steeds af. Het betekent niet dat je, omdat je toevallig een korte hulpvraag hebt, geen gespecialiseerde vraag kunt hebben, of dat er voor de poort geen langdurige projecten kunnen zijn. Er moet veel meer flexibiliteit komen, veel meer innovatie, er moeten veel meer nieuwe manieren van denken komen. Er moet veel meer zuurstof in die sector komen, veel meer weg van de hokjes.

Minister, we hebben het nu gehad over de reguliere zorg, maar ik wil het ook hebben over de crisiszorg, want ook daar zijn nog problemen. Het is daarstraks al aan bod gekomen, maar eigenlijk is die heel erg afhankelijk van de medewerking in de sector. Een plaats in de crisissector betekent eigenlijk een plaats in een gewone voorziening die wordt vrijgehouden of wordt vrijgemaakt. Die welwillendheid is cruciaal en die is er. In de sector wil men keihard meewerken, maar men wordt geconfronteerd met het feit dat er heel veel aanvragen zijn en tegelijkertijd komt dan de vraag voor meer crisiszorg. Iedere vierkante meter, iedere verzorger, iedere begeleider wordt al ingezet om zoveel mogelijk jongeren uit die wachtkamers te halen. Het crisisaanbod kan dus ook maar slagen als daar fundamenteel op wordt ingezet.

Minister, dat betekent dat u iedere jongere, waar dan ook, de zorg moet geven die hij verdient. Dat kan. Er zijn miljoenen euro begroot. U zegt dat er deze begrotingscontrole alleen maar eenmalige uitgaven waren, wat ook een politieke keuze is. Het is een politieke keuze hoe u een begroting opmaakt. We hebben met Groen de intellectuele eerlijkheid gehad om in het begin van de legislatuur een alternatief op tafel te leggen, om aan te tonen dat je ook andere investeringen kunt doen, andere keuzes kunt maken zodat er 1,2 miljard euro vrijkomt om te investeren in de zorg. Dan kun je effectief de wachtlijsten aanpakken.

Minister, dat is voor mij een warme oproep aan u. Stop met projecten. Stop met hier en daar zaken bij te doen. Investeer fundamenteel en structureel in de jeugdhulp, want het zal nu en in de toekomst een ongelooflijk verschil maken voor de kwaliteit van onze samenleving. *(Applaus bij Groen en sp.a)*

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, het rapport van het Rekenhof dat aanleiding is voor het actualiteitsdebat, legt een aantal knelpunten bloot na een evaluatie van de crisisjeugdhulp in de periode half 2015 tot juni 2016. Ik wil dat laatste toch even beklemtonen.

Het leidt inderdaad geen twijfel dat onze crisisjeugdhulpverlening onder druk staat. De redenen daarvoor zijn divers. De minister heeft er daarstraks al een aantal opgesomd. De problematieken zijn ernstiger, de bekendheid van de crisismeldpunten en de toegankelijkheid van de jeugdhulp zijn verhoogd. Drempels zijn verlaagd. Meer instanties kunnen aanmelden enzovoort. Naarmate dat proces verder evolueert, worden de mazen van het net weliswaar fijner, het zorgt er ook voor dat het vraagvolume stijgt.

Deze problematiek mag onder geen beding worden geminimaliseerd, collega's, maar dit toont aan dat dit debat meer nuance verdient dan wat sommigen in dit parlement al te graag en met grote emotie willen laten uitschijnen, namelijk dat deze regering,

en minister Vandeurzen in het bijzonder, niet zou investeren in jeugdhulp en jongeren in een problematische situatie in de kou laat. Daarbij wordt al eens vergeten dat het aantal aanmeldingen in de crisisjeugdhulp tussen 2012 en 2016 exponentieel steeg. De oorzaken daarvan zijn daarstraks door de minister opgelijst.

Intussen, collega's, zijn we echter ook twee jaar verder. We zijn bijna midden 2018. Er zijn heel wat maatregelen genomen om de jeugdhulp te versterken, in lijn ook met de resolutie voor een verbeterde organisatie van de werking van de integrale jeugdhulp, die in 2015 door dit parlement werd goedgekeurd.

Ik noem er enkele met betrekking tot de crisismeldpunten en de crisisnetwerken. Er is een anders georganiseerde rapporteringsprocedure sinds 2017, via Insisto. Daardoor is er een beter zicht op de beschikbare capaciteit en worden de mogelijkheden voor monitoring van het aanbod aanzienlijk uitgebreid. Er werden negen voltijdse medewerkers aangeworven om de crisismeldpunten te versterken. Er wordt gewerkt aan een programmatiernorm voor crisismodules per regio, om de kloof tussen vraag en aanbod te monitoren en tijdig het aanbod te kunnen uitbreiden. De integratie van de crisisprogramma's in de jeugdhulp en de geestelijke gezondheidszorg loopt. Er kwamen bijkomende plaatsen in de onthaal-, oriëntatie- en observatiecentra (OOOC's). De crisispleegzorg werd geïntegreerd in regionale netwerken sinds begin dit jaar.

Collega's, dit veranderings- en uitbreidingstraject in uitvoering maakt dat het rapport van het Rekenhof intussen dus enige nuancering vraagt, zonder dat ik daarmee de uitdagingen waar we voor staan binnen de crisisjeugdhulp en de jeugdhulp in het algemeen op enige wijze zou willen minimaliseren. Maar met ingrepen aan de aanbodzijde crisisinterventie alleen redden we het niet. Het probleem zit ook aan de vraagzijde. Preventie en eerstelijnsopvang maken onlosmakelijk deel uit van een sluitend jeugdhulpnetwerk. Daarvoor wordt 25 miljoen euro extra geïnvesteerd, dit jaar en volgend jaar. 250 extra jeugdhulpverleners worden aangeworven. Ze worden ingezet voor eerstelijns psychologische begeleiding en gezinsbegeleiding. Ruim 3000 gezinnen worden daar dit jaar extra mee geholpen. Intussen zijn ook de kandidaturen voor 84 extra plaatsen voor jongvolwassenen binnen en zit de zorggarantie voor 0- tot 3-jarigen in een eindfase.

Collega's, vroegdetectie en het vermijden van instroom zijn essentieel. En zoals ik daarnet al zei: ingrepen op diverse beleidsdomeinen, om ervoor te zorgen dat minder kinderen en jongeren in de problemen terechtkomen, zijn de verantwoordelijkheid van iedereen.

Elk kind en elke jongere die hulp nodig heeft, moet geholpen kunnen worden, en zo snel mogelijk. Als dat niet lukt, laat dat niemand onberoerd. Het komt er dus op aan alert te blijven en verdere structurele inspanningen te leveren om het aanbod en de aanmeldings- en hulpverleningsprocedures verder te stroomlijnen. Concreet betekent dat onder meer: de beschikbare capaciteit verder structureel uitbreiden en monitoren, de regionale verschillen wegwerken, en bijkomende residentiële capaciteit creëren in een nieuw model. Het transitieproces dat door minister Vandeurzen werd geïnitieerd, loopt verder en voorziet in een evaluatie in 2019, zoals decretaal door dit parlement is vastgelegd.

Collega's, het is gemakkelijk om met een beschuldigende vinger te wijzen naar diegenen die bouwen aan structurele oplossingen. Dat doet ook afbreuk aan het schitterende werk dat zoveel jeugdhulpverleners dag in, dag uit leveren om tientallen jongeren elke dag opnieuw te omkaderen en te begeleiden. Het doet ook afbreuk aan de grote stappen voorwaarts die al zijn gezet voor uitbreiding en stroomlijning van de jeugdhulpverlening en de sector crisisjeugdhulp in het bijzonder. Collega's, er is veel in beweging. Er is veel in uitrol. Laat ons dat voortzetten. (*Applaus bij CD&V*)

De voorzitter: De heer Depoortere heeft het woord.

Ortwin Depoortere (Vlaams Belang): Als laatste spreker zal ik proberen om niet te veel in herhaling te vallen en vooral tot de essentie te komen van wat het Rekenhof heeft bedoeld met zijn analyse, zijn rapport, zeker als we vaststellen hoe verontrustend het rapport van het Rekenhof op bepaalde punten is. Ten eerste: de afhankelijkheid van de andere spelers op het veld.

Dit is hier nog niet door zoveel sprekers aangehaald. De crisisjeugdhulp in Vlaanderen is wel degelijk georganiseerd op basis van een intersectorale samenwerking tussen voorzieningen om een gelijke toegang tot die crisisjeugdhulp te kunnen garanderen. Maar het Rekenhof stelt terecht dat er ook een keerzijde is aan deze methode, namelijk dat de crisismeldpunten zeer sterk afhankelijk zijn van de bereidwilligheid en de mogelijkheden van de betrokken sectoren en voorzieningen.

Minister, ik wil daar twee voorbeelden van geven. Een eerste voorbeeld is het sterk regionale karakter van de crisisjeugdhulp. We merken in de praktijk, en ook het Rekenhof zet dit in het rapport, dat dit van regio tot regio zeer sterk verschilt, zelfs in die mate dat de invulling van het takenpakket door de crisismeldpunten ertoe leidt dat de crisisjeugdhulp niet in elke regio op dezelfde wijze is gewaarborgd. Dat is een problematiek waar men oog voor moet hebben.

Minister Jo Vandeuren: U hebt daar echt een punt. In Vlaanderen, en dat geldt voor vele sectoren in de welzijns wereld, hebben we de heel sterke cultuur om zeer van onderuit dingen te laten ontwikkelen, te stimuleren en te ondersteunen. Dat is een geweldige troef, want het geeft een veelheid aan innovatieve dingen. Dat is zeker een pluspunt.

Na een bepaald aantal jaren is dat echter ook een verhaal met limieten. Wat het Rekenhof hier heeft geobserveerd, wordt ook door de administratie bevestigd. Er is een hele historische uitleg waarom het hier zo is en daar zo is, maar ik vind dat op een bepaald moment niet meer kunnen. We gaan in Vlaanderen naar een zorggarantieplan voor kinderen tussen 0 en 3 jaar. Overal waar een kind geboren wordt in de materniteit en blijkt dat het niet naar huis kan om een of andere reden, dan moet dit in goeie samenwerking tussen de verschillende mogelijke spelers kunnen worden opgelost. Ik ben ervan overtuigd dat we niet meer kunnen aanvaarden dat historische verschillen – wie kent wie, wie werkt graag samen met wie, hoe is het vroeger begonnen enzovoort – een excuus zijn. Ik ben het er dus helemaal mee eens dat we na zoveel jaren en met de registratie waarover we nu beschikken, op dat vlak nieuwe stappen vooruitzetten.

Ortwin Depoortere (Vlaams Belang): Ik kan de minister bijtreden. Ik zou u enkel nog meer aanmoedigen om daar de ambitie en de lat hoger te leggen. Het zorggarantieplan dat u uitrolt van 0 tot 3 jaar en waarbij elk geboren kind de nodige zorg krijgt waar het recht op heeft, zou ik durven uitbreiden naar oudere jongeren, naar leerlingen, naar kleuters, naar lagereschoolkinderen maar ook naar pubers en tieners. Dat is een eerste punt.

Ten tweede, waar de crisisjeugdhulp in Vlaanderen afhankelijk is van andere spelers, raakt de Vlaamse bevoegdheid met betrekking tot jeugdhulp – het zal u niet verbazen dat ik als Vlaams-nationalist en als Vlaams Belanger daar toch even op wil wijzen – aan federale bevoegdheden, zoals de kind- en jeugdpsychiatrie, de bevoegdheden van de jeugdmagistratuur die maatregelen oplegt en waaraan u dan maar de nodige oplossingen moet geven. Het is geen geheim dat mijn partij en ik dacht ook de N-VA als Vlaams-nationalistische partij – of zo bestempelt zij zichzelf toch – de restbevoegdheden die nu federaal zijn, wil proberen over te hevelen naar het Vlaamse niveau zodat we ook daar een consistent geheel kunnen vormen in het zorgaanbod.

Een ander punt is het tekort aan hulp. Ik wil niet de cijferfetisjdiscussie herhalen die hier al een paar keren is gevoerd tussen oppositie en meerderheid. We moeten er wel van uitgaan en bij stilstaan dat het Rekenhof spreekt van een structureel tekort aan inzetbare hulp. Ik verwijs in dit verband naar de directeur van de Wingerdbloei die deze morgen op Radio 1 zijn mening mocht geven over het rapport en een oproep deed naar aanleiding van dit debat in deze plenaire vergadering om niet te vervallen in nutteloos gekibbel.

Eigenlijk hebben alle hier aanwezige partijen, van sp.a en Groen tot de N-VA, Open Vld en CD&V, in een regering gezeten. Dus moet men hier niet beginnen met zwartepieten door te spelen. Directeur Geert Bots stelt heel terecht dat dit geen probleem is van gisteren en ook niet van eergisteren, maar dat het al decennia lang bestaat. Hij roept op om naar aanleiding van structurele problemen ook structurele oplossingen te bieden. Daar moet het echte debat over gaan.

Minister, u hebt in uw inleiding al een aantal zaken geantwoord op de aanbevelingen van het Rekenhof. Ik wil ze toch nog even in herinnering brengen.

De registraties van de gevraagde hulp en van het beschikbare aanbod moeten beter op elkaar worden afgestemd. De overheid dient minstens te waarborgen dat de financiering en de personeelsomkadering van de crisismeldpunten steeds gelijk zijn. Het is ook aangewezen dat de verschillende verwachtingen van de jeugdmagistratuur en de crisismeldpunten op het vlak van in te zetten hulp meer met elkaar in overeenstemming worden gebracht. De overheid dient de integratie van de geestelijke gezondheidszorgnetwerken van nabij op te volgen. En men moet op regelmatige basis en per regio de kloof tussen het nodige en het aanwezige aanbod in kaart te brengen.

Ik zal op mijn beurt niet ontkennen dat deze regering financiële inspanningen levert om te verhelpen aan de groeiende vraag om hulp. De vraag die wel mag worden gesteld, is of die financiële middelen voldoende zijn om de opvang en begeleiding in crisissituaties te verzekeren. Als men spreekt over bijvoorbeeld de integratie van de geestelijke gezondheidszorgnetwerken binnen de jeugdhulp, vraag ik mij af, wetende welke wachtlijsten er nu al bestaan, of die nog intenser kunnen worden ingeschakeld bij de crisisjeugdhulp, zonder ook daar in bijkomende middelen te investeren. In tegenstelling tot anderen vandaag pleit ik dus niet voor aparte budgetten voor deze categorie. Ik denk inderdaad dat we moeten komen tot een globaal beleid, waarbij een zorggarantie kan worden geboden zowel in crisissituaties als in de algemene zorg. Ik pleit er niet voor om enkel de jeugdhulp te viseren. Ik pleit er wel voor om de middelen zeer gericht in te zetten en om vooral te kijken naar de regionale verschillen, en om, zoals u ook bij de ouderenzorg doet, te komen tot een regionale invulling en een vraaggestuurd aanbod, waarbij de middelen efficiënter kunnen worden ingezet dan vandaag het geval is.

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Collega's, uiteraard is een debat over de crisishulpverlening meteen ook een debat over de jeugdhulpverlening in het algemeen. Dat beseffen we natuurlijk allemaal. Ik beschouw het rapport van het Rekenhof als een aansporing om op een aantal hervormingen door te gaan en om ook onverkort te blijven gaan voor de budgetten die daarvoor moeten worden gemobiliseerd. Ik zei het al in mijn inleiding: een aantal noodzakelijke prioriteiten, ook in termen van de financiële inspanningen die nodig zijn in het licht van de evolutie van onze crisisjeugdhulpverlening, zijn genomen. Daarvoor zijn de budgetten in de begroting ingeschreven, precies naar aanleiding van de vaststellingen die werden gedaan naar aanleiding van het jaarverslag Jeugdhulp 2016.

Mevrouw Van den Brandt, er komt geen eelt op de ziel. We moeten ons elke dag opnieuw realiseren dat er nog heel belangrijke zorgvragen en zorgnoden zijn

waarvoor we moeten knokken. U moet absoluut niet denken dat ik denk dat wanneer we een budget hebben binnengehaald, de zaak opnieuw in orde is. Ik ben mij zeer goed bewust – en het is voor mij een persoonlijk engagement – van het feit dat elke zorgvraag die wij niet kunnen beantwoorden, voor het beleid een aansporing moet zijn om het in de volgende jaren beter te doen. Als er iets is wat mij al die jaren in de welzijnssector enorm heeft gedreven, dan wel de vaststelling dat daarin enorm veel geweldig geëngageerde mensen actief zijn, dat de noden waarmee heel kwetsbare mensen te maken hebben ons soms naar de keel grijpen, en dat we als politicus de absolute plicht hebben om te bekijken hoe we de samenleving beter en de ondersteuning voor kwetsbare mensen toegankelijker kunnen maken. Ik wil dat niet doen vanuit een soort van prekerigheid want dat helpt dit debat absoluut niet vooruit.

Zorggarantie, mevrouw Van den Brandt, gaat inderdaad over meer hulp, meer zorg, meer budgettaire mogelijkheden maar ook over een samenleving die tijd en ruimte wil maken voor kwetsbare mensen. En soms heb ik de indruk dat iedereen met heel veel verwachtingen kijkt naar alles wat hulpverleners en zorgverstrekkers kunnen doen en telkens denk ik bij mezelf dat daar zeer terechte vragen in zitten. Maar een samenleving die met een enorme hectiek vooruitsnelt en waar men zich als kwetsbare moet haasten om die samenleving te kunnen volgen en daaraan te participeren, is volgens mij als minister van Welzijn ook geen samenleving die ons zorggarantie zal brengen. Maar ik herhaal nogmaals dat het zeker niet mijn bedoeling om prekerig over te komen.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Nee)*

Wenst iemand tot besluit van dit actualiteitsdebat een motie of een motie van wantrouwen in te dienen?

– Groen en sp.a kondigen aan een motie te zullen indienen.

De moties moeten uiterlijk om 16.30 uur zijn ingediend.

Het parlement zal zich daarover straks uitspreken.

Het debat is gesloten.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, we schorsen de vergadering.

– De vergadering wordt geschorst om 16.04 uur.

– De vergadering wordt hervat om 16.14 uur.

ACTUELE VRAAG van Björn Anseeuw aan Jo Vandeuren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de toename van jonge drugspatiënten bij spoedartsen

De voorzitter: De heer Anseeuw heeft het woord.

Björn Anseeuw (N-VA): Minister, steeds meer jongeren blijken op de spoedafdeling terecht te komen als gevolg van druggebruik. Daarbij vallen twee zaken op. Een daarvan is dat de waaier aan middelen die worden gebruikt, steeds groter wordt. Daarnaast zijn de patiënten die op de spoedafdeling terechtkomen ook steeds jonger. Wat ons betreft, is de opname van een dergelijke jongere op een spoedafdeling een signaal dat we eigenlijk nooit voorbij mogen laten gaan of mogen missen.

Ik denk dat we het er allemaal over eens zijn dat de negatieve spiraal van druggebruik en -misbruik zo snel mogelijk moet worden gestopt. Dat betekent dat we

voor de jongeren die zagezegd één keer uit de bocht gaan en op de spoed belanden, ook moeten voorzien in de nodige hulp en herkadring. We moeten vroeg ingrijpen bij die jongeren bij wie het gebruik ogenschijnlijk nog niet problematisch is, dat is een cruciale vorm van preventie. Tegelijk zien we ook dat nog te veel jongeren die hulpverlening missen of worden gemist door die hulpverlening. Dat is op zich ook niet zo verwonderlijk want wanneer zij op een spoedafdeling terechtkomen, wordt de acute situatie daar gehanteerd en aangepakt. Er is op die spoedafdelingen echter zelden veel ruimte voor een verdere aanpak of zelfs een doorverwijzing omdat de werkdruk daar natuurlijk al vrij hoog ligt. Spoedafdelingen zijn een federale aangelegenheid, maar aan die bevoegdheidsverdeling hebben de mensen op het terrein weinig boodschap, ook al is die heel belangrijk.

Minister, hoe ziet u de preventieve aanpak van die jongeren, zowel wat primaire als wat secundaire preventie betreft?

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Ik ben blij dat ik hier nog even het woord mag nemen.

Uiteraard denk ik dat wij allemaal de visie delen dat we zeker binnen onze bevoegdheid moeten inzetten op het voorkomen van verslavingsrisico's en als het kan ook op het vroeg detecteren ervan en het interveniëren. We hebben het tijdens het actualiteitsdebat gehad over crisishulpverlening, maar hier geldt uiteraard hetzelfde. We proberen, met onze beeldvormingsacties Te gek!? en andere acties, ook online, dat aanbod te versterken.

Op een aantal terreinen zijn we effectief aan het kijken hoe we dat aanbod en ook het preventieaanbod vanuit de Vereniging voor Alcohol- en andere Drugproblemen (VAD) kunnen versterken, met 'leven zonder filter'-campagne enzovoort.

Wat kun je nu doen als je vanuit een moment op de spoed aanklampend moet kunnen zijn? Dat is toch de kern van de vraag. We kennen een situatie waarin we toch al enige ervaring hebben. Dat is met suïcidepogers. Met de sector, met de centra voor geestelijke gezondheidszorg (cgg's) zijn er een aantal protocollen waarvan we vragen aan ziekenhuizen om die te onderschrijven: als ze dit meemaken op de spoed, dan gaan ze zo handelen om een opvolging te kunnen verzekeren. Niet alle spoedgevallendiensten doen mee, maar op dit moment zitten ze toch zo goed als allemaal in dat systeem.

We zouden kunnen nagaan, als het gaat over verslavingsrisico's, of soortgelijke afspraken mogelijk zijn. Nu moet ik met twee woorden spreken, want zoals je terecht zegt, is de Vlaamse Gemeenschap niet bevoegd voor de financiering, laat staan voor de werking van de spoedgevallen. Ik heb gevraagd aan onze mensen om naar aanleiding van wat in de media stond, uit te zoeken of we in de ontwikkeling van circuits kinderen en jongeren, die nu gevormd zijn in de psychiatrische zorg onder impuls van federaal minister De Block, het gesprek kunnen voeren met de algemene ziekenhuizen.

Zijn er situaties denkbaar waarvan we kunnen zeggen: als je iets meemaakt op de spoed waarvan je echt denkt dat dit moet kunnen worden opgevolgd met alle beroepsgeheimen en privacy, dat is niet zo'n simpel verhaal? Ik zal vragen om na te gaan of daar zoiets denkbaar is en wat daar de modaliteiten van zouden kunnen zijn – dit om het moment op de spoed aan te grijpen om daarop in te gaan.

Björn Anseeuw (N-VA): Minister, het antwoord is inderdaad dat er op de spoedafdeling aanklampend kan worden gewerkt, dat daar ruimte voor wordt gemaakt. De bevoegdheidsverdeling is wat ze is. Ik wil u dan ook oproepen – u zei zelf dat u bereid bent om daar een voortrekkersrol in te spelen in Vlaanderen – om dat mogelijk te maken. U hebt aangegeven dat dat een mogelijkheid is om analoog te werken

aan de aanklappende werking rond suïcidepogingen. Wat is daarvoor nodig? Binnen welk tijdsbestek zou een en ander mogelijk zijn om daar werk van te maken?

De voorzitter: Mevrouw Van den Bossche heeft het woord.

Freya Van den Bossche (sp·a): Spoedartsen zelf maken zich vooral zorgen over het feit dat kinderen of jongeren niet altijd durven te vertellen wat ze hebben genomen. Om een gesprek op gang te brengen en te kunnen helpen, zouden ze het vertrouwen van de jongeren moeten kunnen krijgen. Ze zien daar een paar drempels. Op dat vlak is het misschien ook belangrijk om handvatten te kunnen meegeven aan hulpverleners, maar evengoed te wijzen op de manieren waarop jongeren kunnen worden gerustgesteld. Ze zijn bang dat dat in allerlei dossiers terechtkomt, dat de ouders dat dan misschien ook weten. Artsen merken dat dat toch een drempel vormt.

Minister Jo Vandeuren: Collega's, er zijn al regio's waar de aansluiting tussen de spoed en de capaciteit vroegdetectie en -interventie die we financieren, beter wordt gemaakt. Ik kan helaas niet zeggen in welk tijdschema dat realiseerbaar is. Ik denk niet dat we onze ervaring inzake suïciderisico's zomaar kunnen overzetten naar dit soort problematiek, omdat dit wat breder gaat, en omdat het ook niet altijd duidelijk is waarover het concreet gaat. Als we dat gesprek tussen onze zorgcircuits, kinderen en jongeren, psychiatrie en de spoedgevallendiensten zouden kunnen faciliteren, kunnen we uitzoeken wat er kan. Als er op een bepaald moment bereidheid is, moet er misschien worden gezegd dat dat in een protocol, dat moet worden ontwikkeld, kan worden omgezet.

Ik vind het de moeite om dat te bekijken. Daarin – neem ik aan – zal het issue zitten dat als je als arts bepaalde vermoedens hebt, die daarom niet zo vanzelfsprekend bespreekbaar kunnen worden gemaakt. Als dat een issue is op de spoedgevallendienst, dan moeten we dat meenemen.

Nogmaals, ik spreek met twee woorden, want we zijn daar niet zo echt voor bevoegd. In de aansluiting op de zorgcircuits, waarin we zelf ook mee investeren, en de functies van vroegdetectie en -interventie, hebben we wel aanknopingspunten.

Ik stel voor dat we kijken of de netwerken het gesprek met de spoedgevallendiensten kunnen aangaan, en dat we proberen te zien wat de ervaringen zijn om na te gaan of we dat eventueel, al was het maar om een protocol te maken, projectmatig kunnen onderbouwen.

Björn Anseeuw (N-VA): Minister, ik ontwaar veel goede wil in uw antwoord. Ik begrijp dat u met twee woorden spreekt als het gaat over de bevoegdheidsverdeling. Ik wil u oproepen om daar een voortrekkersrol in te spelen. Als we de problematiek van druggebruik en -misbruik willen aanpakken, moeten we inzetten op preventie, wat in hoofdzaak een Vlaamse aangelegenheid is. Dat moet naadloos kunnen aansluiten op de behandeling en de repressie, die uiteindelijk weer moet toeleiden naar die behandeling. Het is belangrijk om daar een voorstrektersrol in te spelen, voor onze jongeren maar ook voor de mensen die werken op de spoedafdelingen. Zij moeten voldoende middelen en methoden krijgen om daar op een goede manier mee om te gaan.

Er is veel werk aan de winkel. Zoals u zelf aangeeft, wordt het probleem alleen maar complexer en groter. Ik hoop dat het overleg tussen de verschillende actoren snel op gang kan komen.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Joris Poschet aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de administratieve rompslomp bij de sportbonden

De voorzitter: De heer Poschet heeft het woord.

Joris Poschet (CD&V): Twee jaar geleden hebben we in dit parlement een nieuw decreet over de georganiseerde sportsector goedgekeurd. Eén van de doelen was te komen tot een consolidatie in de sportfederaties, om meer transparantie en duidelijk bestuur te hebben, en ook heel uitdrukkelijk, minder administratieve rompslomp. Vanochtend lezen we in een aantal kranten dat toch één derde van de erkende en gesubsidieerde sportfederaties nog niet voldoet aan voorschriften inzake goed bestuur, transparantie en deugdelijkheid.

We weten dat er bij die sportfederaties grote verschillen zijn. Er zijn heel grote sportfederaties met meer dan honderdduizend leden. Er zijn er een aantal die maar enkele duizenden leden hebben en die zich misschien wel willen voegen naar het decreet en de voorschriften van deugdelijk bestuur, maar daar de middelen niet toe hebben. Ik hoorde onlangs een verhaal van een consultant die 3000 euro vroeg voor één sessie van zelfevaluatie van de raad van bestuur. Voor die bond is dat gelijk aan een halve euro per aangesloten lid, en eigenlijk zouden ze acht van die sessies nodig hebben om een volledige evaluatie te kunnen doen. Er worden in dit verband dus hoge prijzen aangerekend.

Minister, op welke manier ondersteunt Sport Vlaanderen die sportfederaties? Ik weet dat elke sportfederatie kan rekenen op de begeleiding door één persoon van Sport Vlaanderen bij de omzetting en de inwerkingtreding van het nieuwe Sportfederatiedecreet. De kwaliteit van die dienstverlening lijkt nogal te schommelen naargelang van de persoon. Op welke manier zal Sport Vlaanderen ervoor zorgen dat die sportfederaties die mee willen, en dat vinden we als CD&V heel belangrijk, ook mee kunnen?

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Mijnheer Poschet, ik ben blij met het laatste wat u zei, namelijk dat u achter de filosofie van goed bestuur in federaties staat. Ik wijs erop dat het inderdaad gaat over de federaties. Dit is niet door te trekken tot op clubniveau, dat zei u zeker ook niet, maar dat is wel belangrijk.

De basis is nog altijd dat we enkele jaren geleden moesten vaststellen dat qua transparantie, democratie en interne controle bij heel wat federaties amper iets of zelfs niets op poten stond om rond die thema's te werken. We hebben vanaf het begin beseft dat dit niet iets is dat op één-twee-drie uitgebouwd zal zijn. Bij de bespreking hebben we gezegd dat we de nieuwe financiering in vier stappen, jaar na jaar zullen invoeren. Een deel van die financiering is afhankelijk van goed bestuur. Vanaf het begin werd dit dus opgevat als een groeiproces.

Zelf ben ik nogal tevreden dat na één jaar werken, twee derde van de federaties al een voldoende krijgen op goed bestuur. Slechts een derde heeft nog geen voldoende, maar ik weet ook dat de meeste van die federaties echt wel stappen aan het zetten zijn. Ik heb gezien wie welke punten heeft gekregen. Het is helemaal niet zo dat de grote hoog scoren en de kleine nog de langste weg af te leggen hebben. Bij de kleine zijn er die al heel ver staan inzake goed bestuur, en bij de grote zijn er die nog een hele weg hebben af te leggen, maar er wel mee bezig zijn. Dat brengt mij tot de overtuiging dat elke federatie die code goed bestuur effectief kan halen.

U vraagt wat we daar allemaal voor doen. Het eerste is de code zelf die we hebben opgesteld. Daar zitten niet minder dan 25 tips in en een hele hoop goede praktijken en dergelijke meer. Daar kunnen de federaties mee aan de slag. Daarnaast

hebt u zelf gesproken over de federatieverantwoordelijke. Er zijn ook enkele infosessies bij Sport Vlaanderen geweest. Wij hebben ook een contactpersoon aangesteld, specifiek rond goed bestuur. Daarnaast is er de Vlaamse Sportfederatie, de koepel rond de federaties, en ook die heeft een hele hoop begeleidingssessies georganiseerd. Heel leuk is dat ze een zelfscan heeft gedaan rond goed bestuur, die de federaties kunnen gebruiken. Op basis van die zelfscan zijn er ook een aantal digitale ondersteuningsdocumenten ter beschikking gesteld. De koepel heeft bijvoorbeeld volgende week, op 3 mei, een uitwisseling van good practices.

Mijn conclusie is duidelijk dat we fier mogen zijn dat we, op internationaal niveau zelfs, bij de eersten zijn om goed bestuur bij onze federaties te vragen. Zoals u zei: het is ook nodig en verantwoord dat we dat vragen. Ik zie ook dat er echt stappen vooruit zijn gezet. We hebben een belangrijke weg afgelegd. Er zijn nog wat stappen te zetten, maar ik ben er wel van overtuigd dat bijna iedereen op de goede weg is.

Joris Poschet (CD&V): U hebt op dit moment een andere toon dan de krantenkoppen weergeven. Ik weet dat u die niet kiest, maar ik zou het niet zou fijn vinden mocht ik geëngageerd zijn als vrijwilliger in een sportfederatie en dan een titel lees zoals in Het Nieuwsblad: "te amateuristisch, te nonchalant, te louche. Het loopt niet zoals het moet". Maar nu brengt u de boodschap dat we eigenlijk al heel ver staan. Dat is toch niet wat blijkt uit die krantenkoppen en de cijfers die daar worden gegeven.

Een principe waarover we al een aantal keren hebben gesproken en waar ook de Sportraad onlangs nog in een informele ontmoeting met de commissie Sport over gesproken heeft, is het principe van de 'shared services', waarbij een deel van de backoffice van sportfederaties – en dan denk ik vooral aan kleine sportfederaties – gedeeld wordt, de boekhouding bijvoorbeeld, waardoor er energie, tijdswinst en geld kan worden geboekt, en waardoor er tijd en middelen vrijkomen om precies nog meer in te zetten op zaken zoals goed bestuur. Ik vroeg me af hoever u daar staat, of dit idee verder wordt uitgewerkt in samenwerking met Sport Vlaanderen. Uiteraard moeten daarbij niet verschillende sportfederaties bijeengezet worden. De golfsportfederatie moet niet met de watersportfederatie gepoold worden. Het moeten logische bottom-up samenwerkingsverbanden zijn.

De voorzitter: De heer Moyaers heeft het woord.

Bert Moyaers (sp.a): Minister, u wilt meer professionalisme binnen de sportfederaties en u eist daarvoor, terecht, veel meer communicatie, veel meer transparantie, kortom, gewoon beter bestuur in de Vlaamse sportfederaties. Daar kan men op zich niet tegen zijn. U verdeelt in totaal 20,7 miljoen euro, waarvan op goed bestuur ongeveer 3 miljoen euro te verdelen valt. Dat verdeelt u op basis van het principe dat wie een goed rapport heeft, beter scoort en meer centjes krijgt, en wie een slecht heeft, wat minder krijgt. Op zich heb ik daar niet zoveel problemen mee. Alleen moet men oppassen voor een soort mattheuseffect, waarbij federaties die goed scoren, meer gaan krijgen en degene die minder krijgen, het net nog moeilijker gaan hebben. Ook daar vraag ik toch wat aandacht voor, om op te volgen dat degene die het nu net wat moeilijker heeft en minder krijgt, toch zeker ook de goede weg vindt om ervoor te zorgen dat met minder middelen meer moeten doen, geen utopie dreigt te worden.

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Degelijk bestuur en transparantie in de bestuurskamer bij de sportfederaties, is iets wat we allemaal nodig vinden. Als we de sportsector anno 2018 willen moderniseren, is het logisch dat men weet op welke manier een bestuur verkozen wordt, wie al hoelang aan de knoppen zit en op welke manier zij daar in de toekomst mee zullen omgaan. Als ik de cijfers zie, komen er twee zaken bij me op. Ten eerste, u zegt zelf dat een derde het op dit moment nog niet zo

goed doet. Het zijn niet alleen de kleinere federaties. Is er eigenlijk duidelijkheid over wat daar net het grootste probleem is op dit moment? Wat loopt er fout? Waarom zijn zij nog niet op dezelfde manier bezig als die andere twee derde?

Een tweede zaak die bij me opkomt en waarover ik een vraag wil stellen, is de volgende. De vraag komt van onder andere de roeifederatie, zoals je kunt lezen op de nieuwssite van de VRT. Die heeft het op dit moment moeilijk en heeft niet genoeg mankracht om daar werk van te maken. Ze vragen om door u te worden uitgenodigd om daarover na te denken. Bent u dan van plan om met die sportfederaties die het op dit moment moeilijk hebben, samen te zitten en te zien op welke manier je dat kunt oplossen?

De voorzitter: De heer Wynants heeft het woord.

Herman Wynants (N-VA): U weet dat wij in de commissie, waarin iedereen vertegenwoordigd is, gezamenlijk beslist hebben dat wij zeker meer aandacht zouden besteden aan kwaliteit dan aan kwantiteit. Daar is een eenparige stemming over geweest. Als je dit doortrekt, heeft de minister zelf de code goed bestuur ter harte genomen en daarvoor de nodige zaken in vergelijking gesteld. Wat andere domeinen van de sport betreft, heeft hij een wetenschappelijke studie laten uitwerken omdat wij weinig subsidies hebben. Mijnheer Moyaers, u hebt het daarjuist gezegd, namelijk 2,7 miljoen euro. Als de minister iets doet of iets verandert, laat hij wel degelijk een studie uitvoeren zodat wij ons geld goed besteden.

Op dit moment is het misschien een zware verandering, maar we hebben wel een overgangperiode van vier jaar ingebouwd. Iedereen heeft dus vier jaar de tijd om aan deze condities te voldoen. Onze fractie vond het broodnodig om deze verandering te doen naar responsabilisering en het benadrukken van het eigen verantwoordelijkheidsgevoel. Ik denk dat dat enorm zal meespelen wat betreft de overeenstemming van de codes, maar je zult niet meer beloond worden op basis van de kwantiteit, maar wel op basis van de kwaliteit.

Minister, kan Sport Vlaanderen de ervaringsuitwisseling tussen de federaties een beetje stimuleren?

Minister Philippe Muyters: Dank u wel, collega's. Ik ben opnieuw tevreden om te horen dat iedereen blijft staan achter de filosofie dat er ook bij de sportfederaties een goed bestuur moet zijn. Collega Wynants heeft 100 procent gelijk dat we het over vier jaar hebben gespreid. Collega Moyaers, vandaag zie ik niet echt financiële problemen. Er is maar 15 procent van het totale bedrag van subsidies, afhankelijk van goed bestuur. Het eerste jaar is er 25 procent van die 15 procent die daarvan afhankelijk is, het tweede jaar 50 procent, dan 75 procent en pas na vier jaar zal 15 procent van de totaliteit van de subsidies naar goed bestuur gaan.

Ik herinner me bij de bespreking dat sommigen zeiden: 'Minister, zou u er niet beter voor zorgen dat wie over vier jaar niet klaar is, geen enkele subsidie meer kan krijgen?' Ik heb toen gezegd om dat niet te doen, maar om het te laten groeien en het dan te beoordelen. Vandaag zien we dat dit een goede manier van werken is. Ik zie al die federaties effectief vooruit gaan. In een andere krant stond bij de foto: 'We zijn op de goede weg, maar we moeten nog wel wat stappen zetten.' Dat was in de Gazet van Antwerpen, om een andere krant te noemen. Het hangt altijd wel wat van de journalisten af hoe ze het brengen.

Mijn toon is de toon die ik nu zet. U was altijd aanwezig in de commissie, dan weet u ook dat ik heb gezegd dat dit een werk van langere duur zal zijn, een hele filosofie van 'good governance', van goed bestuur waarbij je de manier van werken, de maximumtermijn voor voorzitter, ondervoorzitter en bestuurders, de selectie van bestuurders en dergelijke meer gaat hervormen. Dat doe je niet van het ene op het andere jaar. Dat is voor mij toch wel heel belangrijk.

Verschillende collega's hebben verwezen naar goede praktijken, namelijk de heer Wynants, de heer Poschet en de heer Annouri met de vraag of ik de mensen bij mij wil roepen. Het is heel duidelijk: volgende week, op 3 mei, brengt de Vlaamse Sportfederatie alle federaties samen en geeft degenen die goed hebben gescoord een podium om vanuit goede praktijken getuigenis te geven over hoe ze vandaag werken. U zei het naar mijn oordeel goed: u sprak namelijk over bottom-up. Laten hen maar samenkomen. En ja, waarom zouden ze misschien niet eenzelfde boekhoudpakket kunnen gebruiken, zonder samen de boekhouding te doen. De ervaring van, ik zeg maar wat, de rugbyfederatie over hoe zij werken, kan misschien ook in een andere federatie gebruikt worden. Dat zijn de dingen die ik vandaag zie gebeuren en waar de Vlaamse Sportfederatie echt wel op een positieve manier haar schouders mee onder zet, uiteraard samen met Sport Vlaanderen. We hebben immers niet alleen de federatieverantwoordelijke maar ook de contactpersoon goed bestuur.

Mijnheer Annouri, u hebt een vraag over de cijfers gesteld. Hebben we er zicht op waar beter en minder goed wordt gescoord? Het gaat om drie grote blokken. Eentje daarvan is transparantie. Er worden een aantal ja-neenvragen gesteld, zoals de vraag of een jaarrapport wordt gepubliceerd. Daarbovenop is er een kwaliteitscriterium. Dan wordt gevraagd welke zaken in dat jaarrapport staan. Er volgt dan een algemeen kwaliteitsoordeel. Dat geldt voor de drie blokken, namelijk transparantie, democratie en interne controle. Op die manier wordt met betrekking tot elk van die onderdelen een evaluatie gemaakt. Er worden punten gegeven aan de federaties. Elke federatie weet waar ze nog tekortschiet en hoe ze hieraan kan werken.

Sport Vlaanderen neemt een coördinerende functie op, die wordt gecombineerd met wat de Vlaamse sportfederaties doen. Er worden voor elke federatie gegevens uitgewisseld met de sportverantwoordelijken van Sport Vlaanderen. Met alle instrumenten en acties die effectief worden ondernomen, zijn we, samen met Groot-Brittannië, internationaal echt voorlopers. We zullen in Vlaanderen als een van de eersten beschikken over sportfederaties die goed besturen.

De voorzitter: De heer Poschet heeft het woord.

Joris Poschet (CD&V): Minister, met CD&V gaan we voluit voor een deugdelijk, transparant en goed bestuur. Het kan niet dat sportfederaties van vader op zoon worden gerund. Het kan niet dat het enkel mannen zijn die tussen pot en pint een heldere strategie zouden uittekenen. Ik zie dat niet meteen gebeuren. We geloven dat 99 procent van de 300.000 vrijwilligers hier ook achter staat. Om die reden vind ik het jammer dat een derde in de krant als louche en amateuristisch overkomt. Ik vind dat kwetsend voor die mensen. Ik zeg niet dat u dat hebt beweerd, maar zo is het in de media overgekomen.

Het belangrijkste voor ons is het en-enverhaal. We gaan voor een deugdelijk, transparant bestuur, maar ook voor de vrijwilligers die zich vanuit hun passie keihard voor hun sport inzetten. We hopen dat Sport Vlaanderen een tandje bij kan steken om onze sport nog beter en transparanter te maken.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Grete Remen aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over het ethisch verantwoord en duurzaam ondernemen in de mode-industrie

ACTUELE VRAAG van Ward Kennes aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de opvolging van de resolutie betreffende het Bangladesh-charter en de verbetering van de situatie van textielarbeiders in lageloonlanden

ACTUELE VRAAG van Güler Turan aan Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de campagne 'Cleane kleren' en het gebrek aan transparantie binnen de kledingindustrie

De voorzitter: Mevrouw Remen heeft het woord.

Grete Remen (N-VA): Voorzitter, het is alweer vijf jaar geleden dat het Rana Plaza-complex in Bangladesh is ingestort. Toen lieten meer dan duizend mensen het leven, vooral vrouwen en kinderen. Hierdoor is in 2013 gelukkig wel het Bangladesh-akkoord ondertekend. Dit akkoord houdt voor de gebouwen meer veiligheid, brandveiligheid en controle in. Het akkoord is terecht wereldwijd door veel stakeholders ondertekend, waaronder ook de kledingindustrie. Het Bangladesh-akkoord loopt af en zal door het 2018 Transition Accord worden vervangen.

Ik trap hier een open deur in. De veiligheid is misschien iets verbeterd, maar we weten maar al te goed dat kinderarbeid in die fabrieken nog steeds schering en inslag is en dat die mensen voor een barbaars loon in schrijnende toestanden moeten werken. Het gemiddeld loon in Bangladesh is met 53 euro per maand het laagste van heel de wereld. Die mensen moeten gedurende twaalf uur per dag aan een hels tempo werken, maar ze hebben eigenlijk 100 euro per maand nodig om in hun levensbehoeften te voorzien.

Die goedkope producten zijn voor ons leuk, maar we zien dat iemand de rekening betaalt. Dat zijn niet het minst de kinderen in die fabrieken. We blijven echter massaal en ondoordacht kopen, hoewel de kledingsector een van de meest vervuilende sectoren ter wereld is. Dat is een kleine bedenking.

In 2015 hebben we kamerbreed een resolutie over Bangladesh goedgekeurd. Het belang van duurzaam en ethisch ondernemen, het waardig produceren en het kritisch consumeren, vormen de rode draad doorheen die resolutie.

Minister-president, ik weet dat u zeer begaan bent met dit onderwerp, dat u al heel wat initiatieven hebt genomen en stappen hebt gezet om sectoren als de kledingindustrie aan te spreken om dit akkoord te ondertekenen.

Maar we moet echt een tandje bij steken. Want helaas hebben nog maar zes Vlaamse bedrijven het akkoord ondertekend.

Minister, op welke manier kan Vlaanderen inzetten op een langdurige sensibilisering van de consument en tot meer ethisch en verantwoord ondernemen?

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

Ward Kennes (CD&V): Voorzitter, uitzonderlijk heb ik een papiertje bij, aangezien ik zo dadelijk een studie zal citeren.

Minister-president, de feiten zijn gekend: precies vijf jaar geleden, in 2013, Rana Plaza. Toen is er een bewustmakingsgolf over de wereld gekomen. Maar de resultaten zijn op een aantal plaatsen toch nog zeer bedenkkelijk.

In een aantal landen is er een verschuiving geweest naar thuiswerk. Zo werken in Pakistan vele miljoenen mensen thuis, ook in die sector. Zij worden niet gecontroleerd, omdat men niet naar al die woningen kan gaan. Het is dus eigenlijk een manier om het probleem te verstoppen.

Er is ook een probleem van delokalisatie en interne concurrentie tussen landen die de maatregel wat aanscherpen, waardoor sommige firma's verhuizen naar landen die de stappen nog niet hebben gezet. Dat is een pijnlijke zaak.

En we stellen vast dat er de afgelopen jaren in landen zoals Bangladesh wel sterk is geïnvesteerd in infrastructuur, maar eigenlijk nog maar weinig in mensen. En dan denk ik onder andere aan de vakbondsrechten van de werknemers.

Deze week verscheen er een studie van het Onderzoeksinstituut voor Arbeid en Samenleving (HIVA): 'Belgium and the sustainable supply chain agenda: leader or laggard?' Die studie pleit voor de volgende aanpak. Tot nu toe zijn we erg gericht op CSR, wat staat voor 'corporate social responsibility', die uitgaat van zelfregulering en meer het accent legt op vrijwilligheid, in de richting van HRDD, 'human rights due diligence'. Een aantal buurlanden, Nederland, Frankrijk en Duitsland, zijn in die richting aan het werken en hebben de afgelopen tijd daarin verdergaande stappen kunnen zetten. Het komt erop neer dat de hele productieketen op meer afdwingbare wijze duurzaam wordt gemaakt.

De vraag is: kunnen wij daar ook niet van leren? Kunnen wij ook niet die richting uitgaan? Moeten we ook niet een aantal bijkomende maatregelen nemen, zoals in onze buurlanden? Het probleem is namelijk nog zeer actueel en in sommige landen bijzonder, bijzonder schrijnend.

De voorzitter: Mevrouw Turan heeft het woord.

Güler Turan (sp.a): Ik ben mijn collega's zeer dankbaar dat ze deze problemen hier ook hebben aangekaart en dat ze aandacht vragen voor de verschillende burgerinitiatieven die deze weken en vandaag lopen in verband met de actie 'Cleane kleren'.

Minimale verloning, geen kinderarbeid, gereguleerde nachtarbeid, goede werkomstandigheden, liefst werkbaar werk: dat zijn allemaal rechten waarvoor wij staan voor onze eigen arbeiders. Wij vinden dat ook evident.

Maar de uitdaging is om consequent te zijn en die rechten en voorwaarden ook af te dwingen in de partnerlanden. Want daar werken ze in mensonwaardige omstandigheden. Wij behandelen die landen als partners. Dat zijn partners van ons, omdat wij met hen handelsbetrekkingen hebben. Wij importeren producten die gemaakt zijn in onzekere omstandigheden.

Uiteraard is dit een zeer complexe problematiek. Enerzijds is er de sensibilisering van de consument. We moeten de consument ervan overtuigen om te gaan voor die propere kleren. Eerst moeten ze weten wat dat precies is en in welke winkel ze die kunnen vinden. Maar de verantwoordelijkheid enkel afschuiven op het individu, op de consument is in dezen niet eerlijk. Dit is een collectieve verantwoordelijkheid. Dit is een politieke verantwoordelijkheid die we samen moeten nemen. We moeten onze economie op zo'n duurzame manier organiseren dat er hier geen kleren of andere producten in de winkelrekken komen die via sociale uitbuiting en mensonterende omstandigheden geproduceerd zijn, waardoor de keuze voor de consument uiteraard evident wordt.

Er zijn veel vrijwillige initiatieven, maar die helpen ons niet vooruit. Minister-president, het Europees Parlement vraagt dat er verplichte transparantie komt en een rapportering over mensenrechtenschendingen over de hele keten van productie.

Minister-president, wat hebt u gedaan en wat zult u doen om tegemoet te kunnen komen aan die vraag van de Europese Unie en de consumenten verder te kunnen sensibiliseren in dezen?

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Collega's, ik verwelkom die HIVA-studie die inderdaad vijf jaar na de schokkende dood van 1100 Bengali komt. Dit heeft toen een zeer zwaar effect gehad. Iedereen is ervan overtuigd – dat wordt hier ook bevestigd – dat er ondertussen vooruitgang is geboekt inzake veiligheid. Er is ook een groeiende bewustwording.

Maar zoals HIVA zegt, is er nog een reuzegroot probleem inzake mensenrechten en arbeidsvoorwaarden. HIVA heeft België vergeleken met Nederland, Frankrijk en Duitsland. Ze zeggen dat België te veel blijft steken in de corporate social responsibility (CSR) en in de MVO-agenda (maatschappelijk verantwoord ondernemen). Daarnaast is er in dit land te weinig kennis, een tekort aan capaciteit en een gebrek aan bereidheid bij de overheid, het middenveld en het bedrijfsleven.

We krijgen ook een pluim. U weet dat ik een actieplan gemaakt heb. Dat is goedgekeurd in januari 2017 – ik ga het nu niet helemaal uit de doeken doen. HIVA geeft ons uitdrukkelijk een pluim voor onze pilootprojecten in overheidsopdracht. Diverse agentschappen, steden en OCMW's werken daaraan mee, met auditeerbaarheid van de keten. Dat is een van de grote problemen.

We krijgen evenzeer een pluim voor de studieopdracht die ik uitgeschreven heb en die gegund is aan Ernst & Young om de ketenrisico's in kaart te brengen, om de stand van zaken te geven per sector, want er zijn diverse sectoren bij betrokken, en om tot beleidsopties te komen. Die studie van Ernst & Young zal eind dit jaar worden opgeleverd.

HIVA beveelt aan om inderdaad over te gaan van MVO naar human rights utilities, dat is die auditeerbaarheid, men moet auditeren en controleren, om capaciteit op te bouwen en om meer dynamiek te ontwikkelen. Dat is voor mij de grote uitdaging. De uitdaging in Vlaanderen, België en in alle landen wereldwijd, is tweeledig voor mij. Eén, hoe ga je controleren en met welk systeem? Twee, hoe ga je de consument bewust laten worden en hoe ga je hem macht geven? Ik heb het al in andere omstandigheden gezegd, onder meer inzake Landbouw, dat er een verbond moet ontstaan rond de duurzaamheid van de keten met de consument en de consumentenorganisaties.

U weet dat ik naar Quebec geweest ben. Ik heb daar contact gehad met het Montreal Institute for Learning Algorithms (MILA), de wereldwijde top inzake artificiële intelligentie. Toen had ik niet gedacht aan een toepassing in dezen. Men komt zelfs vanuit Silicon Valley naar het MILA in Montreal omdat daar alle capaciteit van wereldniveau is. Het MILA is bereid om samen te werken met onze onderzoeksinstellingen. Het gaat dus om AI, artificial intelligence, zeg maar: industrie 5.0.

Mijn kabinet heeft onlangs contact gehad met een ongelooflijk visionair man die daar bij betrokken is, en dat is Louis Roy. Hij is bedrijfsleider in Quebec en heeft daar negenhonderd mensen. Hij vindt dat we heel die keten moeten ontwikkelen zoals we dat nu al doen in de voedingssector en in het bedrijfsleven. Ik ben in Hannover geweest waar men elk boutje, schroefje en onderdeelje op digitale wijze documenteert. Als er iets fout loopt in het productieproces in een machine, kan worden gedetecteerd waar en wat de fout is, wat de oorsprong is. Je moet

ertoe komen dat je ook in die keten voor maatschappelijk duurzaam ethisch verantwoord ondernemen artificiële intelligentie toepast. Je moet vanaf het begin alles in kaart brengen. Bedrijven moeten dat registreren en digitaal in kaart brengen zodat ze niet met omslachtige audits moeten werken. Dat is telkens opnieuw een heel groot werk. Die auditering is omslachtig en duur. Ik vind dat een heel revolutionair voorstel.

Ik denk dat dit een dubbel voordeel heeft. Je kunt zorgen voor transparantie en controle want dat is het punt waar je mee zit, hoe ga je controleren. Je kan daar dure audits op loslaten. Dat is het systeem dat wordt toegepast elders in Europa, maar als je op die manier die controle zou kunnen doen en die documentatie zou hebben, kun je tegelijk de consument alle macht geven. Die zal met een eenvoudige QR-code in de winkel het product met een app kunnen scannen op zijn traceerbaarheid. Men kan de hele keten traceerbaar en transparant maken. Wie online koopt: idem dito uiteraard. Men kan controleren of een product betrouwbaar is. Men kan de traceerbaarheid nagaan.

Dit lijkt mij een zeer goed idee. We moeten onderzoeken waar op dit ogenblik de technologie voor bestaat.

Die man zegt ook dat het volstaat dat je tussen de 15 en de 20 procent van de bedrijven daarin meekrijgt. Dan zullen alle andere moeten volgen. De winnaars zullen die bedrijven zijn die aan ethisch ondernemen doen, die transparantie geven over hun hele keten, van de grondstof en de eerste bewerkingen tot de verkoop, en de consument zal gewapend zijn. De consument zal het zelf kunnen doen, zal niet afhangen van audits. Ik denk dat dit een spoor is dat we zeker moeten onderzoeken.

Voorzitter, ik heb onlangs, in februari, een zeer goed onderhoud gehad met het dagelijks bestuur van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV), waarbij we hebben afgesproken dat we twee, drie keer per jaar transversale thema's zullen bekijken, zullen behandelen. We zullen bekijken of we ons met vakbonden en werkgevers kunnen buigen over interessante, actuele transversale thema's. Ik zal proberen een vergadering, een colloquium te organiseren – waarom niet hier, voorzitter – met de SERV, met de vakbonden, met de werkgevers, met de consumentenorganisaties, wat ik ook heel belangrijk vind, uiteraard ook met de heer Huib Huyse van het HIVA, die de studie heeft gemaakt en een aantal aanbevelingen doet. Ik zal proberen die mijnheer Louis Roy hiernaartoe te krijgen, omdat dit in mijn ogen een zeer visionair idee is, dat zou kunnen worden uitgewerkt. Ondertussen loopt ook de studie van Ernst & Young. Ik zal die mensen ook mee uitnodigen. Ik hoop dat dit ertoe kan leiden dat we in de loop van dit jaar, eind dit jaar ertoe kunnen komen om een nieuw actieplan uit te werken, en dat natuurlijk ook naar boven te brengen, want we hebben een intrafederaal actieplan gemaakt, waarvan het onze integraal deel uitmaakt. Waarom niet ook naar de Europese Commissie? Ik heb daarvoor al contacten gehad met Marianne Thyssen, die zei dat ze werken met zelfregulering, dat ze ook een milieukeur hebben enzovoort. Ik denk dat dit een goed spoor zou kunnen zijn. In elk geval moeten wij het bedrijfsleven en de consumenten in Vlaanderen daarin ook meekrijgen. Dat zijn de twee bijkomende initiatieven die ik dus nu zal nemen.

Grete Remen (N-VA): Minister-president, dank u wel, dat zijn goede initiatieven. Ik ben zelf ondernemer. Ik ben altijd een beetje ongeduldig. Ik zou graag willen dat dat wat sneller gaat, natuurlijk, als we nu nog moeten wachten, maar goed, het is een goede voorzet. Voor mij is het volgende heel belangrijk.

Hoe gaan we kinderarbeid uit de wereld helpen, en hoe gaan we die productieketen transparant maken? Digitalisering zal ons zeker helpen. Wij hadden hier een eeuw geleden ook kinderen die werkten. We hebben dat bij wet verboden.

Dat was goed, maar daar in Bangladesh en nog veel andere landen werken mensen in toestanden van ontbering, zoals ik al heb gezegd, en allemaal ook maar omdat bedrijven marktaandeel willen, woekerwinsten maken, en almaar ook voor het goedkoopste, voor de laagste prijs strijden.

Ik zeg ook: de prijs is niet altijd een goed ijkpunt. Ik las ook nog een interview met een naaister in Bangladesh. Die moest aan een hels tempo T-shirts maken, die daar voor 60 cent buitengingen. Ze vroegen haar voor hoeveel euro die hier het westen zouden worden verkocht. Ze dacht dat dat voor 4 à 5 euro zou zijn. Het gaat om een westers merk. Dat wordt hier voor 85 euro verkocht. Ik wil dus maar zeggen dat de prijs niet altijd een goed ijkpunt is, maar ik vraag me wel af in welke omstandigheden T-shirts, kledingstukken van 2 euro worden gemaakt.

Nogmaals, zes Belgische bedrijven hebben het akkoord ondertekend. We moeten een tandje bijzetten. In Nederland werkt men met 'naming and shaming'. Ik heb het u vorige keer nog gezegd naar aanleiding van een actuele vraag. Ze zetten daar de bedrijven in de bloemetjes. U doet dat ook met die Vlaamse bedrijven, maar de bedrijven die het akkoord niet ondertekenen, komen ook op een lijst terecht, en imagoschade is wel nefast voor de kledingindustrie, zeker nu ook met die moordende concurrentie.

Ik ga ook voor een gehele transparantie in de productieketen, niet alleen wat kleding betreft. Dat kan ook in de voedingssector en in andere sectoren. Dat zal geen gemakkelijke opdracht worden. De tijd dringt. Minister-president, u hebt ook nog gesproken over een Europese labeling. Ik denk dat we ook Europa onder druk moeten zetten. Zij zijn wél in staat om hiervoor wetten en regels uit te vaardigen. Hoe ver staat u met het Europees label? Hebt u uw partners in Europa daar al over aangesproken?

Ward Kennes (CD&V): Minister-president, ik dank u omdat u de studie van Huyse en Verbrugge ook tot de uwe wilt maken, in de zin dat u die ernstig neemt en ook een aantal maatregelen aankondigt om die mensen te betrekken bij de verdere uitbouw van een nieuw actieplan. Ik vind dat een heel goede reactie.

Ik ben wel een beetje sceptisch over de vele technologische modaliteiten die u naar voren hebt geschoven, minister-president. Daarnet sprak ik over de thuiswerkers. Alvorens het bij die mensen zal kunnen worden geïmplementeerd om de hele keten transparant te maken, denk ik dat er nog heel wat andere voorwaarden moeten worden vervuld om het in de praktijk te kunnen uitrollen. Het idee is natuurlijk zeer goed. Minister-president, het doet mij plezier dat u zich daarachter wilt scharen.

Een van de punten in het rapport legt ook de vinger op de wonde omdat we in ons land, tegenover de drie genoemde buurlanden, wat achterop hinken. Men zegt dat het misschien te maken heeft met de bevoegdheidsverdeling en de versnippering van de bevoegdheden. Men verwijst naar een nationaal mensenrechteninstituut dat in andere landen ook een rol speelt. Mijn vraag is dan, voortbouwend daarop: welk initiatief wilt u nemen om de andere beleidsniveaus die ook een rol moeten spelen, erbij te betrekken?

De voorzitter: Mevrouw Turan heeft het woord.

Er staat een klok voor u zodat u perfect kunt zien of u binnen de spreektijd blijft. Dat moet ik tenminste niet altijd de opmerking maken of u alstublieft wilt afronden. Ik word er heel moe van.

Güler Turan (sp.a): Voorzitter, nu ben ik volledig van de kaart, maar ik heb nog 58 seconden.

Minister-president, de opsomming die u hebt gegeven: uiteraard. De nieuwe mogelijkheden die u aan het onderzoeken bent: heel graag. Maar het ongeduldig zijn van collega Remen kan ik enkel maar bevestigen. Er is vandaag geen sikkepit beterschap voor de mensen in Bangladesh. Als we spreken over artificiële intelligentie, dan vraag ik me af wanneer de partners in dat land klaar gaan zijn om het artificiële verhaal in de ketencontrole te kunnen meenemen. Ik denk dat er actie nodig is en een actieplan – dat geeft u ook toe – maar dat we op zeer korte termijn moeten afstappen van die vrijblijvendheid van transparantie die er vandaag is. Meerdere ondernemingen hebben het charter ondertekend. We moeten afstappen van die vrijblijvendheid. U voert de gesprekken met de sectoren. Waarom gaat u niet over tot meer vereisten voor transparantie zoals Europa dat vraagt?

De voorzitter: De heer Vanderjeugd heeft het woord.

Francesco Vanderjeugd (Open Vld): Voorzitter, voorzitter zijn van een parlement, zal nog worden gekwalificeerd als een zwaar beroep.

Ik ben blij dat de collega's de vraag opnieuw stellen. Het is belangrijk dat we naar aanleiding van de resolutie die we hier enige tijd geleden kamerbreed hebben goedgekeurd, blijvend aandacht geven aan deze problematiek. De eerste film die ik in de cinema heb gezien, was Daens. De wantoestanden die we daarin zien, hebben op mij een zeer diepe indruk nagelaten. Zulke dingen zijn werkelijk gebeurd in Bangladesh en gebeuren vandaag nog altijd. Als we die zaken willen bannen, moeten we echt wel een tandje bijsteken.

Minister-president, ik ben blij dat u die inspanningen doet. Ik hoop dan ook dat de acties en het actieplan dat u voor ogen hebt, ook leden uit de textielsector en retailers aanzet om effectief het akkoord te ondertekenen. Ik denk dat dat de enige manier is om transparantie te bieden aan de consument en zulke wantoestanden te bannen.

Minister-president Geert Bourgeois: Ik begrijp dat er enige scepsis is over de idee. Het is ook niet meer dan een idee op dit ogenblik om die keten met artificiële intelligentie op hoogtechnologische manier in kaart te brengen. Collega's, het probleem met audits is exact hetzelfde. Je moet dan ook de thuiswerkers gaan controleren, je moet dan ook die controles doen. De vraag is hoe je die keten kunt bewaken. Ik denk dat je dit inderdaad moet doen met bedrijven die zich engageren om er ter plekke voor te zorgen dat het in goede arbeidsomstandigheden gebeurt.

Collega Remen, u hebt gelijk, het is niet omdat het product goedkoop is, dat het per definitie is gemaakt in mensonwaardige omstandigheden. En het is niet omdat het hier duur staat geprijsd, dat het wel in correcte arbeidsomstandigheden tot stand is gekomen. Dat biedt helemaal geen garantie. De uitdaging is dus om dat te doen.

Er zijn mooie voorbeelden. U hebt het rapport gelezen. Umicore krijgt een pluim. Ik heb destijds ook contact gehad met Umicore. Zij doen hun uiterste best om die hele keten te bewaken. Dat dat niet altijd eenvoudig is, dat weten we allemaal, omdat je niet bij elke ontginning van grondstoffen, bij elk onderdeelje van het productieproces, iemand kunt plaatsen.

De idee van traceerbaarheid en transparantie, die op dit ogenblik toegepast wordt in het bedrijfsleven – onze industrie 4.0 past die volledig toe –, lijkt mij een idee om zeer goed te onderzoeken. Dat zou beloftevol kunnen zijn.

Anderzijds geloof ik ook in de idee dat als je 15 tot 20 procent van de bedrijven hebt die zeggen dat ze dat wel doen, dat ze een voorbeeld willen zijn – denk aan Umicore en andere – dat ze ervoor gaan dat heel die keten op een ethisch verantwoorde manier tot stand komt, je zaken in beweging brengt, zeker als je daaraan kunt koppelen dat je de consument macht geeft, de controle geeft: op een

eenvoudige manier kunnen controleren, met een app, met een QR-code of op een-der welke manier, dat het een product is dat op die manier tot stand is gekomen.

Afdwingbaarheid is zeer moeilijk. Ten eerste is Vlaanderen al niet bevoegd. België is bevoegd voor productnormen. Maar of België dat nu invoert of niet, er is vrij verkeer van personen binnen de Europese Unie. Europa is niet van plan om daar tot een algemene normering te komen, en werkt ook met keuren en engagementen. Ik denk dat we nu moeten zoeken naar manieren om de zaken anders in beweging te brengen. Ik blijf erbij dat bedrijven die ethisch ondernemen – niet alleen op dit vlak, maar ook op andere vlakken – de winnaars zijn. Voor hen wordt dat evenzeer een label. Je moet de consument nog bewuster maken. We gaan nu met de SERV samen zitten. Daar zitten toch 150.000 bedrijven achter in Vlaanderen. Daar zitten 2 miljoen werknemers achter in Vlaanderen. Als we daar de consumentenorganisaties bij kunnen betrekken en we kunnen komen tot engagementen op dat vlak en tot een uitgesproken wil om dat te doen, samen met een manier om daar ook betrouwbaarheid te geven... Er zijn heel veel labels op dit ogenblik. Er zijn labels waarvan je nauwelijks weet of je dat nu wel of niet kunt vertrouwen. En ik veroordeel niemand. Als we gezamenlijk naar een aantal oplossingen zoeken en dat dan ook intrafederaal en Europees trachten verder over te laten nemen, dan denk ik dat we op die manier zaken in beweging brengen.

Ik kijk ook uit naar de studie van Ernst & Young. Dat is ook in Nederland gebeurd. Die zal hopelijk veel materiaal aanleveren om aan beleidsvoering te doen. Ik denk dat we tussentijds zeer goed doen met zo'n colloquium te organiseren met de betrokken actoren. Ik ga proberen de mijnheer uit Québec daarbij te krijgen, omdat die man zo visionair is. We blijven daar werk van maken.

Grete Remen (N-VA): Dank u, minister-president. Vlaanderen kan hier het voortouw nemen, en een veilig en welvarend Vlaanderen uitdragen naar de wereld. Ik kijk ook uit naar de studie van EY. Die transparantie zal niet gemakkelijk zijn, maar moeilijk gaat ook. Het is vijf voor twaalf. Ik kijk uit naar uw initiatieven. Bedankt voor uw gedrevenheid, zeker in deze zaak. *(Applaus bij de N-VA)*

Ward Kennes (CD&V): Het is duidelijk dat de minister-president hier een gedreven aanpak voorstaat, waarvoor dank.

We kijken uit naar het colloquium en naar de studie van Ernst & Young, en ik hoop dat we ook met de consumenten en alle andere partners die u daarbij wilt betrekken, stappen vooruit zullen kunnen zetten.

Güler Turan (sp.a): Collega's, ik noteer de bereidwilligheid van de minister-president om dat hier zeer kordaat aan te pakken en binnenkort met een actieplan te komen. Ik kijk ernaar uit.

Ondertussen onthoud ik hier dat er bijna kamerbreed een vraag is om dat schoneklarencharter niet zo vrijwillig te laten. Misschien niet onder dwang, maar u hebt de connecties, u voert de gesprekken met de sector, u hebt net verwezen naar de SERV. In afwachting van dat actieplan kunt u verschillende initiatieven nemen, minister-president, om tot ondertekening van dat charter over te gaan. Dat charter is uiteraard geen garantie op zich, als die auditering er niet komt, maar het is ten minste al een eerste stap. Die labeling moet inderdaad Europees komen. Ik zou ook willen vragen, minister-president, om daar ook werk van te maken. Vraag dat aan Europa.

Een laatste instrument in handen van Vlaanderen, collega's, zijn de handelsakkoorden. Dat is de reden waarom sp.a hier jaar na jaar vraagt om een nieuwe generatie van handelsakkoorden te sluiten, waarbij de arbeidsvoorwaarden niet vrijblijvend worden opgenomen, maar afdwingbaar zijn: garanties voor die arbeidsvoorwaarden, dan nemen we deze problemen in de toekomst voor vele andere kindjes weg. *(Applaus bij sp.a)*

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Willem-Frederik Schiltz aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het J1000-leerlingencongres betreffende het onderwijs van de toekomst

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Voorzitter, minister, dames en heren, morgen vindt in Turnhout in het Heilig Graf een tweedaagse conferentie plaats over de toekomst van het onderwijs. Ditmaal geen conferentie van specialisten en het middenveld – het is ook een soort middenveld – maar door scholieren zelf van het zesde jaar. Onder het motto dat het over hun toekomst gaat of over die van hun lotgenoten, willen zij zelf hun stem laten horen in dit debat.

We hebben al meerdere trajecten gelopen, minister. U hebt naar aanleiding van het kaderdecreet over het opstellen van de eindtermen een heus Onderwijsfestival gehad waarin ook een stevig consultatietraject vervat zat. We weten allemaal dat die burgertoppen en -initiatieven niet altijd de 'silver bullet' zijn of de mirakeloplossing. Wat ik wel toejuich en wat de insteek is van mijn vraag: als zo'n traject kwalitatief wordt gevoerd, dan kan het wel bijdragen tot een beter bestuur. Ten andere, we hebben een resolutie van onder andere mijn hand en die van mijn dierbare collega's goedgekeurd om te evolueren naar een participatieve democratie.

Minister, kan dergelijk initiatief vanuit het Onderwijsdepartement ondersteund worden, en zo ja, hoe?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mijnheer Schiltz, u weet, en u hebt er ook op gealludeerd, dat ik participatie een warm hart toedraag. Ik vind ook dat jongeren in Vlaanderen zeker een stem hebben in het hele debat over wat ze moeten leren op school. We hebben een heel traject afgelegd met de eindtermen waar we niet alleen de ouders en de leerkrachten hebben bevraagd, maar ook de jongeren zelf. Daar zijn heel interessante zaken uitgekomen.

Hetzelfde met de Scholierenkoepel die we heel veel middelen geven en waar zelfs projecten uit zijn gegroeid zoals Conflixers waarbij jongeren zelf bemiddelen op school en hun eigen talenten gebruiken om conflictsituaties te helpen vermijden.

Ik heb het initiatief van het Heilig Graf in Turnhout gelezen. Ze hebben mij ook een brief gestuurd en steun gevraagd. We hebben daar lang over nagedacht en beslist om een stuk financiële steun te geven omdat dit een zeer uitzonderlijk initiatief is dat openstaat niet alleen voor de scholen in de regio, maar Vlaanderen-breed. Het wordt heel professioneel aangepakt. Daarom is deze beslissing genomen.

Ik ben ook uitgenodigd om de resultaten in ontvangst te nemen, maar het is net op het moment dat de Vlaamse Regering samenkomt. Dat is een beetje moeilijk, maar het zal worden opgelost via een vertegenwoordiger.

We kunnen niet alle initiatieven steunen, maar we hebben wel een budget om als er goede initiatieven zijn, steun te geven. Ze hebben steun gevraagd en we zullen dat ook doen onder de vorm van een financiële bijdrage, wat we doen voor heel wat projecten in aanderen.

Op zich vind ik dit een heel goede zaak, ook naar het nemen van verantwoordelijkheid en burgerschapsvorming. Het is een mooi project en ik hoop dat de resultaten zeer goed zullen zijn.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Minister, we zitten volledig op dezelfde lijn. Ik ben blij dat u het project een warm hart toedraagt. Het kan een oproep zijn aan uw collega's om ook participatie als een element op te nemen in hun beleidsvoering.

In de resolutie die we hier hebben goedgekeurd, staat ook dat we de regering oproepen om een kenniscentrum Participatie op te richten om alle kennis te vergaren, want we kunnen heel enthousiast zijn over het engagement en de burgerschapsvorming die in dit project worden getoond, maar het is cruciaal dat we niet alleen onze jongeren maar onze bevolking, onze burgers leren om op een kwalitatieve manier met elkaar en met de overheid in debat te gaan.

Ik wil u van harte danken voor de steun die u hebt gegeven. Ik hoop dat u binnen de regering verder werk zult blijven maken om van participatie een hoeksteen van ons bestuur te maken.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Dit is een interessante vraag. We hangen nu veel aandacht aan het participatieforum dat men daar organiseert, maar ook de Vlaamse Scholierenkoepel (VSK) zelf doet daar veel inspanningen toe.

Nu vrijdag gaan we met een aantal collega's een dag meedraaien in secundaire scholen. Deze voormiddag nog heb ik met een aantal andere collega's in Lokeren een debat gevoerd met jongeren. Er zijn veel momenten om inspraak te organiseren en om te luisteren. Mijnheer Schiltz, de leerlingenraden spreken ook lokaal in scholen en vaardigen mensen af naar de VSK, die op zijn beurt dan ook in de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor) zit. We moeten ervoor opletten dat we niet met verschillende initiatieven naast elkaar leven, want dan wordt het niet zo evident om met al die participaties rekening te houden.

Minister, ik heb nog een concrete vraag. Op welke manier kunnen we leerlingen op een goede manier maximaal betrekken bij het kwaliteitsbeleid van scholen, en ik denk dan aan de nieuwe inspectiecyclussen?

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Kathleen Helsen (CD&V): Minister, we kunnen het initiatief van het Heilig Graf-instituut alleen maar ondersteunen. We zijn ook zeer tevreden dat u dat ook doet. We moeten niet alleen inspraak geven aan jongeren, we moeten ook aandacht hebben voor de participatie van jongeren, ervoor zorgen dat ze betrokken zijn.

Zeker als het gaat over onderwijs, zo belangrijk voor onze jongeren in Vlaanderen, is het positief dat deze initiatieven worden genomen. We hebben in het kader van het eindtermendossier mogen ervaren hoe belangrijk het is dat niet enkel experts de kans krijgen om hun mening te zeggen, maar dat ook dat al wie in de dagelijkse realiteit betrokken is bij het thema de kans krijgt om een mening te formuleren. Dit gebeurt hier. Ik stel vast dat jongeren enorm enthousiast zijn over de initiatieven die worden genomen. Wij kunnen dat dus volledig mee ondersteunen en zijn tevreden dat het gebeurt, en we zijn ook tevreden, minister, dat u dit ook ondersteunt.

Minister Hilde Crevits: Ik kan uiteraard niet elk initiatief dat in de scholen wordt genomen om participatief te werken, ondersteunen. Ik heb in dezen, na de afweging door mijn administratie, de keuze gemaakt om het wel te doen omdat het Vlaanderen-breed een oproep richt tot jongeren en ook omdat er structureel wordt samengewerkt met de VSK. Het staat dus niet naast alles wat er gebeurt, maar het probeert te integreren.

De VSK heeft, met het oog op de volgende verkiezingen, ook al toegezegd om in een memorandum de resultaten van dit traject op te nemen. Dat vind ik op zich een goeie zaak. Ik vind het ook zeer goed dat jongeren nadenken over hoe het schoolbeleid verbeterd kan worden. Dit initiatief springt er, wat mij betreft, wat uit als je het bekijkt in de veelheid van initiatieven die worden genomen.

Sowieso gaan we naar een totaal nieuwe manier van inspecteren. Je kunt veel regelen in decreten en zeggen dat je dat en dat moet doen. Maar we zien dat scholen met een zeer actieve leerlingenraad gemakkelijker tot gedragen beslissingen komen. Ik denk dan bijvoorbeeld aan het verwijderen van frisdrankautomaten of aan het gezondemaaltijdenbeleid. Als je de leerlingen daar heel actief bij betreft, kun je sneller tot resultaten komen. Dit zijn zaken waarmee onze nieuwe inspectie ook rekening moet houden. Er is ook het nieuwe decreet Leerlingenbegeleiding, dat een aantal zaken oplegt aan onze scholen om alles goed te kunnen opvolgen.

Er zijn voldoende instrumenten om de participatie te stimuleren. We financieren de VSK ook met bijna 500.000 euro om overal in Vlaanderen leerlingen warm te maken om te participeren aan het beleid. Ik hoop dus echt dat dit initiatief, maar ook heel veel andere initiatieven die in Vlaanderen worden genomen, die spontane participatie voor een deel op weg helpen.

Mijnheer Daniels, het was interessant u te horen zeggen dat we moeten oppassen voor die veelheid van zaken. Mijnheer Schiltz, ik ben het eens met de meeste zaken die u zegt, maar opnieuw een databank met alles erin en dan bekijken wat je kunt doen... Sommige zaken moet ook spontaan kunnen groeien. Ik wil geen carcan maken. Ik wil geen voorwaarden opleggen om een beetje financiering te kunnen krijgen telkens als er een nieuw participatief project wordt opgezet. Ik houd van de spontaniteit. Ik ben het er wel mee eens dat de resultaten daarvan later uitgerold worden over Vlaanderen, als men niet alleen in het Heilig Graf in Turnhout maar ook in West- of in Oost-Vlaanderen zoiets zou willen doen. Dat is misschien iets voor de VSK. Dat zijn dan goede praktijken waaruit je kunt putten.

Een voorwaardenkader – maar ik weet niet of dat de teneur was van uw opmerking – lijkt me echter wat strijdig met de spontane mogelijkheden die er moeten zijn. Ik heb altijd het gevoel dat je, als je te veel voorwaarden oplegt, wat achterloopt. Het is nu spontaan kunnen ontstaan, en we beslissen nadien dat dit een beetje ondersteuning verdient. Ik heb daar wat budget voor en ik vind dit ook wel een goede manier van werken. Ik zou dit nooit zo georganiseerd hebben als ik het allemaal zelf had moeten beslissen. Ik vind het goed dat dit van onderuit ook spontaan en vrij kan groeien.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Minister, dat laatste was niet helemaal de teneur van mijn opmerking. Het parlement roept de regering op tot de oprichting van een expertisecentrum om in de Vlaamse administratie mensen ter beschikking te hebben die expertise hebben wat participatie betreft zodat, mijnheer Daniels, wanneer de scholierenkoepel een traject wil opzetten of een school trekker wil zijn van een project – en dat is dat niet alleen voor het departement Onderwijs maar voor alle departementen – zij een beroep kunnen doen op iemand die niet een databank beheert maar waakt over de kwaliteit van een participatief proces.

U hebt gelijk dat er tal van initiatieven mogelijk moeten zijn en dat elk participatietraject uniek is. We kunnen daar, zoals u terecht hebt gezegd, geen carcan over trekken, maar we moeten wel een aantal cruciale kwaliteitseisen bewaken om tot een goed traject te komen dat ook potentieel goede resultaten kan afleveren. In die zin is mijn pleidooi er vooral een om u te bedanken voor de ondersteuning die u aan dit concreet traject hebt gegeven, maar ook om er binnen de Vlaamse Regering voor te pleiten dat wie een dergelijk initiatief kan en wil nemen, ook wordt ondersteund om er een goede zaak van te maken.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Chris Janssens aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over het kappen van groen langs autosnelwegen in het kader van de aanpak van transmigratie

ACTUELE VRAAG van Elisabeth Meuleman aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de massale houtkap langs Vlaamse wegen

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, er was de voorbije dagen heel wat te doen over de bomenkap langs de snelwegparking in Ranst. Die kap moest blijkbaar zo snel gebeuren dat die midden in het broedseizoen plaatsvindt, wat u als minister van Dierenwelzijn toch niet meteen als vogelgetsjilp in de oren mag klinken. Het is dan ook een paniecreactie van regeringen die door de bomen het bos niet mee zien, die van geen hout pijlen meer weten te maken inzake de aanpak van de toenemende overlast door illegalen. Want alles wijst er inderdaad op dat de regeringen in dit land geen greep meer hebben op de illegale immigratie.

Er werd een recordaantal illegalen opgepakt in West-Vlaanderen. Alleen al tijdens de eerste 3 maanden van dit jaar zijn 2500 illegalen opgepakt die, nadat ze zijn opgepakt, in de meeste gevallen opnieuw worden vrijgelaten. Maar door de verscherpte controles in West-Vlaanderen deint de problematiek nu ook uit naar de andere provincies. Zo moest vorige week op de E34 in de Kempen de politie zichzelf beschermen tegen mensensmokkelaars die met een bestelwagen op hen inreden. In Mechelen werden tien Eritreeërs uit een vrachtwagen geplukt. En in mijn eigen provincie, Limburg, wordt nu een actieplan opgesteld omdat zich daar ook illegalen op de snelwegparkings bevinden.

De voorbije dagen was er dan de bomenkap langs de E313 in Ranst, die illegalen zou moeten beletten om plots uit de bosjes te springen. Het is was mij betreft het symbool van symptoombestrijding van een falend opengrenzenbeleid.

Minister, vorig jaar had u een totaalplan opgesteld voor de snelwegparking in West-Vlaanderen. Ik zou van u willen weten welke maatregelen er in dat kader werden genomen. Voorziet u nu in een totaalaanpak voor de andere snelwegparkings in heel Vlaanderen?

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, mijn vraag gaat effectief over het houthakbeheer. Op een schriftelijke vraag van de heer Caron hebt u geantwoord dat er de laatste 3 jaar maar liefst 400 hectare, iets meer zelfs, hout is gekapt langs snelwegen en waterwegen. Om u een idee te geven, 400 hectare is 45 keer het Essersbos, 800 voetbalvelden of nog 100 hectare meer dan het volledige Kluisbos aan gekapte bomen.

Minister, u kunt dat misschien willen uitleggen als ecologisch houthakbeheer, als bermbeheer, want dat is inderdaad nodig, maar wat we nu zien, is niet snoeien om te bloeien. Dit is geen houthakbeheer, dit is een regelrechte kaalslag. De Vlaming pikt dat niet, die wil dat niet zien, die wil geen gekapte, kale velden langs de snelwegen. Die is daar verontwaardigd over.

Er zijn reacties van mensen die, in plaats van op een soort bos en een groene rand, nu uitkijken op een snelweg. Er zijn reacties van mensen die zeggen: wat is dat nu? We moeten vergroenen, we willen maatregelen voor de luchtkwaliteit en dan wordt hier zomaar massaal gekapt.

Minister, er is een Soortenbesluit dat er vanaf midden februari niet meer mag worden gekapt, maar als klap op de vuurpijl wordt er eind april, in volle broedseizoen, nog steeds gekapt, dit keer in Ranst, en daar krijgen we de meest merkwaaardige uitleg voor.

Minister, wat is de echte reden achter deze massale boomkap in Vlaanderen?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: We voeren inderdaad een kordaat ontradend beleid met betrekking tot de transmigratieproblematiek. Grosso modo zijn er twee elementen. Eén element bestaat erin een plan uit te tekenen waarbij we op parkings op heel de oost-westas ... Er zijn parkings voor kortparkeren en andere voor langparkeren. Op de parkings voor langparkeren voorzien we in beveiligingsmaatregelen en de nodige structurele maatregelen. Dat wil zeggen beveiliging en afsluitingen allerhande. *(Minister Ben Weyts wordt onwel en verlaat het halfrond)*

De voorzitter: Dames en heren, we schorsen de vergadering.

– *De vergadering wordt geschorst om 17.25 uur.*

– *De vergadering wordt hervat om 17.26 uur.*

Deze actuele vragen worden verder beantwoord via e-mail. De beide vraagstellers zijn het hiermee eens.

ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met het Akkoord tussen het Koninkrijk België en de Organisatie van de Verenigde Naties voor Onderwijs, Wetenschap en Cultuur inzake de vestiging in België door deze organisatie van een verbindingsbureau bij de instellingen van de Europese Unie, met Bijlage, gedaan te Parijs op 3 juli 2013
– 1501 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet houdende instemming met het Akkoord tussen het Koninkrijk België en de Organisatie van de Verenigde Naties voor Onderwijs, Wetenschap en Cultuur inzake de vestiging in België door deze organisatie van een verbindingsbureau bij de instellingen van de Europese Unie, met Bijlage, gedaan te Parijs op 3 juli 2013.

De algemene bespreking is geopend.

Vraagt er iemand het woord? *(Nee)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. *(Zie Parl.St. VI.Parl. 2017-18, nr. 1501/1)*

– *De artikelen 1 tot en met 3 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

**ONTWERP VAN DECREET betreffende de uitbouw van de graduaatsopleidingen binnen de hogescholen en de versterking van de lerarenopleidingen binnen de hogescholen en universiteiten
– 1508 (2017-2018) – Nrs. 1 tot en met 3**

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet betreffende de uitbouw van de graduaatsopleidingen binnen de hogescholen en de versterking van de lerarenopleidingen binnen de hogescholen en universiteiten.

De algemene bespreking is geopend.

Mevrouw Soens heeft het woord.

Tine Soens (sp.a): Het is positief, dat heb ik al in de commissie gezegd, dat hbo5 of de graduaatsopleidingen een volwaardig onderdeel worden van het hoger onderwijs en dat ook de studenten die die opleidingen volgen ook volwaardige studenten worden.

Een aantal bezorgdheden blijven over, onder andere rond de financiële impact, zeker voor de hogescholen. Vorige week heeft de minister nog de vakbonden en de hogescholen op haar kabinet ontvangen om dat te bespreken. Ze worden immers nog altijd ondergefinancierd. We willen daar aandacht voor blijven vragen. Ook de timing is volgens ons redelijk krap.

Net als andere commissieleden zijn we verder bezorgd over de inkanteling van de educatieve masters en de kwaliteit van de domeinmasters, zeker in de kunsten en de humane wetenschappen. Dat is in de commissie door alle fracties aangehaald. We vragen om dat blijvend goed op te volgen, zodat daar zeker geen kwaliteitsverlies optreedt.

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Vera Celis (N-VA): Elke afgestudeerde leerkracht zal tijdens zijn of haar loopbaan een enorme impact hebben op een groot aantal leerlingen. Dit ontwerp van decreet is daarom niet enkel belangrijk voor de leerkrachten, maar ook voor alle kinderen en jongeren die vandaag schoollopen. We weten dat de uitdagingen in de klas groot zijn: leerlingen met zorgnoden, leerlingen met taalachterstand, leerlingen met gedragsproblemen stellen steeds meer de draagkracht van de leerkracht op de proef. Daarbovenop komt nog een heus lerarentekort en de vaak onterechte negatieve berichtgeving over leerkrachten in de pers. We hebben daarom de zware, maar boeiende opdracht om het lerarenberoep aantrekkelijker te maken en de lerarenopleiding grondig te hervormen, zodat startende leerkrachten met een goede bagage aan hun carrière kunnen beginnen.

Een eerste belangrijke stap hebben we reeds gezet: de eerste resultaten van de niet-bindende toelatingsproef voor de lerarenopleiding zijn zeer positief. Studenten geven zelf aan dat deze proef zeer zinvol is en een beeld geeft van hun werkpunten. De overdracht van de lerarenopleidingen van de centra voor volwassenenonderwijs (CVO's) naar het hoger onderwijs is ondertussen al van start gegaan. Deze overdracht zal een nieuwe impuls geven aan onze lerarenopleidingen om de kwaliteit beter te bewaken. Het is nu de opdracht om die laagdrempeligheid, fijnmazigheid en flexibiliteit van de CVO's mee te nemen in deze vernieuwingsoperatie. Voor ons is dat een belangrijk punt. We hebben zeer veel respect voor het kwaliteitsvol werk dat de lectoren van de CVO's al die jaren hebben verricht, en dit voor een publiek met diverse achtergronden. We mogen deze rijke expertise niet verloren laten gaan bij de overdracht. Met dit ontwerp van decreet geven we het startschot om de structuur van de lerarenopleiding te hervormen.

We creëren de mogelijkheid voor masterstudenten om hun opleiding te combineren met een traject naar het leraarschap, zodat studenten niet moeten inboeten aan inhoudelijke specialisatie, wat opnieuw de opwaardering ten goede komt.

Met de uitwerking van een nieuwe educatieve graduaatsopleiding voor het secundair onderwijs willen we ervoor zorgen dat ook praktijkleerkrachten hun weg vinden naar het secundair onderwijs. Voor onze fractie is het zeer belangrijk dat we die zij-instromers een dergelijk specifiek traject aanbieden.

De inbreng van concrete, recente beroepservaring op de klasvloer is van onschatbare waarde. Daarom waren wij als fractie al van in het begin voorstanders dit traject te lopen voor zijinstromers. Voor ons is het laagdrempelige karakter van die opleiding belangrijk, en we zullen dit in de toekomst van dichtbij blijven opvolgen.

Bij de besprekingen rond de lerarenopleiding heeft onze fractie altijd gepleit om naar de geest van het Vlaams Regeerakkoord vakinhoudelijke kennis, klasmanagement en vakdidactiek een prominente plaats te geven in de vernieuwingsoperatie van de lerarenopleiding. Binnen onze fractie bestaat hierover toch wat bezorgdheid, minister. We vragen dan ook vanuit de fractie om deze punten niet uit het oog te verliezen bij de praktische uitrol van dit decreet en samen met de hogescholen en universiteiten werk te maken van een inhoudelijke opwaardering.

Een tweede belangrijk onderdeel in dit decreet is de uitbouw van de graduaatsopleidingen of hbo5. Wij steunen uiteraard de ambitie om deze waardevolle opleidingen meer in de verf te zetten. Graduaatsopleidingen zijn tot op vandaag te weinig bekend en te weinig bemind op de arbeidsmarkt. Nochtans weten we dat veel knelpuntberoepen kunnen worden ingevuld met afgestudeerden uit het hoger beroepsonderwijs. Het gaat hier over praktijkgerichte profielen met een degelijke inhoudelijke kennis. Zeker voor generatiestudenten of studenten die niet tot hun recht komen binnen de professionele bacheloropleidingen, zijn de graduaatsopleidingen een waardevol alternatief. We weten allemaal waarom: dankzij de aanpak van de centra voor volwassenenonderwijs hebben deze opleidingen doorheen de jaren een heel laagdrempelig, praktisch, en ook flexibel karakter opgebouwd.

We zijn dan ook tevreden, minister, dat we via deze operatie graduaatsopleidingen een volwaardige plaats kunnen geven in ons onderwijs, als een volwaardige studiekeuze voor leerlingen met uiteenlopende profielen. Het is echt niet de bedoeling dat het 'bachelors-light' worden, maar dat ze hun eigen arbeidsmarktgerichtheid blijven gehouden.

Het zal overigens een belangrijke uitdaging worden om het doel en de inhoud van deze graduaatsopleiding duidelijk in de verf te zetten aan het brede publiek. De termen niveau 5, hbo5, graduaat, zijn begrippen die helaas nog te weinig gekend zijn. Ik vraag u dan ook om samen met uw collega-minister voor Werk te bekijken hoe we deze opleiding en de andere graduaatsopleidingen in het algemeen verder kunnen promoten in de verschillende sectoren.

Tot slot, minister, wil ik graag de oproep doen om erover te waken dat de oorspronkelijke doelgroep van hbo5, namelijk werkenden en werkzoekenden, hun weg blijven vinden. We zijn blij te lezen dat hogescholen deze opleidingen nog steeds kunnen aanbieden in de vestigingsplaatsen van de centra voor volwassenenonderwijs, zodat de fijnmazige spreiding en laagdrempeligheid kunnen worden behouden. Dit is positief. De expertise die men daar heeft opgebouwd, zal ook in de toekomst noodzakelijk blijven. Mocht blijken dat de graduaatsopleidingen minder aantrekkelijk worden voor die oorspronkelijke doelgroep, dan zullen wij er als fractie voor ijveren om de nodige maatregelen te nemen.

De voorzitter: De heer De Potter heeft het woord.

Jenne De Potter (CD&V): Ik wil een aantal korte beschouwingen geven over dit bijzonder belangrijke decreet dat de lerarenopleiding wil versterken. De lerarenopleiding is uiteraard cruciaal bij de vorming van onze leerlingen.

Ik stip nog even aan dat de bepalingen waarover we straks zullen stemmen, uiteraard niet het eindpunt zijn, maar vaak de basis zijn om tegen 1 september 2019 de lerarenopleiding effectief te versterken. In dat opzicht is het dan ook goed om te zien dat hogescholen en universiteiten op dit moment eigenlijk al werk maken van aspecten ter versterking.

Er zijn een aantal belangrijke nieuwigheden, een aantal belangrijke verbeterpunten in dit decreet aangebracht. Ik som er een aantal op. Een eerste belangrijke bepaling is dat ten aanzien van alle lerarenopleidingen er wordt bepaald dat niet alleen een deel praktijk, maar ook vakinhoud, vakdidactiek en klasmanagement essentiële onderdelen moeten zijn. Uiteraard gaan we daarbij het grootste respect blijven betonen voor de autonomie en de deskundigheid van de hogescholen en universiteiten.

Samen met het beroepsprofiel en de herwerkte basiscompetenties die via dit ontwerpdecreet gelden als referentiekader, zorgt dit er ongetwijfeld voor dat er geen twijfels meer kunnen zijn over de kwaliteit van de opleidingen en dat de twijfels die er mogelijk waren over onderlinge kwaliteitsverschillen, echt tot het verleden zullen behoren.

Een ander kenmerk van dit ontwerpdecreet is het feit dat aandacht voor taalvaardigheid Nederlands, meertaligheid of voor de grootstedelijke context, samen met een praktijkluik eigen zal zijn aan iedere lerarenopleiding. Een andere belangrijke meerwaarde die wij in dit ontwerpdecreet zien, is dat er voor de graduaats- en lerarenopleiding voortaan geen twijfel meer is over hun statuut. In alle betekenissen maken deze opleidingen voortaan deel uit van het hoger onderwijs. De verantwoordelijkheid ligt voortaan bij de instellingen voor hoger onderwijs. Zonder onderscheid resulteert het succesvol afronden ervan in een diploma hoger onderwijs, waarvan de waarde uiteraard geborgd wordt door dezelfde principes van kwaliteitszorg die gelden voor alle andere opleidingen uit ons hoger onderwijs. Dat is toch wel een belangrijke meerwaarde en vernieuwing die door dit decreet worden aangebracht.

Tot slot is er ook een belangrijke democratiserende meerwaarde van dit ontwerp van decreet: voortaan geldt het recht op studiefinanciering voor alle studenten die een lerarenopleiding aanvatten, en hebben ze ook toegang tot studentenvoorzieningen, die we nog gaan versterken. Voor graduaatsstudenten is dat trouwens niet anders.

Gelet op al deze elementen die ik kort heb aangehaald en de vele andere die al in de commissie zijn bediscussieerd, zullen wij met onze fractie dit ontwerp van decreet met veel overtuiging goedkeren. Het zal effectief een verbetering en versterking zijn van onze lerarenopleiding. (*Applaus bij CD&V*)

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Ann Brusseel (Open Vld): Beste collega's, ik ben zeer verheugd dat we het over het decreet Lerarenopleiding kunnen hebben. Minister, dat is niet alleen zo omdat ik zelf ooit het plezier gehad heb om lerares te zijn, maar ook omdat ik de dochter ben van een zeer goede lerares. Dit ontwerp van decreet ligt me dus zeer na aan het hart. We hebben er lang aan gewerkt, we hebben er veel tijd voor uitgetrokken en lang over gediscussieerd, en uiteindelijk kunnen wij allen tevreden zijn met wat hier vandaag voorligt.

Ik wil het eerst even hebben over de graduaatsopleidingen, want het gaat vandaag niet alleen over de lerarenopleiding maar ook over de graduaatsopleiding.

Voor onze fractie is het een mooie zaak dat er nu drie toegangspoorten zijn tot het hoger onderwijs. Zoals collega De Potter daarnet al zei, krijgen de studenten ook toegang tot studentenvoorzieningen en hebben ze recht op een studietoelage. Met andere woorden, hbo5 zal zorgen voor meer sociale mobiliteit. Dat is voor onze liberale fractie ontzettend belangrijk. Hbo5 zal niet alleen de voortzetting zijn van zeer praktijkgericht onderwijs, het zal ook onderhevig zijn aan de kwaliteitszorg en de kwaliteitsbewaking van de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO). Dat biedt toch een en ander aan garanties.

Een derde van de studieomvang is werkplekleren, en ook dat is een goede zaak. Het gaat over studenten die sterker in de praktijk willen staan dan vaak al het geval is of die op zoek zijn om zich sterker te kunnen verankeren in de arbeidsmarkt. Dit is voor hen dus een belangrijk decreet. Minister, ik wil u ook danken voor het budget dat meegekomen is voor de sociale voorzieningen en bijkomende studietoelagen. Zo voegen wij meteen de daad bij het woord. Wij zullen het mogelijk maken om van hbo5 in de toekomst een succesverhaal te maken.

Zijn er vanuit de hogescholen vragen geweest voor meer steun? Jazeker, dat is evident. Er komen heel wat studenten op af. Bepaalde hogescholen zien een zodanige studententoeename dat er nieuwe infrastructuur bij moet komen. Dat alles heeft een prijs, maar de hogescholen kunnen rekenen op ons engagement om daar de komende jaren hard voor te ijveren.

Wat de lerarenopleiding betreft, komt er op niveau 5 een aangepast traject voor de praktijkleerkrachten. Ik denk dat dit een zeer goede zaak is, want ze staan op dit ogenblik niet in een rijtje aan te schuiven. Er is een lerarentekort voor bepaalde vakken en in bepaalde regio's. De praktijkleerkrachten horen daar ook bij.

De educatieve bacheloropleidingen op niveau 6 worden inhoudelijk versterkt. Ik durf te stellen dat die modernisering nodig is. Dat zijn precies de opleidingen voor het kleuteronderwijs, het lager onderwijs en het lager middelbaar onderwijs. Daar moeten heel wat zaken worden aangekaart. Het gaat om de vakkennis die degelijk moet zijn, om de vakdidactische kennis, wat de wijze is om het vak te brengen, en om de pedagogische vaardigheden, want klasmanagement is zeer belangrijk om als leraar overeind te blijven voor een klas en gemotiveerd te kunnen blijven werken. Wie zich in het klasmanagement niet gesterkt voelt en veel te lijden heeft onder de praktijkkloof, zal het onderwijs te snel verlaten. We hopen dit probleem met de versterking van de lerarenopleiding in de toekomst beter te kunnen indijken.

Op niveau 7 verandert ook heel wat. Voor zij die niet thuis zijn in de technische onderwijsterminologie, wil ik voor alle duidelijkheid vermelden dat we de inschaling in het hoger onderwijs hebben op niveau 5, dat is hbo5, op niveau 6, dat zijn de professionele bachelors, en op niveau 7, dat is de universitaire lerarenopleiding.

Daar is zeker werk aan de winkel, want te weinig universiteitsstudenten kiezen voor de lerarenopleiding. Er zijn in het verleden wel degelijk al goede stappen gezet om die opleiding inhoudelijk vorm te geven. Het moet een solide opleiding zijn die er niet in bestaat snel even een cursus pedagogie en een paar uren stage aan te bieden. Er moet meer worden ingezet op vakdidactiek en op verschillende zaken die bij de lerarenopleiding komen kijken. Ook dat verheugt ons.

Mevrouw Soens, u hebt daarnet verwezen naar de bezorgdheden die er met betrekking tot de domeinmasters kunnen zijn. Ik denk dat we niet in een glazen bol kunnen kijken. Ik deel uw bezorgdheid. Ik heb destijds in de commissie gezegd dat het mogelijk is dat heel wat studenten toch liever zullen kiezen voor de domeinmaster en vervolgens voor een verkort lerarenopleidingstraject. Enkel de toekomst zal het uitwijzen.

Wat de educatieve master betreft, denk ik dat de universiteiten ondertussen hevig aan het curriculum per jaar schrijven. Ze maken al werk van een onderdeel lerarenopleiding in de bachelor. Vervolgens komt een een- of tweejarige master. We zijn het er allemaal over eens dat dit geen gemakkelijke oefening is. Een groot studiepakket moet in de educatieve master indalen. Het is de moeite waarde het te proberen en na te gaan of daadwerkelijk meer studenten voor de lerarenopleiding zullen kiezen. Indien binnen tien jaar zou blijken dat bitter weinig studenten voor de educatieve master kiezen en dat ze allemaal voor een domeinmaster gevolgd door een verkort traject kiezen, neem ik aan dat we niet koppig zullen zijn en dat zullen bijsturen. Het lijkt ons echter het proberen waard. Soms moeten we, in plaats van lang te blijven praten, beslissingen nemen en zaken uitproberen om te zien of ze succes oogsten. Ik maak liever deel uit van een meerderheid die dat probeert dan van een meerderheid die het tot de volgende legislatuur uitstelt. Als ik de universiteiten goed heb begrepen, willen ze hier werk van maken. Ze willen ook werk maken van vakdidactiek, wat een belangrijke zaak is.

Ik wil het hier ook specifiek hebben over de educatieve master in de kunsten. De verschillende instellingen hebben onderling een discussie gevoerd over welk soort lerarenopleiding het zou moeten worden. Voor onze fractie is het ontzettend belangrijk dat elke instelling vrij kan kiezen een domeinmaster gevolgd door een lerarenopleiding of een geïntegreerde educatieve master aan te bieden.

Omdat dit nog veel te weinig geweten is, wil ik nog eens onderstrepen dat onze schools of arts pareltjes zijn. We leveren topkwaliteit af. Ik vind dat we hier naar aanleiding van de bespreking van dit ontwerp van decreet ook wat aandacht voor mogen hebben.

Er zijn discussies geweest in het veld over de lerarenopleiding in de kunsten. En die discussies waren belangrijk om aan de oppervlakte te brengen hoe hard er wordt gewerkt in die domeinmasters in de kunsten. Onze studenten in de kunsten komen van overal. En dat heeft een reden. Waarom is de Academie van Antwerpen zo internationaal? Omdat de afgestudeerde studenten, de alumni van de Academie van Antwerpen, wereldwijd bekend zijn. Daarom. Ik denk dat we daarom ook respect moeten hebben voor wat die instellingen allemaal bewerkstelligen. Of het nu gaat over muziek, beeldende kunst, dans of mode: het zijn fantastische instellingen die heel degelijk werk leveren. Dus die masters, die domeinmasters, moeten absoluut overeind blijven. Ik ben ook zeer tevreden, minister, – en ik wil u daarvoor van harte bedanken – dat zij in de toekomst die middelen zullen kunnen behouden om dat degelijke werk af te leveren waarvoor ze wereldfaam genieten. Dat wilde ik nog even onderstrepen.

Wat voor ons ook belangrijk is, is dat de lerarenopleidingen aan hogescholen en universiteiten ook een rol zullen krijgen in de navorming en professionalisering van leerkrachten. Het is ontzettend belangrijk dat er een kruisbestuiving komt, een permanente wisselwerking, tussen de lerarenopleiders en de mensen die in het veld staan. Dat is belangrijk voor de lerarenopleidingen, om up-to-date te blijven, om te weten wat er allemaal leeft in dat werkveld en om daarop te kunnen inspelen. En het is eveneens belangrijk voor leerkrachten – dat moet veel meer gebeuren dan vandaag het geval is –, om op de hoogte te blijven van alle nieuwe ontwikkelingen in het onderwijsdomein, in het onderzoek van het onderwijs.

Ik wil nog een aantal zaken onderstrepen die voor onze fractie zeer belangrijk zijn. Ik wil het met name hebben over de competenties van de startende leerkrachten. Het is niet alleen belangrijk om een goede leraar te zijn, om het te kunnen uitleggen en om een goed klasklimaat te kunnen creëren. Dat is uiteraard een *conditio sine qua non*. Maar voor onze fractie is ook de vakkennis essentieel. Soms wordt er al eens gezegd: vakkennis is wel belangrijk, maar je kunt je wel bijscholen, je kunt veel opzoeken en dergelijke. Dat is misschien allemaal waar in theorie. Maar de

praktijk is dat, als je eenmaal voor de klas staat en je wekelijks al je lesuren moet geven aan grote groepen leerlingen, je nog weinig tijd, energie en moed rest om daarnaast nog grote pakketten vakkennis te verwerven. Daarom is het essentieel dat die startende leerkracht ook een goede vakkennis heeft.

En ik weet waarover ik het heb, collega's, want ik heb kunnen genieten van de ingewikkelde Vlaamse regelgeving als startende leerkracht. Met mijn diploma klassieke filologie had ik ook het voldoende geacht bekwaamheidsbewijs om Frans te geven. Nu, het toeval wil dat ik zeer welbespraakt was in het Frans. *(Opmerkingen van minister Hilde Crevits)*

In het Nederlands valt dat ook redelijk goed mee, denk ik. *(Gelach)*

Maar in het Frans was ik zeer welbespraakt en ik had ook al behoorlijk wat gelezen, minister. Nu, ik had nog nooit vakdidactiek gehad in het Frans. Mijn eerste plan was dan ook om, terwijl ik Frans en Latijn gaf, mij verder bij te scholen in dat Frans. Nu, ik kan u zeggen dat het geen makkelijke onderneming is om alles te combineren en dan nog de moed erin te houden om dagelijks voor de klas te staan. Het is doenbaar, hoor, om je bij te scholen. Maar eigenlijk kunnen we onze leerkrachten het meeste plezier doen door hun die meest complete vorming te geven alvorens ze voor de klas gaan staan.

Daarom hebben wij het belang onderstreept van de verschillende facetten van deze lerarenopleiding. Je kunt wel even gaan depanneren voor een vak dat niet meteen het jouwe is, maar het is toch wel iets anders dan het vak te geven waarin je jarenlang ondergedompeld bent geweest en waarvoor je ook de nodige vakdidactiek gekregen hebt. Dat lijkt mij de essentie.

Vandaar ook dat er in dit ontwerp van decreet gesproken wordt over het verband tussen de gevolgde vakdidactiek in de lerarenopleiding en het vereiste bekwaamheidsbewijs. Het is namelijk iets anders de vakdidactiek te hebben gevolgd voor Frans voor de eerste graad op het niveau van de professionele bachelor en dan te moeten lesgeven in de derde graad, waar je de leerlingen essays moet leren schrijven en Victor Hugo analyseren. Dat is andere koek dan het regeltje van de 'passé composé' leren. Ik kan u daarover getuigen, beste collega's.

Vandaar het belang van die competenties voor de startende leerkracht en het verband tussen vakdidactiek en het vereiste bekwaamheidsbewijs.

Nog een belangrijk punt voor Open Vld was een stage te kunnen volgen als student lerarenopleiding in een reële school en klascontext. Ook dat klinkt voor de niet-onderwijsspecialisten een beetje technisch en misschien een beetje droog. Waarover gaat het eigenlijk?

U bent afkomstig van een lyrisch Vlaams dorp waar het elke ochtend peis en vree is en waar de leerlingen thuis allemaal Nederlands spreken. U gaat studeren, u volgt een lerarenopleiding. Vervolgens wilt u in dat dorpje in de Kempen lesgeven, maar o wee daar is geen plek voor u, en u komt terecht in het bruisende Antwerpen bijvoorbeeld. Daar zien de klassen er natuurlijk enigszins anders uit dan in, ik zeg maar iets, Grobbendonk. Het lijkt ons belangrijk dat u als startende leerkracht kennis hebt gemaakt met de diverse contexten van de klassen in Antwerpen, Brussel of Gent. Daar spreken de leerlingen thuis geen Nederlands, komen ze misschien uit een gezin in kansarmoede, komen ze misschien uit een totaal andere culturele en etnische en religieuze achtergrond en brengen ze die achtergrond mee naar school met de problemen, discussies en uitdagingen die daarbij horen.

De leerkrachten die deze discussies en problemen met de leerlingen niet hadden zien aankomen, haken binnen de vijf jaar af. Dat verklaart de uitval van jonge leerkrachten, van jonge starters; niet alleen dat, er zijn nog aspecten waarover

we het vandaag nu niet zullen hebben, wel wanneer het loopbaanpact wordt afgesloten. Dat is nog iets waar we naar uitkijken, minister, maar daar zal ik het nu niet over hebben. Volgens mij is het ontzettend belangrijk dat de leerkrachten met diversiteit weten om te gaan.

Al toen ik hier de eerste keer mocht spreken, heb ik aan de toenmalige minister van Onderwijs aandacht gevraagd voor het thema Nederlands aan anderstaligen; niet alleen de les Nederlands, maar simpelweg lesgeven, om het even welk vak, in de lagere school, in de kleuterschool, ook in het middelbaar, aan leerlingen die niet zo sterk zijn in de Nederlandse taal. Dat vergt een totaal andere didactische aanpak dan lesgeven aan kinderen die zeer taalvaardig zijn in het Nederlands.

Eindelijk – ik ben daar zeer verheugd over, minister – hebben we nu een minister van Onderwijs die die vraag wel meegenomen heeft en daar wel naar geluisterd heeft. Met het versterken van onze leerkrachten op dat punt, het Nederlands voor niet-Nederlandstalige leerlingen, willen we hen wapenen om sterker voor de klas te staan in Brussel, maar ook in Oostende en Genk en heel veel andere Vlaamse steden en gemeenten. Mijn dank daarvoor, minister. Het was urgent en het komt er eindelijk van. Ik hoop dat de leerkrachten daardoor, in plaats van ontmoedigd te zijn door een zeer diverse klas, dat kunnen zien als een interessante intellectuele uitdaging, wat het ook is, want iedereen kan Nederlands leren. De leerkracht zelf kan daarvoor de tools krijgen.

Nog een punt waar ik even op wil terugkomen, is de vrijheid die men geeft aan de lerarenopleiding om bepaalde zaken in te vullen, namelijk die inhoudelijke versterking. Dat is een goede zaak, zo kan men contextgericht gaan werken. We hebben daar het ontwerp van decreet niet te strak verder ingevuld. Het is vanuit mijn fractie wel een vraag om dit goed op te volgen zodat de inhoudelijke hervorming van de lerarenopleiding, de basiscompetenties die de leraren moeten hebben, geen letter op papier blijft, minister, maar dat het daadwerkelijk in de praktijk bewaarheid wordt.

Lieve collega's, jullie hebben allen goed geluisterd. Jullie zijn ontzettend brave leerlingen, dus zelfs met de lerarenopleiding die ik snelsnel heb gehad twintig jaar geleden, kon ik dat hier redelijk goed managen, met de hulp van onze voorzitter, Jan Peumans. Dank voor uw aandacht. Minister, met heel veel plezier keuren wij dit ontwerp van decreet deze middag goed. *(Applaus bij Open Vld)*

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Voorzitter, ik wil kort ons stemgedrag van straks motiveren. Minister, wij zullen ons onthouden. Ik denk dat we bijzonder ambitieus moeten zijn wat een nieuwe lerarenopleiding betreft. Ik ben het daarover eens. Niet alleen wat de kwaliteit en de inhoud van die lerarenopleiding betreft, maar ook wat de kwantiteit betreft, want we zullen massaal leerkrachten moeten aantrekken naar het onderwijs. In Brussel alleen al, zo konden we een paar dagen geleden lezen op BRUZZ, zijn er 140 vacatures die moeten worden ingevuld. Directies daar bellen en proberen leerkrachten uit Oostende te overtuigen door te zeggen dat twee uurtjes op de trein niet zoveel is, dat dat zeer snel voorbijgaat en dat ze al heel wat kunnen verbeteren. Er worden dus inderdaad mensen van overal in het land naar Brussel gehaald omdat men daar tegen een leerkrachtentekort aankijkt van 250 leerkrachten tegen 2020.

Ook voor Vlaanderen komt dat leerkrachtentekort eraan, dus dan zullen we inderdaad een aantrekkelijke opleiding moeten maken, die ervoor zorgt dat zijinstromers ook tot het onderwijs worden aangetrokken, dat er voldoende praktijkleerkrachten zijn, met andere woorden, dat naast de kwaliteit ook het laagdrempelige aanbod nog steeds blijft vooropstaan. We moeten een meer divers publiek aantrekken. Er zullen ook inhoudelijk wat aanpassingen moeten zijn, want lesgeven in

de maatschappij van vandaag is helemaal anders dan tien of zelfs nog maar vijf jaar geleden. Het publiek is superdivers, de uitdagingen zijn groter, de gedragsproblemen nemen toe enzovoort. We hebben het daar veel over in dit halfroond.

Minister, wat de structuurhervorming die voorligt betreft, en de inhoudelijke versterking met een aantal amendementen, we willen toch nog zien of dat op het terrein daadwerkelijk het beoogde ambitieuze plan voor die lerarenopleiding zal teweegbrengen. Daarom zullen we ons voorzichtigheidshalve toch onthouden.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik dank de leden voor de dynamische tussenkomsten, althans van de meesten. Ik ben eigenlijk bijzonder blij dat we dit ontwerp van decreet aan u allen ter goedkeuring kunnen voorleggen. Ik heb hier en daar wat kritische bemerkingen gehoord, maar ik zou toch twee hoofdlijnen willen meegeven. Het ontwerp van decreet betreffende de graduaatsopleidingen biedt een enorme opportuniteit. We hebben het hier al heel vaak gehad over de herwaardering die nodig is van het beroeps- en het technisch onderwijs. Wel, door die graduaatsopleidingen nu in te kantelen in het hoger onderwijs creëren we een volwaardige derde toegangspoort tot dat hoger onderwijs, en dat is iets waarmee we met zijn allen blij kunnen zijn, denk ik.

Mevrouw Soens had wat opmerkingen over de financiering van het hoger onderwijs en die graduaatsopleidingen. Mevrouw Soens, ik heb vorige week inderdaad de vakbonden bij mij gehad, ik heb ook al rectoren van universiteiten bij mij gehad, en men is langzaam maar zeker aan het vragen om toch die financiering globaal te herbekijken. Je hebt het dossier waarbij wordt gevraagd of er genoeg is, maar ook het dossier waarbij wordt gevraagd of de gewichten vandaag goed verdeeld zijn, en ook wat dat betreft, vraagt men om het gesprek te hebben en om die historische evenwichten die zijn gezocht en gevonden, mee in vraag te stellen. Samen met die graduaatsopleidingen voorzien wij echter ook in extra budgetten. U weet dat ze open-end zijn vanaf de start, dat er 2,5 miljoen euro is voor studentenvoorzieningen, 2,7 miljoen euro extra door die neutralisering van die historische aftopping, en we reserveren 8 miljoen euro extra om jongeren ook studietoelagen te geven. Dat zijn, in tijden waarin goed moet worden nagedacht over elke euro, toch mooie budgetten die erbij komen.

De lerarenopleiding dan. Ik heb het al een paar keer gezegd: we leven in tijden waarin mensen soms bang zijn dat door artificiële intelligentie jobs zullen verdwijnen. Als er echter één job is die niet zal verdwijnen, waar het lichaam niet zal worden vervangen door de computer, dan is het net die van leraar. Kennisopdracht kan immers wel via een computer, maar voor persoonlijkheidsvorming heb je mensen nodig, mensen die het leraarschap met liefde uitoefenen.

Collega's, dit onderdeel van het ontwerp van decreet was het moeilijkste. Er zijn moeilijke discussies geweest, maar het is wel de allereerste keer dat we ook decretaal vastleggen dat het curriculum om leraar te worden, bestaat uit vakinhoud, vakdidactiek, klasmanagement en praktijk. Het is heel belangrijk dat we dit vastleggen. Ik denk dat we er ook samen, na de moeilijke discussies die er zijn geweest, goed zijn uitgeraakt.

Ik geloof rotsvast in deze hervorming. Ik geloof ook dat het goed is dat we verder inhoudelijk vertrouwen hebben in onze universiteiten, in onze hogescholen om vast te leggen wat je precies leert. Dat is een traditie die we al heel veel jaren hebben en die we ook in de toekomst moeten vasthouden.

Tot slot zou ik elkeen willen bedanken die bij de totstandkoming van dit ontwerp van decreet heel constructief is geweest. Eerst en vooral mijn twee rotsen op het kabinet, Simon en Sofie, die broederlijk of zusterlijk naast elkaar zitten op de

tribune – niet Statler en Waldorf, dat zou ik niet durven te zeggen – en die soms ook gezond kritisch waren. Zeer veel dank. Dank ook aan de mensen van de administratie voor alle ondersteuning die werd geboden. Dank ook aan alle parlementsleden en fractiemedewerkers met een speciale vermelding voor collega Brusseel. Collega Brusseel, we hebben het gemerkt dat u een lerarenopleiding hebt genoten. We genieten er soms van op donderdag. Al wie er ook eens een van wil genieten, gelieve naar onze commissie te komen. U komt er veel te weten over het liefdesleven van mevrouw Brusseel en over hoe ze op het pad van het leraarschap is gekomen. Maar ik heb ook vastgesteld, collega Brusseel, dat je grootste critici ook wel je fans kunnen worden als je luistert naar kritiek en probeert om oplossingen te zoeken. Bij deze dus ook mijn dank aan alle collega's, ook aan zij die zich onthouden, want we hebben ook geprobeerd om jullie zover te krijgen om het goed te keuren en ook geluisterd naar een aantal van jullie opmerkingen die we hebben meegenomen.

Ik geloof er ook in dat we over een paar jaar zullen zeggen dat het een goede historische hervorming was die het leraarschap in Vlaanderen ook sterker heeft gemaakt. (*Applaus bij de meerderheid*)

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet.

De door de commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2017-18, nr. 1508/3)

– *De artikelen 1 tot en met 199 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

ONTWERP VAN DECREET houdende de wijziging van het decreet van 15 juli 1997 houdende de Vlaamse Wooncode, wat betreft het recht van voorkoop en het sociaal beheersrecht, en houdende de wijziging van diverse bepalingen van het decreet van 27 maart 2009 betreffende het grond- en pandenbeleid

– 1447 (2017-2018) – Nrs. 1 tot en met 4

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet houdende de wijziging van het decreet van 15 juli 1997 houdende de Vlaamse Wooncode, wat betreft het recht van voorkoop en het sociaal beheersrecht, en houdende de wijziging van diverse bepalingen van het decreet van 27 maart 2009 betreffende het grond- en pandenbeleid.

De algemene bespreking is geopend.

De heer Engelbosch heeft het woord.

Jelle Engelbosch (N-VA): Voorzitter, het decreet betreffende het sociaal beheersrecht bestond in het verleden ook al, maar we merkten dat het zelden of nooit in de praktijk werd gebruikt. Minister Homans heeft nu een aantal knelpunten

weggewerkt in het decreet waardoor we hopen dat de lokale besturen het decreet beter zullen kennen en het zullen toepassen.

Een van de belangrijke wijzigingen is dat er nu duidelijkheid wordt gegeven wie het dossier moet opstarten, en dat zijn de gemeenten. Vroeger hadden ook de sociale maatschappijen het initiatiefrecht, maar dat is nu enkel voor de gemeenten met het sociaal verhuurkantoor als geprefereerde partner.

Waarover gaat het? In elke gemeente zijn er wel een aantal zwaar verwaarloosde woningen waarvan de eigenaar pertinent weigert om ook maar iets te doen. Het gaat echt over de meest schrijnende gevallen. De lokale besturen zouden zo een stok achter de deur hebben om de eigenaar te dwingen om zijn woning in orde te zetten en als hij het niet doet, het gewoon zelf te doen. De kosten recupereren we door te verhuren, en nadien krijgt de eigenaar zijn pand terug.

Ik hoop dat het decreet in de praktijk niet zo vaak moet worden gebruikt, in die zin dat het decreet zelf een stok achter de deur kan zijn. Ik vermoed ook dat heel veel eigenaars net dat zetje nodig hebben. Kunnen 'dreigen' met dit decreet, zal in veel gevallen al voldoende zijn om eigenaars aan te zetten om een krotwoning in orde te zetten en te verhuren.

Tot slot is er ook gepland – en ik denk dat het wel heel belangrijk is – om een draaiboek op te maken voor de lokale besturen om hen te ondersteunen en uit te leggen hoe het systeem werkt en wat de mogelijkheden zijn om op die manier de krotwoningen die er hier en daar in Vlaanderen toch nog staan, weggewerkt te krijgen.

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Collega Engelbosch heeft de essentie van het ontwerp van decreet al samengevat, waarvoor dank. Ik wil toch nog zeggen, collega's, dat het een zeer waardevol instrument is, dat momenteel enkel wordt gebruikt in Antwerpen en in Leuven. Ik hoop nu dat het uitgebreid wordt over heel Vlaanderen, dat het een effectief instrument kan zijn om de verwaarlozing, de verkrotting en de leegstand in de steden en gemeenten in Vlaanderen tegen te gaan, en niet alleen door het effectief in te zetten, zoals collega Engelbosch heeft gezegd, maar ook gewoon door ermee te dreigen dat de eigenaar zijn woning in orde brengt. Ik denk dus dat het een zeer waardevol instrument is. Het bestond al, en het is nu uitgebreid en wordt nog meer waardevol. Ik hoop dan ook op een kamerbrede steun, als ik dat mag vragen.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Nee)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet.

De door de commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2017-18, nr. 1447/4)

– De artikelen 1 tot en met 11 worden zonder opmerkingen aangenomen.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

ONTWERP VAN DECREET betreffende de vrijwillige samenvoeging van de gemeenten Aalter en Knesselare en tot wijziging van de bijlage bij het decreet van 5 juli 2002 tot vaststelling van de regels inzake de dotatie en de verdeling van het Vlaams Gemeentefonds en de bijlage bij het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van 8 juli 2011

– 1521 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2

ONTWERP VAN DECREET betreffende de vrijwillige samenvoeging van de gemeenten Puurs en Sint-Amands en tot wijziging van de bijlage bij het decreet van 5 juli 2002 tot vaststelling van de regels inzake de dotatie en de verdeling van het Vlaams Gemeentefonds en de bijlage bij het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van 8 juli 2011

– 1522 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2

ONTWERP VAN DECREET betreffende de vrijwillige samenvoeging van de gemeenten Kruishoutem en Zingem en tot wijziging van de bijlage bij het decreet van 5 juli 2002 tot vaststelling van de regels inzake de dotatie en de verdeling van het Vlaams Gemeentefonds en de bijlage bij het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van 8 juli 2011

– 1523 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2

ONTWERP VAN DECREET betreffende de vrijwillige samenvoeging van de gemeenten Meeuwen-Gruitrode en Opglabbeek en tot wijziging van de bijlage bij het decreet van 5 juli 2002 tot vaststelling van de regels inzake de dotatie en de verdeling van het Vlaams Gemeentefonds en de bijlage bij het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van 8 juli 2011

– 1524 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2

ONTWERP VAN DECREET betreffende de vrijwillige samenvoeging van de gemeenten Lovendegem, Waarschoot en Zomergem en tot wijziging van de bijlage bij het decreet van 5 juli 2002 tot vaststelling van de regels inzake de dotatie en de verdeling van het Vlaams Gemeentefonds en de bijlage bij het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van 8 juli 2011

– 1525 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2

ONTWERP VAN DECREET betreffende de vrijwillige samenvoeging van de gemeenten Neerpelt en Overpelt en tot wijziging van de bijlage bij het decreet van 5 juli 2002 tot vaststelling van de regels inzake de dotatie en de verdeling van het Vlaams Gemeentefonds en de bijlage bij het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van 8 juli 2011

– 1526 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2

ONTWERP VAN DECREET betreffende de vrijwillige samenvoeging van de gemeenten Deinze en Nevele en tot wijziging van de bijlage bij het decreet van 5 juli 2002 tot vaststelling van de regels inzake de dotatie en de verdeling van het Vlaams Gemeentefonds en de bijlage bij het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van 8 juli 2011

– 1527 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde zijn

het ontwerp van decreet betreffende de vrijwillige samenvoeging van de gemeenten Aalter en Knesselare en tot wijziging van de bijlage bij het decreet van 5 juli 2002 tot vaststelling van de regels inzake de dotatie en de verdeling van het Vlaams Gemeentefonds en de bijlage bij het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van 8 juli 2011,

het ontwerp van decreet betreffende de vrijwillige samenvoeging van de gemeenten Puurs en Sint-Amands en tot wijziging van de bijlage bij het decreet van 5 juli 2002 tot vaststelling van de regels inzake de dotatie en de verdeling van het Vlaams Gemeentefonds en de bijlage bij het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van 8 juli 2011,

het ontwerp van decreet betreffende de vrijwillige samenvoeging van de gemeenten Kruishoutem en Zingem en tot wijziging van de bijlage bij het decreet van 5 juli 2002 tot vaststelling van de regels inzake de dotatie en de verdeling van het Vlaams Gemeentefonds en de bijlage bij het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van 8 juli 2011,

het ontwerp van decreet betreffende de vrijwillige samenvoeging van de gemeenten Meeuwen-Gruitrode en Opglabbeek en tot wijziging van de bijlage bij het decreet van 5 juli 2002 tot vaststelling van de regels inzake de dotatie en de verdeling van het Vlaams Gemeentefonds en de bijlage bij het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van 8 juli 2011,

het ontwerp van decreet betreffende de vrijwillige samenvoeging van de gemeenten Lovendegem, Waarschoot en Zomergem en tot wijziging van de bijlage bij het decreet van 5 juli 2002 tot vaststelling van de regels inzake de dotatie en de verdeling van het Vlaams Gemeentefonds en de bijlage bij het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van 8 juli 2011,

het ontwerp van decreet betreffende de vrijwillige samenvoeging van de gemeenten Neerpelt en Overpelt en tot wijziging van de bijlage bij het decreet van 5 juli 2002 tot vaststelling van de regels inzake de dotatie en de verdeling van het Vlaams Gemeentefonds en de bijlage bij het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van 8 juli 2011 en

het ontwerp van decreet betreffende de vrijwillige samenvoeging van de gemeenten Deinze en Nevele en tot wijziging van de bijlage bij het decreet van 5 juli 2002 tot vaststelling van de regels inzake de dotatie en de verdeling van het Vlaams Gemeentefonds en de bijlage bij het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van 8 juli 2011.

Ik stel voor om de algemene besprekingen van de zeven ontwerpen van decreet samen te voegen tot één enkele algemene bespreking.

Is het parlement het hiermee eens? (*Instemming*)

De algemene bespreking is geopend.

De heer Depoortere heeft het woord.

Ortwin Depoortere (Vlaams Belang): Als inwoner van Deinze vind ik het 'noblesse oblige' om toch een korte stemverklaring te houden over deze vrijwillige fusie tussen Deinze en Nevele. Want door de fusie wordt dit toch een van de grootste steden in Oost-Vlaanderen en wordt het ook een van de grotere spelers op lokaal vlak. De zeventien deelgemeenten, elk met hun eigen karakter – wie Deinze en Nevele wat kent, weet dat – worden op deze manier verenigd. Wij hopen dat dat op een efficiëntere manier zal kunnen worden bestuurd. Anderzijds zullen wij er als Vlaams Belang ook wel over waken dat het lokale, landelijke karakter van die deelgemeenten ook in ere wordt bewaard.

De voorzitter: Mevrouw Vermeulen heeft het woord.

Sabine Vermeulen (N-VA): Ik neem hier ook even het woord, wat de leden van de commissie Binnenlands Bestuur misschien verwondert, want ik zit nooit in

de commissie, maar ik ben ook een betrokken burger. Ik ben namelijk ook een mede-inwoner van Deinze, net als collega Depoortere. Ik ben betrokken burger van een fusie, weliswaar misschien de meest opmerkelijke en grootste fusie waarover hier vandaag in het parlement wordt gestemd, namelijk de fusie tussen Deinze en Nevele.

Die fusie is zeer opmerkelijk, vanwege het grote ongelijke evenwicht tussen Deinze en Nevele, op meerdere vlakken. Wij hadden een andere politieke zone, wij hebben een andere brandweerzone. Ook qua toerisme hebben we een andere zone: de ene zit bij de Leiestreek, de andere bij het Meetjesland. Maar het is ook zeer ongelijk op het vlak van inwoners. Wij zijn twee derde groot, Nevele is één derde groot.

Het is opmerkelijk, in die zin dat dus ook niet voor de hand liggende fusies kunnen worden opgepakt met dit ontwerp van decreet. De fusie in mijn stad wil ik alleszins alle optimale kansen geven. Het uitgangspunt van de fusie moet dan ook zijn dat er een efficiënte en financieel slagkrachtigere gemeente kan worden gemaakt, waarbij specialisaties ontwikkeld kunnen worden voor het personeel. Wat voor een kleinere gemeente of kleine stad financieel niet draagbaar is, kan door die fusie nu misschien wel.

Over de manier waarop sommige fusies tot stand zijn gekomen, kan er al heel wat gezegd worden. Er kan misschien zelfs al een boek over geschreven worden.

De ene gemeente heeft meer kaas gegeten van participatie en informatie dan de andere. Er zijn mooie voorbeelden en er zijn minder mooie voorbeelden. Maar laat dat alleszins een les wezen voor de na ons komende fusies. Laat die fusies een voorbeeld nemen aan de mooie voorbeelden.

Als betrokken 'fuseerder' heb ik nog een oproep aan alle regisseurs van de fusies: de fusie stopt niet met het innen van een fusiebonus en de rente op de leningen die men niet meer moet aflossen, integendeel. Dit was enkel de wortel om het te doen. Die wortel moet nu gebruikt worden om er een gerecht mee te maken dat iedereen wil smaken en dat zelfs naar meer smaakt. Wees niet zuinig op peper, zout en specerijen om een fusie stevig af te kruiden zodat alle inwoners de meerwaarde ervan kunnen smaken. Want de manier waarop je een fusie uitbouwt, is cruciaal voor een mooie lokale toekomst.

Dit is een unieke kans voor de inwoners van de fusiegemeentes. Laat ons die kans uiterst efficiënt en optimaal invullen.

De voorzitter: De heer Maertens heeft het woord.

Bert Maertens (N-VA): Voorzitter, we hebben twee inwoners gehoord. Zelf voel ik me een betrokken burger, een betrokken Vlaming in dit dossier, maar helaas geen betrokken burgemeester. Ik had graag gefuseerd met omliggende gemeenten. Ik heb het voorstel meermaals gedaan aan de collega's – de heer Dochy is er even niet –, maar aangezien onze stad een andere meerderheid heeft of een andere kleur dan andere gemeenten, was dat blijkbaar zeer moeilijk. Het kan natuurlijk ook aan mezelf liggen. Dat sluit ik niet uit. We zullen dat in de toekomst verder onderzoeken.

Ik voel mij een betrokken burger, een betrokken parlements lid. Waarom? Omdat ik ervan overtuigd ben dat de schaalgrootte van gemeenten beter kan, dat die optimaler kan, dat we inspanningen moeten leveren om meer slagkracht te geven, om meer bestuurskracht te geven aan steden en gemeenten in Vlaanderen zodat ze efficiënter kunnen werken en effectiever kunnen omspringen met de beschikbare middelen.

Ik zal het hele verhaal niet opnieuw doen, maar we moeten daar in de toekomst echt nog veel verder op doorgaan en nog veel sterker op inzetten. Deze regering

in de huidige samenstelling heeft geoordeeld dat het maximum haalbare een vrijwillige fusie van gemeenten was. Dat staat zo in het regeerakkoord. Er zitten hier een aantal burgemeesters of schepenen van de betrokken gemeenten. Ik wil hen feliciteren voor de inspanningen. Ik ben ervan overtuigd dat dit een heel goede zaak is voor de gemeenten en voor de inwoners van de gemeenten die meer dienstverlening zullen krijgen voor hetzelfde geld, voor dezelfde belastingen. Ik ben daar echt van overtuigd.

Ik hoop dat een volgende regering daar verdere stappen in zet. Velen kennen mijn standpunt. We zullen wel zien wat het volgende regeerakkoord daarover brengt en schrijft.

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

Koen Van den Heuvel (CD&V): Voorzitter, we maken een echte primeur mee. Het is de eerste keer in het Vlaams Parlement dat er kan worden overgegaan tot vrijwillige fusie van verschillende gemeenten. Het is trouwens al meer dan veertig jaar geleden dat dit in Vlaanderen is gebeurd.

Als fractie ondersteunen wij deze vrijwillige fusieoperatie voor honderd procent. Dat zal u ook niet verwonderen, want het is voor de CD&V-fractie gemakkelijk om dat te zeggen, want we hebben bijna een monopolie in daadkracht, niet alleen in praatkracht maar ook in daadkracht. De vijftien gemeenten die hier hun nek uitsteken om deze operatie te ondergaan, worden door CD&V-burgemeesters bestuurd.

We vinden het als echte 'communalisten' ook belangrijk om dat te doen. Het gemeentebestuur is het bestuur dat het dichtste bij de mensen staat. Het vormt meer dan ooit het eerste aanspreekpunt om actuele problemen waar de mensen echt mee bezig zijn, aan te pakken. Ik denk aan betaalbaar wonen, integratie, sociale activering van mensen die wat verder van de arbeidsmarkt staan, goeie zorgbuurten, veilige fietsinfrastructuur, een comfortabele vrijetijdsinfrastructuur. Dat zijn allemaal elementen waar de mensen mee bezig zijn en die een goede levenskwaliteit kunnen garanderen. Daar is een zekere schaal voor nodig, zonder natuurlijk over te gaan tot verplichte mastodontfusies.

We zijn heel blij dat we als christendemocraten daarvoor het pad hebben kunnen effenen. Ik wil de heer Ceyssens uit Meeuwen-Gruitrode hartelijk danken om als pionier de weg te wijzen aan andere Vlaamse gemeenten.

Ik dank ook de heer Bothuyne. Hij was, denk ik, samen met zijn team in Kruishoutem-Zingem, de tweede. Er zijn nog heel wat CD&V-burgemeesters gevolgd.

Ik wil ook mijn collega van Sint-Amands, Peter Van Hoeymissen, hartelijk danken. Hij heeft de moed gehad om de uitnodiging uit te sturen om te bekijken of we die stap durfden zetten. In het begin was het parcours wat aarzelend en hobbelig, maar uiteindelijk is het heel vlug gegaan. Intussen hebben we een identiteitsstudie over de nieuwe gemeente besteld. De eerste resultaten komen binnen. We hebben ook gepeild naar het draagvlak voor een fusie. Het is heel duidelijk dat het er is, zeker in de kleinere leefgemeenschap.

Voor de CD&V-fractie is het heel belangrijk dat het om vrijwillige fusies gaat. Men heeft altijd gezegd dat het niet zou werken. In het begin van deze legislatuur had niemand gedacht dat het zo zou lopen. Maar het werkt. Vijftien gemeenten zijn ingestapt. Het is een goede methode om zulke belangrijke beslissingen van onderuit, in de lokale leefgemeenschappen, te laten opborrelen. Minister, ik denk ook dat de juiste flankerende maatregelen werden genomen. Ik denk dan aan de financiële bonus. Maar dat is niet de enige reden waarom de gemeenten daarop zijn ingegaan. Het is een leuke quick win. Ik zie dat in de meeste fusiegemeenten

een belastingvermindering op til staat. Dat wil zeggen dat er een snelle quick win kan worden gerealiseerd voor de inwoners.

Een tweede flankerende maatregel was: voldoende ondersteuning. In naam van mijn fractie kan ik dan ook het departement Binnenlandse Bestuur, de diensten van de minister en de administratie onder leiding van de heer Windey danken voor de goede opvolging. Er is ook een taskforce. Ik heb daarnet gezien dat ook Bram en Charlotte hier aanwezig zijn. Als we een vraag stellen, krijgen wij bijna altijd binnen de 24 uur een heel degelijk en uitgebreid en goed antwoord. Dat is toch zo voor Puurs-Sint-Amands, en ik veronderstel dat het ook voor de zes andere projecten en trajecten zo is. Ik ben dus ook de taskforce dankbaar.

Er zijn ook voldoende garanties ingebouwd voor het personeel. Als ik het concrete traject in mijn gemeente bekijk, zie ik het enthousiasme van de managementteams. Ik zie ook de 'goesting' – dat woord is deze voormiddag niet gevallen, mijnheer De Croo, maar ik gebruik het nu toch – om er werk van te maken. Wij geloven absoluut in dat fusietraject.

Het is dus vandaag een historisch moment. We gaan van 308 naar 300 Vlaamse gemeenten. In die 15 gemeenten wordt er nu concreet werk van gemaakt. Ik ben ervan overtuigd dat er intussen in heel wat andere gemeentehuizen in het Vlaamse land over wordt nagedacht en dat er minstens hier en daar al verkennende gesprekken zijn. Daarom zeggen wij, als Vlaamse christendemocraten, dat wij dat traject moeten verlengen. We moeten wegblijven van de verplichte operatie en aan de lokale besturen zelf de kans geven om van onderuit het juiste draagvlak te zoeken. Vrijwilligheid is een *conditio sine qua non* om dat draagvlak mogelijk te maken. We moeten ook een goede flankerende omgeving behouden. Of het nu hetzelfde evenwicht moet zijn tussen stok en wortel, daarover kunnen we discussiëren. Het is belangrijk dat de basis van vrijwilligheid behouden blijft en dat zulke delicate operaties met het nodige draagvlak van onderuit worden gerealiseerd.

Minister, ik wil eindigen met u te feliciteren met de begeleiding en met het geven van kansen aan die vijftien gemeentebesturen, en met de geboorte van zeven nieuwe Vlaamse gemeenten, van zeven nieuwe sterke Vlaamse gemeenten. Ik ben ervan overtuigd dat deze zeven sterker zijn dan de vijftien aparte gemeenten.

Ik wil de burgemeesters en hun team danken die hun nek hebben uitgestoken. Ik wil de Vlaamse en de gemeentelijke administraties danken voor het mooie werk van de voorbije weken en maanden. Tot slot wil ik de teams de volgende jaren en maanden en ook de inwoners van die zeven nieuwe gemeenten heel veel succes en enthousiasme wensen. Ik ben ervan overtuigd dat de levenskwaliteit in die zeven nieuwe sterke Vlaamse gemeenten erop vooruit zal gaan.

De voorzitter: De heer Ceyssens heeft het woord.

Lode Ceyssens (CD&V): Voorzitter, collega's, wanneer u straks op het groene knopje drukt, dan wil ik daar nu al voor danken namens mijn collega-burgemeester Benny Spreeuwers, namens de beide schepencolleges, namens de beide managementteams maar vooral namens 23.000 Oudsbergenaren.

Dank u wel om dit goed te keuren en dank u wel, minister Homans en bij uitbreiding de voltallige Vlaamse Regering, voor het faciliteren van de vrijwillige fusies. Dank u wel aan de mensen van het Agentschap Binnenlands Bestuur. Helaas kunnen we dit dankwoord niet meer overmaken aan Guido Decoster, maar wel aan Bram Opsomer en zijn hele team die dit werk hebben voortgezet.

Collega's, toen wij als eerste de stap zetten, was het decennialang geleden dat er in Vlaanderen nog fusies hadden plaatsgevonden. Maar ditmaal was het helemaal anders. Als er in vele gemeenten nog oprispingen leefden over gedwongen fusies in de

jaren 70, dan was er nu de kans om in samenspraak met alle bewoners en betrokkenen na te denken over de vraag of wij wilden groeien naar een nieuwe gemeente.

Het behoud van de identiteit in deze deelgemeenten en het behoud van de huidige dienstverlening in de toekomst waren belangrijke uitgangspunten. Intussen kunnen wij meer dan twee jaar later zeggen dat we daarin zullen slagen. Intussen kunnen wij zeggen dat wij door het fuseren van beide politiezones meer middelen hebben. Doordat wij een grotere gemeente zijn met een nieuwe brandweerzone hebben wij ook een snel interventievoertuig kunnen afdwingen. Wij kunnen vandaag ook meer en beter inzetten op digitalisering en dus dienstverlening. De expertise van onze beide personeelsteams is alleen maar gegroeid, en ook onze financiële vooruitzichten zijn beter.

Het belangrijkste van een fusie is echter het enthousiasme van en de gedragenheid vanuit de burgers. Minister, op 2 mei 2017 was u aanwezig op de bekendmaking van de naam Oudsbergen waarvoor dank, en u hebt daar het enthousiasme geproefd. Als wij in de toekomst nog fusies willen doen slagen, hebben we dat enthousiasme en die gedragenheid van burgers nodig. Fusies moeten ook in de toekomst alle kansen krijgen, maar moeten vooral van onderuit groeien.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Mij belangt vooral het ontwerp van decreet aan dat de nieuwe gemeente Kruisem vorm geeft. Dat is de kleinste fusie die hier vandaag op tafel ligt, we maken van twee te kleine gemeenten een kleine, slagkrachtige en bestuurskrachtige gemeente.

Kruisem is eigenlijk een sprookje dat waarheid wordt. Kruisem bestaat al meer dan dertig jaar als stad in de jeugdboeken van Marc de Bel, en wij hebben de eer om van dat sprookje realiteit te maken middels het goedkeuren van dit ontwerp van decreet en na heel veel werk op het terrein.

Ik denk dat onze fusie bewijst dat fusies niet altijd hoeven te gaan over een ongebreidelde drang naar schaalvergroting maar werk op maat kunnen zijn, van onderuit gegroeid, zoals eerder gezegd door de collega's. Dit is ook geen tegenstelling van intergemeentelijke samenwerking, ook op dat vlak zijn de nieuwe gemeente Kruisem en andere gemeenten die nu worden gevormd zich volop aan het positioneren waarbij die intergemeentelijke samenwerking zeker samengaat met een schaalvergroting op gemeentelijk of stedelijk vlak.

Die fusies leiden niet alleen tot belastingverlaging. Bij ons is die al voelbaar voor de inwoners van Kruisem. Ze leiden ook tot een betere dienstverlening en zijn wat ons betreft een kans om de uniciteit van elk dorp en elke leefgemeenschap te versterken. Dat werkt. We voelen ook bij ons een groeiend enthousiasme voor een fusie, een groeiend vertrouwen in dat model. Op basis daarvan kunnen we in de toekomst van Vlaanderen verder vorm geven aan sterkere lokale besturen.

Ook op mijn beurt spreek ik dank uit aan de administratie, aan de mensen van het Agentschap Binnenlands Bestuur. Bram en Charlotte zitten hier al een hele namiddag onze werkzaamheden te volgen. Ze hebben de voorbije maanden hard gewerkt om deze fusies tot een goed einde te brengen.

Minister, ik wil eindigen met een oproep aan u en aan de hele regering om die steun voor de nieuwe fusiegemeenten ook verder vorm te geven. Niet alleen u, minister, maar ook uw collega's hebben op dat vlak nog een belangrijke rol te spelen. Ik geef maar één voorbeeld. Ik wil minister Weyts niet te hard oproepen om vandaag nog te werken – hij heeft het al moeilijk genoeg – maar bij de organisatie van het openbaar vervoer op het terrein van onze nieuwe fusiegemeenten kunnen

we zeker nog een tandje bij steken. We rekenen dan ook op de Vlaamse Regering om op dat vlak nog stappen te zetten. Waarvoor dank. (*Applaus bij CD&V*)

De voorzitter: De heer Vandenbroucke heeft het woord.

Joris Vandenbroucke (sp.a): Collega's, onze fractie zal deze fusiedecreten met veel enthousiasme goedkeuren. Samenwerking in de politiek moet altijd worden aangemoedigd. Die samenwerking, zeker op het lokale vlak, is meer dan ooit aangewezen als je ziet voor welke uitdagingen de verschillende gemeenten in Vlaanderen staan.

Persoonlijk ben ik ervan overtuigd dat die samenwerking beter de vorm van een fusie aanneemt dan van een zoveelste tussenstructuur waarvan we er in Vlaanderen al zoveel hebben. Dat is efficiënter, en het is ook een goede zaak voor de lokale democratie.

Collega Van den Heuvel, ik sluit me graag aan bij uw woorden van lof voor de initiatiefnemende burgemeesters, al denk ik dat dit de verdienste is van veel meer dan alleen maar die burgemeesters. Het komt van alle politieke fracties die actief zijn op het grondgebied van die gemeenten. De ene zal er enthousiaster over zijn dan de andere, maar ze moeten het wel allemaal samen waarmaken in het belang van hun bevolking. De hopelijk unanieme goedkeuring van deze decreten zal hopelijk het begin zijn van een beweging die niet meer valt te stoppen in Vlaanderen.

De voorzitter: Mevrouw Pira heeft het woord.

Ingrid Pira (Groen): Als ik de enthousiaste verhalen van de collega's hoor die direct betrokken zijn bij de fusies, dan ben ik zeer nieuwsgierig naar het verdere verloop vanaf 2019. Hoe zal de samenwerking zijn? Hoe zal dat functioneren? Ik ben erg nieuwsgierig. Bedankt voor jullie getuigenissen.

Minister, van 308 naar 300 gemeenten is niet de grote revolutie. Het is een eerbarmend begin. U krijgt voor deze fusieoperaties onze volle steun. Wij stellen voor om het proces van de fusieoperaties te evalueren. Ik denk aan vragen als: hoe is het verlopen? Wat waren de beweegredenen? Hoe doorslaggevend was de schuldkiwitschelding? Hoe zijn de medewerkers op het gemeentelijke niveau erop voorbereid? Welke rol heeft de gemeenteraad gespeeld? Hoe is er gecommuniceerd met de bevolking? Enzovoort.

We stellen zo'n evaluatie voor zodat in 2019 bij de vorming van de nieuwe Vlaamse Regering een beslissing over een eventuele nieuwe fusieoperatie kan worden genomen, die is gebaseerd op de ervaringen van de huidige fusieoperaties.

Minister, aangezien het hier enkel over fusies van CD&V-burgemeesters gaat, kijken wij halsreikend uit naar de eerste N-VA-burgemeester die een fusie zal maken. Misschien is dat Bert Maertens, die een loffelijke poging heeft ondernomen om te fuseren, maar blijkbaar is dat niet gelukt. Niemand heeft uw uitgestoken hand aangenomen, mijnheer Maertens?

Wij wensen in elk geval alle gemeenten die vandaag in aanmerking komen, alle succes toe. (*Applaus*)

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Collega's, wij zijn in principe voorstander van fusies. Collega Depoortere heeft het al verwoord voor het specifieke geval van de fusie van Deinze en Nevele. We zijn dus voorstander van fusies, weliswaar op voorwaarde dat daarvoor ook een draagvlak bestaat bij de verschillende lokale gemeenschappen die daarbij zijn betrokken.

Dan is er één specifiek geval waarvoor wij ons oor te luisteren hebben gelegd bij onze lokale fractie. In Puurs en Sint-Amands blijkt de gedragenheid vanuit de burgers toch enigszins problematisch. Het is niet omdat de burgemeester van Puurs in dit halfroond zit en hij zich hier zojuist zeer bevlogen als voorstander geuit heeft van alle fusies die vandaag voorliggen, dat we kunnen voorbijgaan aan het feit dat het belangrijkste aspect van een voorgestelde fusie is dat ze gedragen wordt door de burgers. Ik heb begrepen dat heel wat inwoners van Puurs en vooral van Sint-Amands liever een fusie op Klein-Brabants niveau hadden gezien, met de gemeente Bornem erbij. In tweede orde hadden veel inwoners van Sint-Amands de voorkeur gegeven aan een fusie met Bornem dan met Puurs. Tegen de fusie die hier nu voorligt tussen Puurs en Sint-Amands is vanuit de lokale gemeenschap wel wat protest gerezen. Minister Homans heeft in dit verband zelfs een petitie met meer dan 500 handtekeningen ontvangen. Dat is niet niks. In die omstandigheden was het volgens mij raadzaam geweest om een volksraadpleging te houden. Dat is daar niet gebeurd, evenmin als elders overigens. Dat werd daar ter plaatse zelfs uitdrukkelijk tegengehouden, zo heb ik begrepen.

Ik denk niet dat het een goede zaak is dat bepaalde gemeenten met elkaar fusioneren wanneer belangrijke delen van de bevolking van één van die gemeenten liever een andere partner hebben dan die welke hen van hogerhand wordt opgedrongen. Daarom zullen we de voorliggende fusies waarvoor geen protest is gerezen vanuit de betrokken gemeenschappen goedkeuren, maar bij dit specifieke geval zullen we ons onthouden.

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Ik hoor hier verschillende partijen pleiten voor fusie, en ik stel vast dat dit in meerdere gemeenten gedragen wordt over alle partijgrenzen heen. Misschien gaat het onze bevoegdheid in het Vlaams Parlement te buiten, maar mijn stad, de hoofdstad Brussel bestaat nog altijd uit negentien gemeenten. Het is de enige stad die aan de fusiegolf van de jaren 70 ontsnapt is, met alle gevolgen van dien. Niet alleen hebben we zes politiezones, maar we zitten nog altijd met die complexe structuur van negentien gemeenten, die dan nog onderling in concurrentie liggen met het nabij gelegen Brusselse Hoofdstedelijke Gewest.

Ik stel vast dat de meeste traditionele partijen wel schepenen hebben in die Brusselse gemeenten. Daarom wil ik hun vragen: maak ook werk van die fusie in Brussel. Zorg ervoor dat we evolueren naar een stadsgewest en dat er meer efficiëntie, vereenvoudiging kan komen. Minder complexiteit is het pleidooi van alle partijen die wijzen op de noodzaak van een fusie. Dat is zo in kleine gemeenten, maar ook in de hoofdstad. Daarom doe ik deze oproep aan de andere partijen: overtuig uw partijgenoten, uw schepenen hier in Brussel, om hier ook te werken aan een fusie van die Brusselse gemeenten en te komen tot één sterk stadsgewest, in het belang van iedereen, zowel de pendelaars als de Brusselaars. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Dit is inderdaad wat binnenlands bestuur betreft een historische dag. Dat wil natuurlijk niet zeggen dat we voor de rest niets hebben gedaan, want we hebben al heel veel gedaan op het vlak van binnenlands bestuur. Het regeerakkoord was ook zeer duidelijk: vrijwillige fusies met een zeer aantrekkelijk pakket. Ik herinner me nog zeer goed, en ik heb dat ook al gezegd in de commissie en in kranteninterviews, dat ik was uitgenodigd bij Terzake, een van de eerste keren, toen we het regeerakkoord uitlegden. Ze hebben me toen gezegd dat ik geen enkele fusie zou kunnen realiseren, met de bijkomende boodschap dat ik voor elke fusie die ik zou kunnen realiseren, een boeket bloemen zou krijgen. Ik ben nog altijd in blijde verwachting van die boeketten bloemen,

maar ik heb van de heer Van den Heuvel al gehoord dat ik iets anders goeds in de plaats zal krijgen. Ik dank hem daarvoor alvast. (*Opmerkingen*)

Voor alle duidelijkheid: het zijn maar asperges uit Bornem. (*Gelach*)

Mijnheer Van den Heuvel, sorry dat ik onze afspraak moest blootgeven, maar men zou hier van alles denken, en dat kunnen we beter vermijden.

Tegen alle verwachtingen in zijn er zeven fusies met vijftien gemeenten. Het is al gezegd, maar ik wil het herhalen: collega Ceyssens, zowel u, van Meeuwen-Gruitrode, als uw collega Benny Spreeuwiers van Opglabbeek, hebben echt een voortrekkersrol gespeeld. Jullie hebben het op gang getrokken in Vlaanderen. Er moest iemand de eerste stap zetten. Dat is met veel zaken zo die moeilijk liggen, waarvan mensen zich afvragen of het wel in goede aarde zal vallen bij de bevolking. Jullie hebben het wel gedaan. Ik was bij jullie aanwezig bij de bekendmaking van de naam. Ik heb daar inderdaad het enthousiasme van de bevolking gezien. Ik wil u niet alleen een pluim geven voor de eerste stap die jullie hebben gezet en die andere gemeenten hebben bewogen in dezelfde richting, maar ook voor de manier waarop jullie het hebben aangepakt. Jullie hebben absoluut de burgers op een zeer goede manier betrokken. Participatie was zeer belangrijk. Een groot draagvlak creëren voor de fusie is absoluut een van de belangrijke voorwaarden geweest.

Collega's, ik weet niet of iedereen wil meedoen, maar ik zou toch graag een applaus vragen voor collega Ceyssens voor zijn voortrekkersrol in dit debat en in deze zaak. (*Applaus*)

Ik zie overal lachende gezichten. Dank u wel, collega's. Ik wil ook nog andere mensen bedanken. Mijnheer Ceyssens, ik kan het moeilijk alleen over u hebben. Ik wil ook mijn kabinet bedanken. Er is inderdaad heel veel werk aan voorafgegaan. Ook de verschillende administraties wil ik bedanken. Bram en Charlotte werden hier al elke keer vernoemd, maar ook andere mensen van de administraties wil ik bedanken. Ik zeg heel bewust 'administraties' in het meervoud, want ik wil voor één keer – het komt niet vaak voor, maar vandaag is het de uitgelezen dag – de federale administraties en de federale collega's bedanken, want bij zo'n fusie komt er natuurlijk niet alleen Vlaamse regelgeving aan te pas, binnen verschillende bevoegdheden zoals Wonen, Binnenlands Bestuur en Leefmilieu, maar komen er ook federale bevoegdheden aan te pas. De politiezone is bijvoorbeeld een federale bevoegdheid. Ik heb onmiddellijk contact opgenomen met federaal minister Jambon, die voor de politie- en brandweergebieden onmiddellijk het nodige heeft gedaan.

Tot slot, ik ben zeer opgetogen dat we op 1 januari 2019 geen 308 Vlaamse gemeenten meer zullen hebben, maar het historische aantal van 300. (*Applaus*)

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

ONTWERP VAN DECREET betreffende de vrijwillige samenvoeging van de gemeenten Aalter en Knesselare en tot wijziging van de bijlage bij het decreet van 5 juli 2002 tot vaststelling van de regels inzake de dotatie en de verdeling van het Vlaams Gemeentefonds en de bijlage bij het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van 8 juli 2011 – 1521 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2017-18, nr. 1521/1)

– De artikelen 1 tot en met 9 worden zonder opmerkingen aangenomen.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

ONTWERP VAN DECREET betreffende de vrijwillige samenvoeging van de gemeenten Puurs en Sint-Amands en tot wijziging van de bijlage bij het decreet van 5 juli 2002 tot vaststelling van de regels inzake de dotatie en de verdeling van het Vlaams Gemeentefonds en de bijlage bij het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van 8 juli 2011

– 1522 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2017-18, nr. 1522/1)

– De artikelen 1 tot en met 9 worden zonder opmerkingen aangenomen.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

ONTWERP VAN DECREET betreffende de vrijwillige samenvoeging van de gemeenten Kruishoutem en Zingem en tot wijziging van de bijlage bij het decreet van 5 juli 2002 tot vaststelling van de regels inzake de dotatie en de verdeling van het Vlaams Gemeentefonds en de bijlage bij het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van 8 juli 2011

– 1523 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2017-18, nr. 1523/1)

– De artikelen 1 tot en met 9 worden zonder opmerkingen aangenomen.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

ONTWERP VAN DECREET betreffende de vrijwillige samenvoeging van de gemeenten Meeuwen-Gruitrode en Opglabbeek en tot wijziging van de bijlage bij het decreet van 5 juli 2002 tot vaststelling van de regels inzake de dotatie en de verdeling van het Vlaams Gemeentefonds en de bijlage bij het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van 8 juli 2011

– 1524 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2017-18, nr. 1524/1)

– De artikelen 1 tot en met 9 worden zonder opmerkingen aangenomen.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

ONTWERP VAN DECREET betreffende de vrijwillige samenvoeging van de gemeenten Lovendegem, Waarschoot en Zomergem en tot wijziging van de bijlage bij het decreet van 5 juli 2002 tot vaststelling van de regels inzake de dotatie en de verdeling van het Vlaams Gemeentefonds en de bijlage bij het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van 8 juli 2011
– 1525 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2017-18, nr. 1525/1)

– *De artikelen 1 tot en met 9 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

ONTWERP VAN DECREET betreffende de vrijwillige samenvoeging van de gemeenten Neerpelt en Overpelt en tot wijziging van de bijlage bij het decreet van 5 juli 2002 tot vaststelling van de regels inzake de dotatie en de verdeling van het Vlaams Gemeentefonds en de bijlage bij het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van 8 juli 2011
– 1526 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2017-18, nr. 1526/1)

– *De artikelen 1 tot en met 9 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

ONTWERP VAN DECREET betreffende de vrijwillige samenvoeging van de gemeenten Deinze en Nevele en tot wijziging van de bijlage bij het decreet van 5 juli 2002 tot vaststelling van de regels inzake de dotatie en de verdeling van het Vlaams Gemeentefonds en de bijlage bij het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van 8 juli 2011
– 1527 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2017-18, nr. 1527/1)

– *De artikelen 1 tot en met 9 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Tine Soens, Katia Segers en Güler Turan betreffende de recente ontwikkelingen in Polen en de verdediging van de Europese waarden en fundamenteën, in het bijzonder van de rechtsstaat met zijn scheiding der machten – 1423 (2017-2018) – Nrs. 1 tot en met 6

Bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van resolutie van Tine Soens, Katia Segers en Güler Turan betreffende de recente ontwikkelingen in Polen en de verdediging van de Europese waarden en fundamenteën, in het bijzonder van de rechtsstaat met zijn scheiding der machten.

De bespreking is geopend.

Mevrouw Soens heeft het woord.

Tine Soens (sp.a): Voorzitter, collega's, eind december besliste de Europese Commissie om artikel 7 met betrekking tot Polen in werking te zetten. Mijn fractie heeft daar toen een voorstel van resolutie over ingediend, dat vandaag ter bespreking en ter stemming voorligt.

We hebben naar aanleiding van het voorstel van resolutie twee hoorzittingen gehad, een met de vertegenwoordiger van de Vlaamse Regering in Polen, Yves Wantens, en een met de Poolse ambassadeur.

Een van de speerpunten van het beleid van de Poolse regering is de hervorming van het gerechtelijk apparaat, die de macht van de politiek op het gerecht vergroot, de onafhankelijkheid ervan in groot gevaar brengt en dus eigenlijk de rechtsstaat aan het uithollen is. Sinds ze aan de macht kwam, heeft de regering ook haar greep op de openbare omroep versterkt en de persvrijheid aangevallen. Yves Wantens, onze vertegenwoordiger in Polen, heeft ons voorstel van resolutie in de hoorzitting overlopen en beaamde de overwegingen en conclusies die daarin staan.

Collega's, als we denken dat Polen gaat inbinden en de concrete aanbevelingen van de Europese Commissie zal toepassen, dan hebben we het helaas grondig mis. We hebben een aantal uitspraken van Kaczynski en de Poolse premier Morawiecki waarin duidelijk wordt gesteld dat ze hun koers niet zullen wijzigen. We hebben de 'white paper' van de Poolse ambassadeur mogen ontvangen, waarbij professor Europees recht Laurent Pech het witboek een poging noemt om achteraf hervormingen te rechtvaardigen. De professor bestempelt die hervormingen als een bundeling van gehaaste, onderling verbonden en ongrondwettelijke aanvallen op de Poolse jurisdictie. Collega De Croo heeft zich in de commissie aangesloten bij onze bezorgdheden rond de hervorming van het Grondwettelijk Hof, de erg arbitraire verlaging van de pensioenleeftijd en de falende uitleg van de desovjetisering die de Poolse ambassadeur heeft proberen uit te leggen. De Poolse ambassadeur heeft trouwens geen enkele serieuze respons gegeven op de feiten en argumenten die door de commissie in de hoorzitting naar voren werden gebracht.

Collega's, als we in Europa 'zinkende rechtsstaten' toelaten, wat zijn we dan eigenlijk nog aan het doen? De Europese Unie mag niet enkel een markt zijn. Ze kent haar fundamenteën in de democratische waarden en die fundamenteën moeten ook blijven. De bescherming van de rechtsstaat en van de mensenrechten is een constante strijd. Collega Van Overmeire zei in de hoorzitting met de Poolse ambassadeur dat het duidelijk moet zijn dat de EU geen vrijblijvende club is. Ik citeer hem: "Wie lid is, moet zich aan de regels houden en een van de sterke punten van de Europese Unie is dat de nationale soevereiniteit wat wordt overstegen en dat de leden aan elkaar verantwoording durven/mogen/moeten vragen over hun interne systemen." We gaan daar uiteraard mee akkoord.

We moeten duidelijk maken dat we niet zwijgend toekijken wanneer de rechtsstaat wordt ondermijnd, in dit geval ten nadele van de rechten en de bescherming van de Poolse bevolking. Laat dit wel duidelijk zijn: we willen geen Europa zonder Polen, het is een Europa met Polen, maar wel een Polen dat zich aan de afgesproken regels houdt. Vlaanderen is een van de eerste, misschien wel het eerste parlement dat hierrond stelling neemt. De rechtsstaat en vrijheden staan helaas in de hele wereld onder druk. Het is een belangrijk signaal dat we hier samen, over de partijgrenzen heen, opkomen voor de rechtsstaat, voor grondrechten, voor de scheiding der machten en voor de vrije meningsuiting. Laat ons vandaag opnieuw met één stem onze bezorgdheid uitspreken over de aanval op de rechtsstaat in Polen, zoals we dat ook unaniem in de commissie hebben gedaan.

De voorzitter: De heer De Croo heeft het woord.

Herman De Croo (Open Vld): Voorzitter, wij zijn zeer logisch geweest in onze benadering en wij hebben een amendement ingediend om te wachten tot wanneer de termijn van drie maanden waarin de voorverwittiging was gebeurd ten aanzien van Polen, zou zijn verlopen. Maar alle geduld ten spijt, met de inzet, de verklaringen en de bezoeken van de heer Timmermans en het witboek dat zij gepubliceerd hebben, veronderstellen wij dat dit niet aan de voorwaarden van de Europese Commissie beantwoordt.

Wij zijn zedelijk verplicht Polen op zijn plaats te wijzen. Ik zou wat verder gaan dan dat. Als we zien dat de rechtsstaat niet worden geëerbiedigd, vind ik het moeilijk. Dat is door twee derde van het Europees Parlement bekrachtigd. We moeten nadenken of we de gulle kraan van allerlei toelagen kunnen laten openstaan indien een staat niet blijft op de plaats waar we de EU willen zien terecht komen. Ik steun dit voorstel van resolutie.

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

Ward Kennes (CD&V): Voorzitter, we spreken ons in het Vlaams Parlement en in de commissie Buitenlands Beleid geregeld uit over situaties op verschillende plaatsen in de wereld, maar nu het dicht bij huis misloopt, binnen onze kring en waardegemeenschap, namelijk de EU, moeten we onze stem ook verheffen. Het is niet enkel dat we enkel daarbuiten onze kritiek en bezorgdheid mogen uiten. Indien in de EU iets gebeurt, raakt ons dat nog meer, want we zitten in eenzelfde waardegemeenschap en politiek-economisch maatschappelijk project. Indien dan wordt geknaagd aan de fundamenteën van de rechtsstaat, aan de democratische ordening, aan de verworvenheden en aan de burgerlijke vrijheden, dreigt dat ook op ons een effect te hebben.

Om die reden heeft mijn fractie het voorstel van resolutie vanaf het begin volmondig gesteund. We hebben de ambassadeur gehoord. Hij heeft het standpunt van zijn regering uitvoerig verdedigd, maar hij heeft de bezorgdheid niet kunnen wegnemen. Het Europees Parlement heeft zich hierover uitgesproken en we sluiten ons daar graag bij aan.

Er is in de EU een procedure die moet worden gevolgd. We gaan ervan uit dat die procedure op de agenda blijft staan, maar we beseffen ook dat daarvoor een grote eensgezindheid nodig is. We zijn niet zeker of gerust dat de procedure tot een goed einde kan worden gebracht.

We vragen de Vlaamse Regering en onze algemene afvaardiging – want Polen is een van die landen waar we een diplomatieke vertegenwoordiging hebben – het dossier van zeer nabij op te volgen en ons op de hoogte te houden van alle stappen die worden gezet. We hebben onze vertegenwoordiger gehoord en ik vond zijn toelichting verhelderend.

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Voorzitter, de sp.a-fractie heeft een initiatief genomen met betrekking tot de situatie in Polen. Ondertussen hebben de meerderheidspartijen, in overleg met de oppositie, heel wat besprekingen gevoerd. Aanvankelijk was er het initiatief van de heer De Croo. Hij vond dat we moesten wachten op wat uiteindelijk op het niveau van de EU zou gebeuren, op wat de Europese Commissie zou doen en op de reactie van Polen hierop. We zijn dan tot een consensus gekomen. Het oorspronkelijk voorstel van resolutie van mevrouw Turan en mevrouw Soens is enigszins afgezwakt, maar is wel afgestemd op het initiatief dat onder meer door mijn fractie op het niveau van de EU is genomen.

We zitten nog steeds in die procedure. We kennen het witboek van de Poolse Regering, dat een verantwoording geeft voor de goedgekeurde wetten met betrekking tot de rechterlijke macht en de persvrijheid.

Het is goed dat we in Vlaanderen op de hoogte worden gebracht. Dat is uiteindelijk ook de inhoud van het amendement. We willen verder worden geïnformeerd over de verdere evolutie. Ondertussen moeten we natuurlijk het verder verloop van de procedure inzake artikel 7 afwachten. Misschien is dit voorstel van resolutie dan ook enigszins voorbarig, maar ik blijf erbij dat we het zeker zullen steunen. Het is immers volledig afgestemd op wat in het Europees Parlement is goedgekeurd.

Daarnaast wil ik misschien een open vraag stellen. Ik vraag me af op welke wijze de EU zou hebben gereageerd indien de Poolse Regering, die een andere samenstelling kent dan de partij van de heer Tusk, de voorzitter van de Europese Raad, anders zou zijn en indien een andere politieke familie hieraan zou deelnemen. Ik ben benieuwd op welke wijze de EU dan zou hebben gereageerd.

Ik heb soms wel de indruk dat er bepaalde krachten op Europees niveau bezig waren in een bepaalde richting, met name de inwerkingtreding van artikel 7 van het verdrag van de Europese Unie.

En tegelijkertijd – en ik vind het jammer dat dit hier niet eerder ter sprake is gekomen, we hebben dit wel in de commissie gedaan – stel ik vast dat er ook wel problemen zijn met betrekking tot de rechtsstaat, met betrekking tot fundamentele vrijheden, met betrekking tot normen en waarden, met betrekking tot de democratie, meer bepaald in Spanje.

Ik stel vast dat er een conflict is tussen een deelstaat en een staat, waarbij die deelstaat streeft naar meer autonomie en vragende partij is voor dialoog, maar gedurende jaren gebotst is op een gebrek aan dialoog. Er waren juridische procedures bij een grondwettelijk hof dat – laten we eerlijk zijn – een bepaalde politieke beïnvloeding kent in Spanje. Een bepaald statuut voor Catalonië werd plots ingetrokken via een juridische procedure en mogelijk toch wel enige beïnvloeding.

We zien dat partijen die deelnemen aan verkiezingen met een heel duidelijk programma – dat mij wel zint, maar bepaalde partijen wellicht niet – op basis van dat programma een meerderheid achter zich halen. Er wordt een referendum georganiseerd, er wordt een heel democratisch proces nageleefd. En opnieuw stellen we vast dat een sterke Europese lidstaat hiertegen gaat reageren en mensen in de gevangenis steekt. Ondertussen zijn er al meer dan zes maanden politieke gevangenen. Niet in Polen, niet in Hongarije, maar wel in Spanje. Ik vind het dan ook bijzonder merkwaardig dat er niet gereageerd wordt, dat er geen artikel 7 wordt ingeroepen tegen die Spaanse lidstaat, goed wetende dat die politieke verkozenen in Catalonië – en ook zelfs in Baskenland – vragende partij zijn voor dialoog.

Er wordt dus met twee maten en twee gewichten gewerkt. Men kijkt bijzonder streng naar Polen, naar Hongarije, met een moraliserend vingertje. En tegelijkertijd

sluit men de ogen ten aanzien van Spanje als lidstaat, waar volgens mij de fundamentele rechten, de vrije democratie en de rechtsstaat onder vuur worden genomen. (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

De bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie houden.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Joris Vandenbroucke, Mathias De Clercq, Elke Sleurs, Björn Rzoska en Valerie Taeldeman betreffende een leefbare toekomst voor de omgeving van het E17-viaduct in Gent (Gentbrugge-Ledeberg)

– 1506 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2

Bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van resolutie van Joris Vandenbroucke, Mathias De Clercq, Elke Sleurs, Björn Rzoska en Valerie Taeldeman betreffende een leefbare toekomst voor de omgeving van het E17-viaduct in Gent (Gentbrugge-Ledeberg).

De bespreking is geopend.

De heer Vandenbroucke heeft het woord.

Joris Vandenbroucke (sp.a): Beste collega's, Vlaanderen wordt doorkruist door verschillende autosnelwegen die ons brengen tot in alle uithoeken van Europa en alle windstreken. Dat mag gerust een zegen worden genoemd. Het heeft ons heel veel comfort gebracht en heel veel welvaart. Maar de afgelopen jaren veroorzaken die ook steeds meer overlast, in de vorm van lawaaioverlast door het toenemende wegverkeer en ook door de uitstoot van ziekmakend fijn stof.

Dit voorstel van resolutie zoomt in op een stukje autosnelweg, met name het viaduct van Gentbrugge. Het is een stukje autosnelweg van 2,5 kilometer, een onderdeel van de E17. Het is een viaduct dat pal in het midden van een van de dichtstbevolkte wijken van mijn stad Gent ligt. En met dichtbevolkt bedoel ik wel degelijk dichtbevolkt: op een straal van amper 500 meter van dat viaduct wonen 7500 mensen. Daar zijn crèches, daar zijn scholen, daar zijn speeltuinen.

Over dat viaduct razen elke dag 125.000 voertuigen, 25.000 daarvan zijn zware vrachtwagens. Het is gebouwd in 1970, toen reden er 12.000 voertuigen over. Nu rijden elk van die 125.000 voertuigen over 192 voegen, wat leidt tot een aanhoudend gebonk in de wijken rond het viaduct in Gentbrugge en Ledeborg. Terecht wordt er al jaren geprotesteerd en actie gevoerd. Dat heeft onder andere geleid tot de installatie van geluidsschermen, maar niet tot een duurzame oplossing. Sinds enkele jaren hebben heel wat inwoners zich verenigd in vzw ViaduKaduc, een toepasselijke naam. Ze streven naar een duurzame oplossing.

Met duurzaam bedoel ik wel degelijk duurzaam. Dat betekent op de eerste plaats een gedragen oplossing, gedragen door de omwonenden. Men reikt ook de hand naar bijvoorbeeld het Agentschap Wegen en Verkeer dat beheerder is van het viaduct. Men werkt samen met de universiteit van Gent om proeven te doen rond de fijnstofuitstoot, het meten van de geluidsniveaus en dergelijke. Men heeft ook de hand gereikt naar de verschillende politieke fracties die in dit parlement vertegenwoordigd zijn met de vraag om dit dossier op de tafel te leggen van deze en de volgende Vlaamse Regering.

Ik ben de collega's De Clercq, Sleurs, Rzoska en Taeldeman zeer dankbaar dat ze samen met mij die hand hebben aangenomen om ervoor te zorgen dat we de neuzen in dezelfde richting gedraaid krijgen, de richting van de duurzame oplossing dus. Met duurzaam bedoelen we een oplossing die niet alleen lokaal de problematiek aanpakt, en die de problematiek zeker niet verschuift naar omliggende gemeenten.

We vragen in dit voorstel van resolutie concreet dat het viaduct ten laatste in 2020 grondig wordt gerenoveerd. Men begrijpt dat dat niet zomaar kan worden afgebroken, het is een internationale autosnelweg. Het viaduct heeft nog altijd zijn functie uiteraard. Het moet wel grondig worden gerenoveerd met de beste beschikbare technieken om de geluidsoverlast zoveel mogelijk te reduceren.

Ten tweede vragen we dat in het kader van het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen, het Mobiliteitsplan, bij uitstek langetermijnbeleidsplannen, een studie wordt opgestart naar de verschillende scenario's ter vervanging van dit viaduct. Daar zijn dromen over. Er zijn verschillende oplossingen mogelijk: intunneling, overkapping, het tracé van de E17 verschuiven en dergelijke meer. Wij vragen dat er een objectieve studie wordt opgesteld om daar uitspraken over te doen, met als doel de leefbaarheid in Gentbrugge en Ledeberg en ook de omliggende gemeenten structureel te verbeteren.

Tot slot vragen we dat de goede samenwerking en het goed overleg dat er al bestaat met de vzw ViaduKaduc en alle andere betrokken wordt voortgezet. We vragen dat de Vlaamse Regering bij elke stap die zij vanaf nu vooruit kan zetten in dit dossier, met steun van de verschillende fracties die dit voorstel van resolutie mee hebben ondertekend, de bewoners niet alleen informeert, maar ook actief betreft.

Dit voorstel van resolutie is een mooi een concreet resultaat van een samenwerking tussen de verschillende politieke fracties over de grenzen van meerderheid en oppositie heen, hier en in Gent. Het is een mooi resultaat van samenwerking tussen politiek en actieve burgers die de verantwoordelijkheid opnemen voor hun gemeente. (*Applaus*)

De voorzitter: De heer De Clercq heeft het woord.

Mathias De Clercq (Open Vld): De heer Vandenbroucke heeft op een voortreffelijke manier gesitueerd hoe we kamerbreed, over oppositie en meerderheid heen, voor een historisch moment staan. Rond zo'n fundamenteel belangrijke aangelegenheid bundelen we de krachten om inderdaad met de neuzen in dezelfde richting een positief en duurzaam perspectief te geven. We doen dat met drie stappen, heel belangrijke stappen, om daar een leefbare toekomst te bieden op een belangrijke plek voor Oost-Vlaanderen, voor Gent, voor Gentbrugge, voor Ledeberg. Een dikke pluim voor – de collega heeft het onderstreept – de bijzonder constructieve bewonersgroep die meedenkt, onderbouwt, geëngageerd is, bruggen bouwt, mensen bij elkaar brengt, mensen verenigt.

Dat is een heel positieve aangelegenheid, een beetje typisch Gents ook, waarbij men van onderuit op een positieve manier zaken realiseert, waarbij deze en de volgende Vlaamse Regering er inderdaad toe worden verbonden om die toekomstperspectieven te geven en samen een mooi verhaal te schrijven. We hebben dit in de commissie unaniem goedgekeurd. Ik hoop uit de grond van mijn hart dat we dat in deze plenaire vergadering kunnen herhalen. Het is een magnifiek signaal over een heel belangrijke aangelegenheid. (*Applaus*)

De voorzitter: Mevrouw Sleurs heeft het woord.

Elke Sleurs (N-VA): Voorzitter, ik wens me ook aan te sluiten bij de collega's Vandenbroucke en De Clercq, want als Gentenaar verheugt het me inderdaad dat dit voorstel van resolutie hier ter stemming voorligt, een voorstel dat, zoals gezegd, partijoverschrijdend is, ten voordele van vele inwoners.

Het gaat echter ook veel breder dan alleen maar dat zogenaamde kleine stukje. Het is ook een visie op mobiliteit in Vlaanderen. Ik wens dan ook mijn dank uit te spreken aan de collega's en ook aan alle medewerkers, en zeker en vast ook aan de bewonersgroep, om tot dit voorstel van resolutie te komen en dat te kunnen goedkeuren. (*Applaus*)

De voorzitter: Mevrouw Taeldeman heeft het woord.

Valerie Taeldeman (CD&V): Voorzitter, collega's, ik wil me graag aansluiten bij de pleidooien van de collega's, want met dit voorstel van resolutie pleiten we voor een duurzame oplossing voor de geluidshinder en de toekomstige mobiliteit in de regio Gent. Ik wou van de gelegenheid gebruikmaken om hier heel uitdrukkelijk collega Vandenbroucke te bedanken voor het initiatief dat hij heeft genomen om de bewonersgroep en de collega-parlementsleden samen te brengen, wars van de partijgrenzen. (*Applaus*)

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

De bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie houden.

ONTWERP VAN DECREET houdende de wijziging van het decreet van 15 juli 1997 houdende de Vlaamse Wooncode, wat betreft het recht van voorkoop en het sociaal beheersrecht, en houdende de wijziging van diverse bepalingen van het decreet van 27 maart 2009 betreffende het grond- en pandenbeleid

– 1447 (2017-2018) – Nrs. 1 tot en met 4

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 1

Ziehier het resultaat:

89 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
89 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met het Akkoord tussen het Koninkrijk België en de Organisatie van de Verenigde Naties voor Onderwijs, Wetenschap en Cultuur inzake de vestiging in België door deze organisatie van een verbindingsbureau bij de instellingen van de Europese Unie, met Bijlage, gedaan te Parijs op 3 juli 2013

– 1501 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 2

Ziehier het resultaat:

92 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
92 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

**ONTWERP VAN DECREET betreffende de uitbouw van de graduaatsopleidingen binnen de hogescholen en de versterking van de lerarenopleidingen binnen de hogescholen en universiteiten
– 1508 (2017-2018) – Nrs. 1 tot en met 3**

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 3

Ziehier het resultaat:

93 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
74 leden hebben ja geantwoord;
19 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

**ONTWERP VAN DECREET betreffende de vrijwillige samenvoeging van de gemeenten Aalter en Knesselare en tot wijziging van de bijlage bij het decreet van 5 juli 2002 tot vaststelling van de regels inzake de dotatie en de verdeling van het Vlaams Gemeentefonds en de bijlage bij het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van 8 juli 2011
– 1521 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2**

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 4

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

92 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
92 leden hebben ja geantwoord.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

88 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
88 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

ONTWERP VAN DECREET betreffende de vrijwillige samenvoeging van de gemeenten Puurs en Sint-Amands en tot wijziging van de bijlage bij het decreet van 5 juli 2002 tot vaststelling van de regels inzake de dotatie en de verdeling van het Vlaams Gemeentefonds en de bijlage bij het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van 8 juli 2011
– 1522 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 5

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

93 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
90 leden hebben ja geantwoord;
3 leden hebben zich onthouden.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

89 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
86 leden hebben ja geantwoord;
3 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

ONTWERP VAN DECREET betreffende de vrijwillige samenvoeging van de gemeenten Kruishoutem en Zingem en tot wijziging van de bijlage bij het decreet van 5 juli 2002 tot vaststelling van de regels inzake de dotatie en de verdeling van het Vlaams Gemeentefonds en de bijlage bij het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van 8 juli 2011
– 1523 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 6

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

90 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
90 leden hebben ja geantwoord.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

86 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
86 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

ONTWERP VAN DECREET betreffende de vrijwillige samenvoeging van de gemeenten Meeuwen-Gruitrode en Opglabbeek en tot wijziging van de bijlage bij het decreet van 5 juli 2002 tot vaststelling van de regels inzake de dotatie en de verdeling van het Vlaams Gemeentefonds en de bijlage bij het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van 8 juli 2011 – 1524 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 7

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

92 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
92 leden hebben ja geantwoord.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

88 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
88 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

ONTWERP VAN DECREET betreffende de vrijwillige samenvoeging van de gemeenten Lovendegem, Waarschoot en Zomergem en tot wijziging van de bijlage bij het decreet van 5 juli 2002 tot vaststelling van de regels inzake de dotatie en de verdeling van het Vlaams Gemeentefonds en de bijlage bij het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van 8 juli 2011 – 1525 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 8

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

91 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
91 leden hebben ja geantwoord.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

87 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
87 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

**ONTWERP VAN DECREET betreffende de vrijwillige samenvoeging van de gemeenten Neerpelt en Overpelt en tot wijziging van de bijlage bij het decreet van 5 juli 2002 tot vaststelling van de regels inzake de dotatie en de verdeling van het Vlaams Gemeentefonds en de bijlage bij het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van 8 juli 2011
– 1526 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2**

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 9

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

91 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
91 leden hebben ja geantwoord.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

87 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
87 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

**ONTWERP VAN DECREET betreffende de vrijwillige samenvoeging van de gemeenten Deinze en Nevele en tot wijziging van de bijlage bij het decreet van 5 juli 2002 tot vaststelling van de regels inzake de dotatie en de verdeling van het Vlaams Gemeentefonds en de bijlage bij het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van 8 juli 2011
– 1527 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2**

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 10

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

91 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
91 leden hebben ja geantwoord.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

87 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
87 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

**VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Tine Soens, Katia Segers en Güler Turan betreffende de recente ontwikkelingen in Polen en de verdediging van de Europese waarden en fundamenteën, in het bijzonder van de rechtsstaat met zijn scheiding der machten
– 1423 (2017-2018) – Nrs. 1 tot en met 6**

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie.

Stemming nr. 11

Ziehier het resultaat:

92 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
89 leden hebben ja geantwoord;
3 leden hebben neen geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van resolutie aan. De resolutie zal aan de Vlaamse Regering worden overgezonden.

**VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Joris Vandenbroucke, Mathias De Clercq, Elke Sleurs, Björn Rzoska en Valerie Taeldeman betreffende een leefbare toekomst voor de omgeving van het E17-viaduct in Gent (Gentbrugge-Ledeberg)
– 1506 (2017-2018) – Nrs. 1 en 2**

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie.

Stemming nr. 12

Ziehier het resultaat:

93 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
93 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van resolutie aan. De resolutie zal aan de Vlaamse Regering worden overgezonden.

**MOTIE van Freya Van den Bossche, Bart Van Malderen, Jan Bertels en Joris Vandenbroucke tot besluit van het op 25 april 2018 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over het rapport van het Rekenhof betreffende de crisisjeugdhulp
– 1566 (2017-2018) – Nr. 1**

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie.

Stemming nr. 13

Ziehier het resultaat:

92 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
21 leden hebben ja geantwoord;
68 leden hebben neen geantwoord;
3 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de motie niet aan.

MOTIE van Elke Van den Brandt, Björn Rzoska, Ingrid Pira, Johan Danen, Elisabeth Meuleman en Imade Annouri tot besluit van het op 25 april 2018 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over het rapport van het Rekenhof betreffende de crisisjeugdhulp – 1567 (2017-2018) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie.

Stemming nr. 14

Ziehier het resultaat:

93 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
21 leden hebben ja geantwoord;
69 leden hebben neen geantwoord;
3 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de motie niet aan.

MEDEDELING VAN DE VOORZITTER

De voorzitter: Dames en heren, vorige week hebt u een uitnodiging ontvangen voor de studiedag die het Vlaams Parlement en het Rekenhof op donderdag 24 mei 2018 om 14 uur organiseren naar aanleiding van twintig jaar performantie-audits door het Rekenhof in Vlaanderen. Ik doe een warme oproep om u in te schrijven en deel te nemen aan deze studiemiddag.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, hiermee zijn we aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

We komen opnieuw bijeen op woensdag 2 mei 2018 om 14 uur.

De vergadering is gesloten.

Ik wens u een behouden thuiskomst.

– *De vergadering wordt gesloten om 19.11 uur.*

BIJLAGEN

Aanwezigheden**Aanwezig**

Imade Annouri, Björn Anseeuw, Jan Bertels, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Johan Danen, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Ortwin Depoortere, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Caroline Gennez, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Michèle Hostekint, Vera Jans, Chris Janssens, Ward Kennes, Marino Keulen, Yasmine Kherbache, Kathleen Krekels, Renaat Landuyt, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, Bert Moyaers, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Joris Poschet, Grete Remen, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Björn Rzoska, Freya Saeys, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Willy Segers, Elke Sleurs, Tine Soens, Ann Soete, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Güler Turan, Wilfried Vandaele, Steve Vandenberghe, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Joris Vandenbroucke, Koen Van den Heuvel, Francesco Vanderjeugd, Tine van der Vloet, Orry Van de Wauwer, Kris Van Dijck, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Karl Vanlouwe, Bart Van Malderen, Paul Van Miert, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Daniëlle Vanwesenbeeck, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Peter Wouters, Herman Wynants.

Afwezig met kennisgeving

Rik Daems, Piet De Bruyn, Ludo Van Campenhout: ambtsverplichtingen;

Anke Van dermeersch: familieverplichtingen;

Rob Beenders, Danielle Godderis-T'Jonck, Yamila Idrissi, Lies Jans: gezondheidsredenen;

An Moerenhout: zwangerschapsverlof.

Afwezig zonder kennisgeving

Lionel Bajart, Guy D'haeseleer, Sofie Joosen, Stefaan Sintobin, Nadia Sminate, Bart Somers, Wouter Vanbesien, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck

Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers**Stemming nr.1:****JA-stemmen:**

Imade Annouri, Björn Anseeuw, Jan Bertels, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Johan Danen, Koen Daniëls, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Michel Doomst, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Michèle Hostekint, Vera Jans, Chris Janssens, Ward Kennes, Yasmine Kherbache, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve

Maes, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Grete Remen, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Freya Saeys, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Willy Segers, Elke Sleurs, Tine Soens, Ann Soete, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Güler Turan, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Bart Van Malderen, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke, Francesco Vanderjeugd, Daniëlle Vanwesenbeeck, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Herman Wynants

Stemming nr.2:

JA-stemmen:

Imade Annouri, Björn Anseeuw, Jan Bertels, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Johan Danen, Koen Daniëls, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Michel Doomst, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Michèle Hostekint, Vera Jans, Chris Janssens, Ward Kennes, Yasmine Kherbache, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Joris Poschet, Grete Remen, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Freya Saeys, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Willy Segers, Elke Sleurs, Tine Soens, Ann Soete, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Güler Turan, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Bart Van Malderen, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Daniëlle Vanwesenbeeck, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Herman Wynants

Stemming nr.3:

JA-stemmen:

Björn Anseeuw, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Koen Daniëls, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Michel Doomst, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Vera Jans, Chris Janssens, Ward Kennes, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Joris Poschet, Grete Remen, Tinne Rombouts, Freya Saeys, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Elke Sleurs, Ann Soete, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Manuela Van Werde, Wilfried

Vandaele, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Daniëlle Vanwesenbeeck, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Herman Wynants

ONTHOUDINGEN:

Imade Annouri, Jan Bertels, Bart Caron, Johan Danen, Kurt De Loor, Michèle Hostekint, Yasmine Kherbache, Elisabeth Meuleman, Ingrid Pira, Els Robeyns, Katia Segers, Tine Soens, Bruno Tobback, Güler Turan, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Bart Van Malderen, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke

Stemming nr.4:

JA-stemmen:

Imade Annouri, Björn Anseeuw, Jan Bertels, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Johan Danen, Koen Daniëls, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Michel Doomst, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Michèle Hostekint, Vera Jans, Chris Janssens, Ward Kennes, Yasmine Kherbache, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Joris Poschet, Grete Remen, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Freya Saeys, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Willy Segers, Elke Sleurs, Tine Soens, Ann Soete, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Güler Turan, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Bart Van Malderen, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Daniëlle Vanwesenbeeck, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Herman Wynants

Stemming nr.5:

JA-stemmen:

Imade Annouri, Björn Anseeuw, Jan Bertels, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Johan Danen, Koen Daniëls, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Matthias Diependaele, Michel Doomst, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Michèle Hostekint, Vera Jans, Ward Kennes, Yasmine Kherbache, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Joris Poschet, Grete Remen, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Freya Saeys, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Willy Segers, Elke Sleurs, Tine Soens, Ann Soete, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Güler Turan, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Steve Vandenberghe, Joris

Vandenbroucke, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Daniëlle Vanwesenbeeck, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Herman Wynants

ONTHOUDINGEN:

Ortwin Depoortere, Chris Janssens, Tom Van Grieken

Stemming nr.6:

JA-stemmen:

Imade Annouri, Björn Anseeuw, Jan Bertels, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Johan Danen, Koen Daniëls, Mathias De Clercq, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Michel Doomst, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Michèle Hostekint, Vera Jans, Chris Janssens, Ward Kennes, Yasmine Kherbache, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Joris Poschet, Grete Remen, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Freya Saeys, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Willy Segers, Elke Sleurs, Tine Soens, Ann Soete, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Bart Van Malderen, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Daniëlle Vanwesenbeeck, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Herman Wynants

Stemming nr.7:

JA-stemmen:

Imade Annouri, Björn Anseeuw, Jan Bertels, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Johan Danen, Koen Daniëls, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Michel Doomst, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Michèle Hostekint, Vera Jans, Chris Janssens, Ward Kennes, Yasmine Kherbache, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Joris Poschet, Grete Remen, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Freya Saeys, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Willy Segers, Elke Sleurs, Tine Soens, Ann Soete, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Güler Turan, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Bart Van Malderen, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke, Karl Vanlouwe, Daniëlle Vanwesenbeeck, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Herman Wynants

Stemming nr.8:

JA-stemmen:

Imade Annouri, Björn Anseeuw, Jan Bertels, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Johan Danen, Koen Daniëls, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Michel Doomst, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Michèle Hostekint, Vera Jans, Chris Janssens, Ward Kennes, Yasmine Kherbache, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, Bart Nevens, Katrien Partyka, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Joris Poschet, Grete Remen, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Freya Saeys, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Willy Segers, Elke Sleurs, Tine Soens, Ann Soete, Valerie Tældeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Güler Turan, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Bart Van Malderen, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Daniëlle Vanwesenbeeck, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Herman Wynants

Stemming nr.9:

JA-stemmen:

Imade Annouri, Björn Anseeuw, Jan Bertels, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Bart Caron, Vera Celis, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Johan Danen, Koen Daniëls, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Michel Doomst, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Michèle Hostekint, Vera Jans, Chris Janssens, Ward Kennes, Yasmine Kherbache, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Joris Poschet, Grete Remen, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Freya Saeys, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Willy Segers, Elke Sleurs, Tine Soens, Ann Soete, Valerie Tældeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Güler Turan, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Bart Van Malderen, Peter Van Rompuy, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Daniëlle Vanwesenbeeck, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Herman Wynants

Stemming nr.10:

JA-stemmen:

Imade Annouri, Björn Anseeuw, Jan Bertels, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Johan Danen, Koen Daniëls, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Michel Doomst, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Andries

Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Michèle Hostekint, Vera Jans, Chris Janssens, Ward Kennes, Yasmine Kherbache, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Joris Poschet, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Freya Saeys, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Willy Segers, Elke Sleurs, Tine Soens, Ann Soete, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Güler Turan, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Bart Van Malderen, Karim Van Overmeire, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Daniëlle Vanwesenbeeck, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Herman Wynants

Stemming nr.11:

JA-stemmen:

Imade Annouri, Björn Anseeuw, Jan Bertels, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Johan Danen, Koen Daniëls, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Matthias Diependaele, Michel Doomst, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Michèle Hostekint, Vera Jans, Ward Kennes, Yasmine Kherbache, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Joris Poschet, Grete Remen, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Freya Saeys, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Willy Segers, Elke Sleurs, Tine Soens, Ann Soete, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Güler Turan, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Peter Van Rompuy, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Daniëlle Vanwesenbeeck, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Herman Wynants

NEEN-stemmen:

Ortwin Depoortere, Chris Janssens, Tom Van Grieken

Stemming nr.12:

JA-stemmen:

Imade Annouri, Björn Anseeuw, Jan Bertels, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Johan Danen, Koen Daniëls, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Michel Doomst, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Michèle Hostekint, Vera Jans, Chris Janssens, Ward Kennes, Yasmine Kherbache, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid

Pira, Joris Poschet, Grete Remen, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Freya Saeys, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Willy Segers, Elke Sleurs, Tine Soens, Ann Soete, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Güler Turan, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Bart Van Malderen, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Daniëlle Vanwesenbeeck, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Herman Wynants

Stemming nr.13:

JA-stemmen:

Imade Annouri, Jan Bertels, Bart Caron, Johan Danen, Kurt De Loor, Michèle Hostekint, Yasmine Kherbache, Elisabeth Meuleman, Ingrid Pira, Els Robeyns, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Katia Segers, Tine Soens, Bruno Tobback, Güler Turan, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke

NEEN-stemmen:

Björn Anseeuw, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Koen Daniëls, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Matthias Diependaele, Michel Doomst, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Vera Jans, Ward Kennes, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Bart Nevens, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Joris Poschet, Grete Remen, Tinne Rombouts, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Elke Sleurs, Ann Soete, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Daniëlle Vanwesenbeeck, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Herman Wynants

ONTHOUDINGEN:

Ortwin Depoortere, Chris Janssens, Tom Van Grieken

Stemming nr.14:

JA-stemmen:

Imade Annouri, Jan Bertels, Bart Caron, Johan Danen, Kurt De Loor, Michèle Hostekint, Yasmine Kherbache, Elisabeth Meuleman, Ingrid Pira, Els Robeyns, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Katia Segers, Tine Soens, Bruno Tobback, Güler Turan, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke

NEEN-stemmen:

Björn Anseeuw, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Ann Brusseel, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Sonja Claes, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Koen Daniëls, Mathias De Clercq, Herman De Croo, Dirk de Kort, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De

Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Matthias Diependaele, Michel Doomst, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Andries Gryffroy, Kathleen Helsen, Marc Hendrickx, Vera Jans, Ward Kennes, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Bart Nevens, Katrien Partyka, Lorin Parys, Lydia Peeters, Peter Persyn, Jan Peumans, Joris Poschet, Grete Remen, Tinne Rombouts, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Willy Segers, Elke Sleurs, Ann Soete, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Emmily Talpe, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Daniëlle Vanwesenbeeck, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken, Herman Wynants

ONTHOUDINGEN:

Ortwin Depoortere, Chris Janssens, Tom Van Grieken